Programmabegroting 2027 - 2031

Versie PEILdag 11 november 2026

Begroting 2027 in één oogopslag

WATERSCHAP vechtstromen

Het bestuur van het waterschap gaat in de komende jaren verder invulling geven aan de grote opgaven en uitdagingen waar het waterschap voor staat. Het bestuursakkoord 'Noaberschap verbindt' is daarvoor een belangrijke basis. Vanuit de gedachte van noaberschap wordt empathisch, realistisch en transparant samengewerkt met inwoners, ondernemers, agrariërs én de omgeving. De begroting 2027 geeft weer hoe invulling wordt gegeven aan deze ambities. 2027 is ook het jaar van de waterschapsverkiezingen, waarna een nieuw bestuur wordt geïnstalleerd. In deze begroting ziet u waar het waterschap in 2027 uw belastinggelden aan besteedt. Kijk voor meer informatie op www.vechtstromen.nl/begroting.

Kerntaken

totaal € 251 mln.

INKOMSTEN

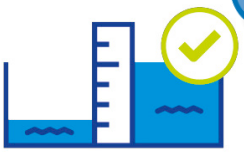
- Belastingen € 200 mln.
- Overige inkomsten € 32 mln.
- Inzet van een deel van de reserves € 19 mln.

UITGAVEN

totaal € 251 mln.

Droge voeten
Veilig wonen, werken en recreëren dankzij het maaien en baggeren van **3.700** kilometer watergangen en het onderhouden van **2.400** stuwen en **170** gemalen.

Voldoende water
Voldoende water om de functies in ons gebied te bedienen, zoals landbouw en natuur, door water te bergen in natte tijden en langer vast te houden voor droge tijden.

Schoon water
Om schoon en gezond water in onze beeksystemen te krijgen en te houden zuiveren we het afvalwater en herstellen de beken tot ecologisch robuuste beeksystemen.

Onze uitdagingen

Het waterbeheer staat voor grote uitdagingen door de toenemende droogte en wateroverlast als gevolg van klimaatverandering, de waterkwaliteit die onder druk staat en ons streven naar duurzaamheid.

www.vechtstromen.nl/klimaat

www.vechtstromen.nl/waterkwaliteit

www.vechtstromen.nl/duurzaamheid

Investeren met projecten in 2027

Ook investeren we in 2027 € 214 miljoen (waarvan € 17 miljoen wordt gedekt door subsidies) in diverse projecten in ons werkgebied om ons werk goed te kunnen blijven doen en om te werken aan onze uitdagingen. Dit zijn een aantal voorbeelden:

totaal € 197 mln.

1. We onderhouden stuwen, gemalen, bruggen en beschoeiing. Ook baggeren we diverse wateren in ons hele beheergebied.
2. We voeren diverse projecten uit in waterlopen in ons hele beheergebied om te voldoen aan de wettelijke eisen van de Kaderrichtlijn Water (KRW).
3. We richten het watersysteem verder klimaatrobuust in.
4. We verbeteren rioolwaterzuiveringen voor de KRW-opgave in Enschede, Hengelo, Haaksbergen, Nijverdal, Goor, Oldenzaal, Glanerbrug en Goor. In Tubbergen bouwen we een nieuwe rioolwaterzuivering.
5. We werken aan een duurzaam waterschap. Onder andere door te investeren in zonne-energie voor rioolwaterzuiveringen en onderzoek naar minder uitstoot van broeikasgas.
6. In samenwerking met diverse partijen investeren we in innovatie en digitale transformatie, zoals datagestuurd zuiveren van rioolwater en nieuwe procesautomatisering.
7. We investeren in onze digitale- en fysieke beveiliging om onze waterfuncties te beschermen.

Voor meer informatie over het werk van Vechtstromen kunt u ook kijken op www.vechtstromen.nl/werk.

Waterschapsbelasting 2027

Voor het waterbeheer in Twente, Zuidoost Drenthe en het Vechtdal betaalt u in 2027 waterschapsbelasting. In onderstaand overzicht vindt u de gemiddelde waterschapslasten per categorie. De gemiddelde stijging van de waterschapslasten t.o.v. 2026 bedraagt 3,8%.

Huurder

- Eenpersoonshuishouden
- Huurwoning

Waterschapslasten: € 178

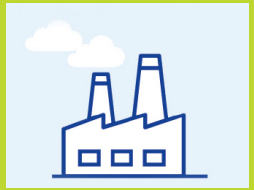
Gezin met koopwoning

- Meerpersoonshuishouden
- WOZ-waarde € 470.000

Waterschapslasten: € 521

Productiebedrijf voedingsmiddelen

- 50 vervuilingseenheden
- WOZ-waarde: € 4,93 mln.

Waterschapslasten: € 5.957

Agrarisch bedrijf

- 40 hectare
- WOZ-waarde: € 788.000

Waterschapslasten: € 3.967

Natuurterrein

- 400 hectare

Waterschapslasten: € 2.392

Inhoudsopgave

1. Inleiding **4**
Beleidsbegroting **7**
2. Externe en interne ontwikkelingen **8**
2.1 Ontwikkelingen 8
2.2 Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de meerjarenbegroting 9
2.3 Uiteenzetting uitgangspunten en normen 10
3. De thema´s en programma's **11**
3.1 Thema's 11
3.2 Programma Watersysteem (WS) 16
3.3 Programma Waterketen (WK) 24
3.4 Programma Besturen en Organiseren (B&O) 32
3.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen 39
3.6 Heffing vennootschapsbelasting 39
3.7 Onvoorzien 40
4. Raming belastingopbrengsten en toelichting **41**
4.1 Inleiding 41
4.2 Raming belastingopbrengsten 41
4.3 Kostentoerekening 42
4.4 Kwijtscheldingsbeleid 43
4.5 Bestemmingsreserve tariefegalisatie (regulier) 43
4.6 Raming belastinggrondslagen 44
4.7 Tarieven en lastendruk 44
5. De paragrafen **48**
5.1 Uiteenzetting financiële positie 48
5.2 Bedrijfsvoering 60
5.3 Openbaarheidsparagraaf 65
5.4 Verbonden partijen 67
5.5 Participatieparagraaf 72
Financiële begroting **73**
6. Exploitatiebegroting en investeringen **74**
6.1 Gehanteerde uitgangspunten en normen 74
6.2 Overzicht van baten en lasten en toelichting 76
6.3 Voorgenomen investeringen en toelichting 83
7. Geprognosticeerde balans en netto-schuld **85**
7.1 Geprognosticeerde balans 85
7.2 Geprognosticeerde netto-schuld 86
7.3 EMU-saldo 86
Bijlage 1 - Afkortingen **89**
Bijlage 2 - Financiële ontwikkelingen in de exploitatiebegroting **90**

1. Inleiding

Aan de leden van het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen.

Voor u ligt de programmabegroting 2027-2031. Dit is de laatste programmabegroting van het huidige bestuur vóór de waterschapsverkiezingen in maart 2027. Daarmee markeert deze begroting zowel de afronding van deze bestuursperiode als de overgang naar een nieuwe periode. In deze begroting zetten we de uitvoering van het bestuursakkoord 'Noaberschap Verbindt' voort.

De opgaven waar het waterschap voor staat zijn groot en urgent. Het klimaat verandert, perioden van droogte en extreme neerslag komen vaker voor en de druk op de beschikbare ruimte neemt toe. Tegelijkertijd moeten we de waterkwaliteit verbeteren, onze assets op orde houden, onze duurzaamheidsdoelen realiseren en onze digitale en fysieke weerbaarheid versterken. Nieuwe en aangescherpte wet- en regelgeving stelt doorlopend hogere eisen aan onze assets. De opgaven staan niet los van elkaar. Ze zijn allemaal nodig om ook in de toekomst te zorgen voor schoon, voldoende en veilig water.

In 2027 ligt een belangrijk accent op de uitvoering en afronding van de maatregelen voor de Kaderrichtlijn Water. Daarnaast bereiden we ons voor op het vierde Stroomgebiedsbeheer-programma, werken we verder aan een klimaatrobuust watersysteem en vernieuwen we belangrijke onderdelen van onze rioolwaterzuiveringen, gemalen, stuwen, procesautomatisering en andere assets. Ook investeren we in duurzaamheid, informatiebeveiliging, bedrijfscontinuïteit en een toekomstbestendige organisatie. De investeringsopgave is daarmee onverminderd hoog. Tegelijkertijd zijn verschillende toekomstige opgaven nog niet volledig financieel vertaald. Dit geldt onder meer voor de nieuwe Europese Richtlijn stedelijk afvalwater, aanvullende klimaatmaatregelen, maatregelen voor digitale en fysieke weerbaarheid en de overdracht stedelijk water. Nieuwe keuzes en ontwikkelingen op deze onderwerpen zullen daarom op enig moment met aanvullende financiële en organisatorische gevolgen gepaard gaan.

In de meerjarenverkenning 2026-2035 is geconstateerd dat er grote uitdagingen op ons afkomen. Het waterschapswerk is belangrijker dan ooit. Op basis van de huidige opgaven en keuzes zagen we op dat moment een stijging van de lastendruk op ons afkomen van tien jaar lang 10%. Deze grote uitdaging vraagt om fundamentele keuzes. Daarom is gestart met het proces ‘Vechtstromen van de toekomst’. In dit proces is verkend hoe het waterschap zijn wettelijke taken in de toekomst kan uitoefenen. Dit fundamentele en strategische traject heeft inmiddels geleid tot de oplevering van een inspiratieboek met drie uiteenlopende kijkrichtingen. Het inspiratieboek is bedoeld voor het nieuwe algemeen bestuur. Het boek geeft inzicht en uitgangspunten bij drie verschillende hoekpunten van het speelveld waarin het waterschap zich beweegt. Het is onvermijdelijk dat het nieuwe bestuur op veel bepalende onderwerpen positie moet gaan bepalen voor de toekomst van het waterschap. Dit boek biedt daarom inspiratie voor het nieuwe bestuur ter ondersteuning bij het maken van keuzes, die onvermijdelijk moeten worden gemaakt in een wereld waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Zo lijken geopolitieke ontwikkelingen soms aan dagkoersen onderhevig en merken we dat dreiging van cybercriminaliteit aan de orde van de dag is terwijl verdere digitalisering één van de belangrijkste ontwikkelingen is. Ook zien we grote veranderingen in het gebied. Extreme wateroverlast en extreme droogte lossen elkaar, soms binnen hetzelfde jaar, af. Het maakt een keuze over 'het Vechtstromen van de Toekomst' belangrijk.

Daarnaast is op 1 juli 2026 een voorstel vastgesteld ('keuzes in aanloop naar de programmabegroting 2027-2031') waarin verschillende financiële uitgangspunten zijn aangescherpt en budgetten zijn verlaagd. Tegelijkertijd is tweemaal € 15 miljoen aan investeringsruimte beschikbaar gesteld voor de voorbereiding en uitvoering van maatregelen voor het vierde Stroomgebiedsbeheerprogramma en voor een klimaatadaptief watersysteem. Daarmee is ruimte gemaakt voor noodzakelijke opgaven, terwijl we met de overige maatregelen de ontwikkeling van de lastendruk beperken.

Deze keuzes betekenen dat in de begroting minder financiële ruimte aanwezig is om tegenvallers binnen bestaande budgetten op te vangen. Door onder meer de rente- en personeelsparameters aan te scherpen en beschikbare budgetten te verlagen, begroten we minder voorzichtig dan voorheen. Als rente, personeelskosten of andere uitgaven sterker stijgen dan geraamd, kan sneller financiële bijsturing nodig zijn. Ook de hogere geraamde inzet van dividend voor tariefsmatiging kent onzekerheid, omdat een dividenduitkering niet gegarandeerd is.

Daarnaast is naar aanleiding van het omvangrijke jaarrekeningresultaat 2025 binnen de organisatie kritisch gekeken naar de omvang van diverse budgetten. Er is gekeken naar voordelen die zich in drie achtereenvolgende jaren hebben voorgedaan en jaarlijks als incidenteel werden beschouwd. Nu wordt, na 3 jaar aan voordelen, de conclusie getrokken dat deze voordelen structureel van aard zijn. Op basis hiervan is een besparing van € 2 miljoen structureel in de begroting verwerkt. Deze keuze is gebaseerd op de resultaten uit het verleden en is daarmee verdedigbaar. Het gevolg is dat hierdoor minder ruimte beschikbaar is om schommelingen en nieuwe ontwikkelingen binnen de bestaande budgetten op te vangen. Met deze begroting varen we dus duidelijk scherper aan de wind en is het risico dat we vaker financiële bijstellingen moeten uitvoeren en/of aanspraak moeten maken op reserves.

Naast deze bewuste keuzes schrijven we deze begroting in een wereld waarin onzekerheid en verandering inmiddels een doorlopend gegeven is. Geopolitieke ontwikkelingen, rente- en prijsontwikkelingen, schaarste aan grondstoffen en personeel, nieuwe wet- en regelgeving en ontwikkelingen bij samenwerkingspartners kunnen invloed hebben op de kosten en de uitvoerbaarheid van de plannen. Ook de omvangrijke investeringsportefeuille vraagt aandacht voor capaciteit, vergunningen, marktontwikkelingen, planning en financiële beheersing. We blijven de voortgang, risico’s en financiële effecten nauwgezet volgen. Het algemeen bestuur wordt via de reguliere planning en control cyclus geïnformeerd over de ontwikkelingen.

Ook werken wij verder aan een krachtige en toekomstbestendige organisatie. De organisatievisie is hiervoor de basis. De maatschappelijke opgaven staan centraal en als organisatie ontwikkelen wij ons aanpassingsvermogen. Dat betekent dat we moeten beschikken over de 'juiste medewerker op de juiste plek' om bestuurlijke doelen te realiseren. Daarom geven we verdere uitvoering aan onze aanpak voor een toekomstbestendig personeelsbestand.

Ondanks dit hogere risicoprofiel voldoet de begroting aan de bestuurlijk vastgestelde financiële kaders. Het weerstandsvermogen bedraagt 1,4 en bevindt zich daarmee aan de bovenkant van de afgesproken bandbreedte van 1,0 tot 1,4. De netto-schuldquote exclusief sluitende businesscases stijgt in 2027 naar 370%, maar blijft onder de norm van 400%. De grote investeringsopgave leidt in 2027 tot deze tijdelijke piek. In de jaren daarna daalt de schuldquote volgens de huidige ramingen. Daarbij blijft de kanttekening gelden dat nog niet alle grote toekomstige opgaven financieel in deze begroting zijn verwerkt. Voor 2027 bedraagt de gemiddelde lastendrukstijging 3,8%. In de jaren daarna zien we de gemiddelde lastendruk stijgen. Dit komt onder andere doordat veel investeringsprojecten worden afgerond en in de komende jaren tot kosten in de exploitatie gaat leiden. Ook de hogere kosten voor de bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma is een belangrijke drijver onder de toenemende latendrukontwikkeling.

Met deze begroting kiezen we ervoor om voortgang te houden op alle noodzakelijke opgaven, zonder de onzekerheden uit het oog te verliezen. We investeren in het watersysteem, de waterketen en onze organisatie, maar zijn ook transparant over de financiële risico's en over opgaven die nog nadere besluitvorming vragen. Daarmee ronden we deze bestuursperiode verantwoord af en dragen we een stevige, maar uitdagende basis over aan het nieuwe bestuur.

Het dagelijks bestuur

Leeswijzer

Het eerste deel van de programmabegroting is de beleidsbegroting. De beleidsbegroting start met hoofdstuk 2 - Externe en Interne ontwikkelingen. Daarin wordt een actualisatie gegeven van de omgevingsanalyse in de MJV en de belangrijkste uitgangspunten voor ramingen van de begroting.

In hoofdstuk 3 - Programma's, wordt de bestuursagenda en de ontwikkeling van de thema's weergegeven. Ook wordt aan de hand van het doelen- en inspanningennetwerk (DIN) per programma weergegeven wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het naar verwachting gaat kosten.

Hoofdstuk 4 - Raming belastingopbrengsten, geeft in verschillende paragrafen aan waarmee en hoe het werk van ons waterschap wordt betaald. In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan bod: de raming van belastingopbrengsten, de methode van de kostentoerekening, het kwijtscheldingsbeleid, een toelichting op bestemmingsreserves, ramingen van belastinggrondslagen en de tarieven.

In hoofdstuk 5 - De paragrafen, komen veel verschillende, grotendeels wettelijk verplichte, onderdelen terug. Het hoofdstuk start met de stand van zaken van ons duurzaam financieel beleid.

Het document gaat verder met de financiële begroting. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op gehanteerde uitgangspunten en normen. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen weergegeven en zijn diverse overzichten opgenomen met financiële ontwikkelingen. Tot slot is in hoofdstuk 7 de geprognosticeerde balans opgenomen. De programmabegroting wordt afgesloten met bijlagen met een lijst met gebruikte afkortingen (bijlage 1) en de investeringsprojecten van alle programma's (bijlage 2: Financiële ontwikkelingen in de exploitatiebegroting).

In de tabellen en teksten wordt vaak met afgeronde cijfers gewerkt. Hierdoor kan het voorkomen dat een optelling niet volledig sluit, maar bijvoorbeeld +1 of -1 afwijkt.

Beleidsbegroting

2. Externe en interne ontwikkelingen

2.1 Ontwikkelingen

Brede context

De trends en onzekerheden uit de vorige MJV (2026-2035) en begroting (2026-2030) vormen nog steeds het fundament van onze huidige omgeving. De geopolitieke spanningen houden aan en de verschuiving naar een multipolaire wereldorde zet Europa en daarmee ook Nederland blijvend onder druk. Onzekerheden rond (cyber)veiligheid en weerbaarheid, handelsstromen, energieprijzen, digitalisering en cybersecurity (met impact op vitale infrastructuur) en de leveringszekerheid van grondstoffen zijn nog steeds actueel.

Nieuw kabinet

Met de komst van het nieuwe kabinet zit er energie op de controversiële onderwerpen. Dit heeft echter nog niet geleid tot besluitvorming over grote dossiers, zoals stikstof, woningbouw en ruimtelijke inrichting. Dit heeft indirect invloed op de kaders waarbinnen wij ons werk doen. Zo zorgt de combinatie van de woningbouwopgave, landbouwtransitie en energietransitie voor meer druk op de ruimte. Het waterschap is een belangrijke speler. Bijvoorbeeld in de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Twente, NOVEX-gebied regio Zwolle en Initieerregio Emmen. Voor dergelijke ontwikkelingen is besluitvorming en besluitkracht op landelijk niveau essentieel.

De recente prioritering binnen het Mobiliteits- en Deltafonds laat zien dat de beschikbare rijksmiddelen nadrukkelijker worden gericht op wettelijke verplichtingen, waterveiligheid en het hoofdwatersysteem. Hierdoor zijn middelen beschikbaar gesteld voor onder meer het HWBP en KRW-maatregelen. Ook wordt het opvoergemaal bij Eefde expliciet genoemd als één van de maatregelen die met urgentie wordt uitgevoerd. Maar nog niet alle financieringsvraagstukken rondom, o.a. het HWBP, zijn daarmee opgelost. Door het verleggen van de focus naar het hoofdwatersysteem, neemt de onzekerheid over de financiering van de regionale zoetwater-, klimaatadaptatie- en waterkwaliteitsopgaven toe. Dit onderstreept de noodzaak om als waterschappen gezamenlijk het gesprek te voeren over de langjarige financierbaarheid van onze taken, zoals ook aan de orde komt in het AEF-onderzoek naar de financiële positie van de waterschappen en het strategische traject Horizon 2100 vanuit de Unie van Waterschappen.

Financiële ontwikkelingen

Waar we in de vorige programmabegroting constateerden dat de inflatie redelijk stabiel leek, zien we inmiddels dat nieuwe mondiale ontwikkelingen effect hebben op deze stabiliteit van zowel de inflatie als de rentestanden. De onrust in het Midden-Oosten, met name de oorlog in Iran, hebben bijgedragen aan stijgende energie- en brandstofprijzen. Ook de rentestanden zijn gestegen waardoor het lenen van geld duurder wordt. Deze ontwikkeling zien we terug in de begroting van het waterschap. Tegelijkertijd blijven belangrijke grondstoffen voor het waterschap schaars, waardoor kosten op bepaalde onderdelen van het werk sneller stijgen dan de gemiddelde inflatie. We blijven ontwikkeling van kosten in projecten scherp monitoren.

Ook ontwikkelingen bij samenwerkingspartners kunnen effect hebben op de middelen die het waterschap moet besteden. Het hoogwaterbeschermingsprogramma is één van deze voorbeelden. In de afgelopen jaren is de (geraamde) HWBP bijdrage al gestegen. Het risico bestaat echter dat de HWBP-bijdrage de komende jaren verder gaat stijgen. Dit houdt verband met achterblijvende besluitvorming van het Rijk over de extra Rijksbijdrage in de periode 2030-2036. Daarnaast vervalt mogelijk de flexibiliteit van het Rijk om, indien nodig, het HWBP programma ‘voor te financieren’ (via

een ander ‘kasritme’ voor het betalen van de rijksbijdrage). De waterschappen trekken hierin gezamenlijk, vanuit de Unie van Waterschappen, op. Daarnaast blijven ook de financiële zorgen bij gemeenten, als gevolg van het 'ravijnjaar' actueel. Dit kan effect hebben op de mate waarin gemeenten ruimte hebben om te investeren en samen te werken met de wateropgave. Tot slot blijven ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving doorlopen en krijgen we te maken met nieuwe eisen. Deze nieuwe eisen hebben impact op de financiële positie van het waterschap.

2.2 Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de meerjarenbegroting

De laatst afgegeven meerjarenraming is de Kaderbrief 2027-2031. Dit document, inclusief financiële consequenties, is vastgesteld door het algemeen bestuur op 1 juli 2026. Afwijkingen van die meerjarenraming ten opzichte van deze begroting worden op hoofdlijnen in deze paragraaf weergegeven.

De gehanteerde parameters staan in paragraaf 6.1 Gehanteerde uitgangspunten en normen van deze begroting.

Ontwikkelingen per onderwerp

Onderwerp *(bedragen in € x 1.000)*	2027	2028	2029	2030	2031
Vechtstromen van de Toekomst ('Keuzes in aanloop naar programmabegroting 27-31')	-3.656	-5.040	-6.029	-6.865	-7.904
Aanvullende besparing n.a.v. jaarrekening 2025	-1.980	-1.980	-1.980	-1.980	-1.980
Ontwikkeling parameters	313	97	24	-44	-163
Ontwikkeling belastinggrondslagen	-75	-151	-286	-344	-359
Effecten investeringsbegroting (kapitaallasten)	960	13.415	3.150	5.040	2.030
Overige ontwikkelingen	989	-504	322	1.960	1.315
Subtotaal effecten exploitatiebegroting	**-3.449**	**5.837**	**-4.799**	**-2.233**	**-7.061**
Vrijval 'ruimte voor nieuwe niet geraamde autonome ontwikkelingen'	-8.400	-8.400	-8.400	-8.400	-8.400
Eindtotaal effecten exploitatiebegroting t.o.v. Kaderbrief 2027	**-11.849**	**-2.563**	**-13.199**	**-10.633**	**-15.461**

Betreft: Financiële ontwikkelingen per thema ten opzichte van de Kaderbrief (negatief bedrag is een voordeel, positief bedrag is een nadeel)

Vechtstromen van de toekomst, Keuzes in aanloop naar de programmabegroting 2027-2031

Op 1 juli 2026 is het voorstel 'Vechtstromen van de Toekomst: Keuzes in aanloop naar de programmabegroting 2027-2031' vastgesteld. In dit voorstel zijn een aantal uitgangspunten aangescherpt en budgetten vrijgevallen. Zo zijn de parameters voor rente en personeel aangescherpt en is de geraamde dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank verhoogd. Ook zijn voor een drietal onderwerpen budgetten vrijgevallen. Dit gaat om overhead, personeel en de gedragscode beheer en onderhoud. Tot slot is 2 x € 15 miljoen aan extra investeringsmiddelen beschikbaar gesteld voor maatregelen uit het stroomgebiedbeheerplan 4 en voor klimaatmaatregelen. De financiële effecten van dit voorstel zijn opgenomen in bovenstaande tabel. Ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel is het geraamde voordeel lager. Uit detailberekeningen blijkt namelijk dat het voordelige effect van het verlagen van het verlagen van de renteparameter een stuk lager is dan in eerste instantie verwacht. Hierdoor is het voordeel van dit voorstel circa € 3 miljoen lager dan eerder opgenomen.

Aanvullende besparing n.a.v. jaarrekening 2025

Het jaarrekeningresultaat in 2025 is erg omvangrijk gebleken. Dit was aanleiding om de jaarrekeningen van de afgelopen drie jaar te analyseren. Een van de vragen was hoe we dit in de toekomst kunnen voorkomen. Er is gekeken naar jaarlijkse voordelen in de afgelopen drie jaar

binnen de overige beïnvloedbare budgetten. Voordelen die jaarlijks als incidenteel zijn aangemerkt. De stelling was: als incidentele voordelen zich drie jaar voordoen, zijn ze structureel van aard. Op basis hiervan is een aanvullende structurele besparing van circa € 2 miljoen ingeboekt.

Ontwikkeling parameters en belastinggrondslagen
In paragraaf 6.1 staat de ontwikkeling van de parameters ten opzichte van de kaderbrief 2027-2031. Uit deze paragraaf blijkt dat een beperkt financieel voordeel ontstaat door gunstige ontwikkeling van de parameters. De ontwikkeling van de belastinggrondslagen is opgenomen in hoofdstuk 4.6. De financiële vertaling van deze ontwikkeling staat in bovenstaande tabel.

Effecten investeringsbegroting (kapitaallasten)
De investeringsbegroting wordt twee keer per jaar geactualiseerd. Dit geeft financiële effecten zoals in de tabel staat. De structurele verhoging komt vooral door een uitbreiding van de benodigde middelen voor de investeringen. In de programmahoofdstukken staat een inhoudelijke toelichting. De gevraagde uitbreiding bedraagt circa € 20 miljoen voor 'assets op orde'. Dit is exclusief eerdergenoemde 2 x € 15 miljoen voor Vechtstromen van de Toekomst. In de tabel staat in 2028 een groot bedrag van bijna € 13,5 miljoen. Dit komt door het administratief naar voren halen van de afronding van projecten. In de afgelopen jaren is meerdere keren, onder andere door de accountant, aandacht gevraagd voor het tijdig activeren van investeringen. Zodra een investering 'gereed is voor beoogd gebruik' moet deze geactiveerd worden. Vervolgens wordt op deze investeringen afgeschreven en landen kosten in de exploitatiebegroting. Er is opnieuw kritisch gekeken naar de investeringsbegroting en naar de momenten waarop investeringen 'gereed zijn voor beoogd gebruik'. Veel afrondingen zijn daarna een jaar naar voren gehaald. Het incidentele effect hiervan is dat in 2028 een piek ontstaat aan kapitaallasten.

Overige ontwikkelingen
Voorts is er een aantal overige ontwikkelingen binnen de exploitatiebegroting. Dit zijn ontwikkelingen in de rest van de exploitatiebegroting ten opzichte van de Kaderbrief 2027-2031. We zien voornamelijk autonome ontwikkelingen en schommelingen van kosten binnen reeds afgesproken beleid. Dit leidt per saldo tot een aanvraag van extra budget. Een aantal omvangrijke nadelen zijn (per 2031):

- Diverse beheer- en onderhoudskosten en kosten voor licenties van € 1,2 miljoen.
- Hogere kosten HWBP € 0,5 miljoen. Deze kosten schommelen door de jaren heen sterk van € 1,3 miljoen nadeel in 2030, tot € 0,6 miljoen voordeel in 2028.

Voordelen zien we ook. Met name als gevolg van aansluiting bij begroting van verbonden partijen (SNB en Aqualysis ad € 0,4 miljoen).

Tot slot - ruimte voor nieuwe niet geraamde ontwikkelingen
In de kaderbrief was 4% (dit is € 8,4 miljoen) van de lastendrukontwikkeling opgenomen voor 'nieuwe niet geraamde autonome ontwikkelingen'. Dit is destijds gedaan om de gemiddelde lastendruk op maximaal 10% te houden. Dit budget zou niet meer worden opgenomen als dat niet meer nodig was. Bij het opmaken van de programmabegroting blijkt dat, zoals in de kaderbrief al benoemd, het niet noodzakelijk is om dit budget aan te houden. Daarom komt dit budget in deze programmabegroting te vervallen.

2.3 Uiteenzetting uitgangspunten en normen

De uitgangspunten en normen die ten grondslag liggen aan de ramingen zijn opgenomen en toegelicht in paragraaf 6.1 - Gehanteerde uitgangspunten en normen.

3. De thema´s en programma's

In dit hoofdstuk geven we de bestuursagenda voor 2027 weer en worden de thema´s en investeringen per programma geduid. De strategische doelen en inspanningen per thema zijn daarbij opgenomen in een doelen- en inspanningennetwerk (DIN). Deze doelen zijn afgeleid uit het bestuursakkoord en geven weer wat we in de komende jaren willen bereiken.

Met het vaststellen van het bestuursakkoord Noaberschap verbindt is ook de bestuursagenda voor deze bestuursperiode vastgesteld. Dit is een uitvoeringsagenda op basis waarvan het algemeen bestuur de voortgang van het bestuursakkoord kan volgen. In 2025 heeft een tussenevaluatie van de bestuursagenda plaatsgevonden en zijn nieuwe onderwerpen aan de bestuursagenda toegevoegd voor het tweede deel van deze bestuursperiode. Afgesproken is dat over de voortgang van de bestuursagenda via de reguliere planning en controle cyclus wordt gerapporteerd. Onderstaand geven we de onderwerpen weer die voor 2027 nog op de agenda staan.

Opgave	2027
Assets op orde	Verstedelijkingsopgave
Krachtige organisatie	Evaluatie en herijking waterbeheerprogramma
	Weerbaarheid

Betreft: Onderwerpen Bestuursagenda

3.1 Thema's

3.1.1 Assets op orde

Vechtstromen beheert een groot aantal assets. De kwaliteit daarvan bepaalt hoe goed wij onze taken voor schoon, veilig en voldoende water kunnen uitvoeren.

Als uitgangspunt voor een samenhangend en doelmatig beheer van onze assets heeft het algemeen bestuur op 1 juli 2026 de organisatiewaarden vastgesteld. Deze waarden geven richting aan het beheer van onze assets. Daarbij staan de volgende organisatiewaarden centraal:

- Schoon water (ecologische en chemische waterkwaliteit)
- Voldoende en veilig water (klimaatrobuust watersysteem)
- Aantrekkelijke leefomgeving (waterbeleving en ruimtelijke kwaliteit)
- Duurzaamheid (klimaatneutraal en circulair)
- Betaalbaarheid (doelmatige inzet van middelen)
- Bestendige overheid (transparant, betrouwbaar en toekomstgericht)

Deze organisatiewaarden vormen de basis voor een afwegingskader waarbinnen toekomstige keuzes met betrekking tot beheer, onderhoud, vervanging en ontwikkeling van assets transparanter en meer integraal kunnen worden gemaakt.

In assetmanagementplannen (AMP's) worden de strategische doelen uit het SAMP vertaald naar concrete maatregelen voor beheer, onderhoud, vervanging en ontwikkeling van assets. Deze maatregelen worden uitgevoerd via vervangingsinvesteringen en uitvoeringsprojecten. Op basis van inspecties, analyses en risicoafwegingen worden prioriteiten gesteld. De Lange Termijn Assetmanagement Planning (LTAP) geeft inzicht in de verwachte vervangingsopgave en de benodigde investeringen op lange termijn.

Watersysteem
Het watersysteem omvat de volgende assettypen (aantal tussen haakjes):

- Gemalen (168)
- Stuwen (2.400)
- Sluizen (7)
- Bruggen (129)
- Vistrappen (171)
- Onderleiders en duikers (7.300)
- Oeververdedigingen/beschoeiing (250 km)
- Steigers (215)

In totaal is in 2027 voor het in stand houden van de assets in het watersysteem een netto investeringsbudget opgenomen van € 20 miljoen. Er wordt onder andere verder gewerkt aan het vervangen van de beschoeiing van het Afwateringskanaal en het Lateraalkanaal. Tevens worden een aantal kunstwerken gerenoveerd, zoals gemaal Berkmeerwijk en Arriën.

Waterketen
De volgende assettypes behoren tot de waterketen:

- Rwzi's inclusief slibontwatering (23)
- Rioolgemalen (108)
- Persleidingen (400 km)

In totaal is in 2027 voor het in stand houden van de assets in de waterketen een netto investeringsbudget van € 35 miljoen opgenomen. De speerpunten voor 2027 zijn het afronden van de nieuwbouw rwzi Tubbergen, de voorbereiding voor de aanpassing en renovatie rwzi Hardenberg en het vernieuwen van de procesautomatisering op de rwzi Den Ham, Ommen en Nijverdal.

Besturen en organiseren
De volgende assettypes behoren tot de ondersteunende assets die bijdragen aan de uitvoering van de primaire taken:

- Gebouwen (10) en terreinen
- Zonnevelden (9)
- IT-infrastructuur (1.260)
- IT-middelen (2.057)

Voor het in stand houden van de ondersteunende assets is in 2027 een netto investeringsbudget opgenomen van € 10 miljoen.

Een groot deel van het investeringsbudget wordt ingezet voor de vernieuwing van de klimaatinstallatie van het hoofdgebouw en de uitbreiding en vernieuwing van het parkeerterrein in Almelo. Daarnaast investeren we in de vervanging van digitale voorzieningen, waaronder IT-infrastructuur en IT-middelen, en in de uitbreiding en vervanging van noodcommunicatie.

3.1.2 Waterkwaliteit

Het werken aan een goede waterkwaliteit in ons beheergebied vraagt ook in 2027 veel inzet van onze organisatie. Die inzet gaat grotendeels naar KRW-investeringen in watersysteem en waterketen. Daarnaast zijn er veel beleidsontwikkelingen en ontwikkelingen binnen onze organisatie om te zorgen dat de waterkwaliteit chemisch en ecologisch op orde komt.

Stroomgebiedsprogramma KRW 2028-2033

Het Ontwerp Stroomgebiedsbeheerprogramma 4 (SGBP4) 2028-2033 ligt het eerste halfjaar van 2027 ter inzage. Na bestuurlijke bespreking van zienswijzen en de benodigde afstemming met het Rijk en omliggende waterbeheerders wordt het SGBP4 eind 2027 vastgesteld. Het is onderdeel van het Waterbeheerprogramma. Ter voorbereiding op de nieuwe planperiode wordt het monitoringsprogramma aangepast. Dit is nodig omdat nieuwe stoffen moeten worden gemonitord voor de Kaderrichtlijn Water. Daarnaast wordt verder verkend hoe investeringsprojecten na 2027 worden ingevuld. Dit gebeurt in samenwerking met de opgave vanuit klimaatrobuust Vechtstromen, De invulling hiervan is mede afhankelijk van de ambities en keuzes in het bestuursakkoord. In het SGBP4 is ook aangegeven dat we de samenwerking in de afvalwaterketen met de gemeenten verder willen versterken. Ook willen we afspraken maken over de aanpak van overstorten, IBA's en het afkoppelen van hemelwater. Overleg hierover vindt plaats in de samenwerkingsverbanden met de gemeenten.

PFAS en andere zeer zorgwekkende stoffen

De zorgen over Zeer Zorgwekkende Stoffen en dan met name PFAS in bodem en water nemen toe. Niet alleen vinden we PFAS in te hoge concentraties op verschillende plekken in het effluent; er is sprake van historische PFAS-verontreiniging op het terrein van verschillende RWZI's. Ook veel oppervlaktewater en waterbodems voldoen niet aan de PFAS-normen. Dit zorgt voor extra kosten bij beheer (baggeren). We zetten daarom samen met de Unie onze lobby voort naar het Rijk en EU om de toepassing van PFAS zo veel mogelijk te beperken. Ook sturen we op een realistische en proportionele aanpak voor het verwijderen van PFAS op de plekken waar de concentraties te hoog zijn.

Meetprogramma Waterkwaliteit

Vrijwel alle onderdelen van het meetprogramma waterkwaliteit lopen door in 2027. We gaan toegankelijkheid en toepasbaarheid van de waterkwaliteitsdata verbeteren. Daarnaast starten we met een meetprogramma om de werking van de vispassages in de Regge te onderzoeken.

Afvalwaterketen

Naast de grote investeringen voor de KRW zijn er ook veel andere ontwikkelingen in de afvalwaterketen die in 2027 onze aandacht vragen. In 2027 wordt duidelijk hoe het Rijk de nieuwe EU-richtlijn voor Stedelijk Afvalwater wil implementeren. Deze uitkomst bepaalt in belangrijke mate welke meerjarige investeringsopgave op het waterschap afkomt. We moeten bepalen met welke strategie en aanpak wij dit oppakken. Dit vraagt om een herijking van de afvalwaterketenvisie. De eerder genoemde samenwerking met de gemeenten is hierbij belangrijk. Daarnaast vraagt de verwerking van slib de nodige aandacht. De landelijke capaciteit voor slibverwerking staat onder druk. En bij de slibverwerking in Moerdijk (SNB) worden belangrijke stappen gezet op het gebied van circulariteit. Dit raakt ook de deelnemende waterschappen. Mede vanuit dat perspectief moeten we onze slibstrategie ook updaten.

3.1.3 Klimaatadaptie

Vanuit het thema klimaat werken we verder aan een nieuwe balans tussen het afvoeren en vasthouden van water. Met de bestuurlijke koers *Klimaatrobuust Vechtstromen* als richtinggevend kader werken we aan een watersysteem dat beter bestand is tegen droogte, wateroverlast en andere gevolgen van klimaatverandering. Daarbij kijken we steeds meer gebiedsgericht naar de samenhang tussen water, bodem, ruimtegebruik en functies.

In 2027 geven we vervolg aan de bovenregionale stresstest. We brengen de belangrijkste kwetsbaarheden en opgaven voor het watersysteem verder in beeld. Dit vertalen we naar mogelijke maatregelen en prioriteiten. Ook werken we bovenregionaal samen aan klimaatvraagstukken. Door onze participatie in samenwerkingsverbanden, zoals het Platform IJsselmeergebied, dragen we bij aan verbetering van de zoetwaterbeschikbaarheid. Ook buiten de grenzen van ons eigen beheergebied.

We versterken daarnaast de samenwerking met gemeenten rond de stedelijke water- en klimaatopgave. We voeren gezamenlijke stedelijke verkenningen uit. Daarin bekijken we het functioneren van het stedelijk en regionale watersysteem in samenhang met ruimtelijke ontwikkelingen. De verkenningen geven inzicht in knelpunten, mogelijke maatregelen en de rol van betrokken partijen. Ze zijn daarmee een goede basis voor een gebiedsgerichte en meerjarige programmering.

Daarnaast voeren we het vernieuwde beleid voor grondwateronttrekkingen en drainage uit. Hiermee werken we aan een betere balans tussen het gebruik en de beschikbaarheid van grondwater. Ook voorkomen we zo ongewenste effecten op het watersysteem en grondwaterafhankelijke functies.

We zetten ook de gebiedsgerichte aanpak voort. Onder meer via de gebiedspilots Klimaatrobuust Vechtstromen en het programma Haarvaten op Peil (HOP) werken we aan het langer vasthouden van water. Voor de derde fase van het Zoetwaterprogramma Oost-Nederland (ZON, 2028–2033) bereiden we een bredere aanpak voor. Daarbij verkennen we hoe we samen met meer partijen, waaronder drinkwaterbedrijven, en in een groter gebied, inclusief Drenthe, verder kunnen werken aan HOP-maatregelen om water vast te houden en de zoetwatervoorraad te versterken.

Zo ontwikkelen we de klimaatopgave verder. Van analyse en beleid naar concrete, gebiedsgerichte maatregelen en gerichte investeringen in een klimaatrobuust watersysteem.

3.1.4 Duurzame ontwikkeling

Hoe voeren we als waterschap onze taken uit zonder de negatieve effecten door te schuiven naar volgende generaties? Om dat vraagstuk draait het bij het thema duurzaamheid. Ons antwoord hebben we geformuleerd in de Routekaart Duurzaamheid: we willen 100% energieneutraal, 100% klimaatneutraal en 100% circulair worden. De komende jaren werken we verder aan het realiseren van deze doelen.

Concreet betekent dit dat we een pakket aan duurzaamheidsmaatregelen ontwikkelen en uitvoeren. Dit pakket strekt zich uit over de drie begrotingsprogramma's. Op verschillende zuiveringen meten we de uitstoot van lachgas en methaan. We bereiden initiatieven voor om de uitstoot van deze broeikasgassen zoveel mogelijk terug te dringen. We onderzoeken hoe we nog efficiënter met energie kunnen omgaan en brengen het opwekken van energie in balans met ons gebruik. Zo verkennen we bijvoorbeeld mogelijkheden om te participeren in windenergieprojecten. Bij onze zuivering in Enschede werken we aan de realisatie van een solar parking. Ook verduurzamen we onze gebouwen door beter te isoleren en fossielvrij te verwarmen en te koelen.

Circulariteit rekenen we ook onder duurzaamheid. Dit is een belangrijk onderdeel van onze duurzaamheidsopgave, omdat een aanzienlijk deel van de CO2-uitstoot samenhangt met de productie en toepassing van materialen. We weten nog niet precies welke stappen nodig zijn om 100% circulair te worden en welke financiële consequenties dit heeft. Daarom zijn we gestart met

een grondstofstromenanalyse. Deze analyse geeft ons inzicht in onze grondstofstromen, maar ook in mogelijke maatregelen en de kosten daarvan. In de tussentijd zetten we het toegekende werkbudget voor circulariteit in om alvast te starten met een aantal investeringsprojecten. Deze projecten zijn gericht op ervaring opdoen met het hergebruik van materialen en het toepassen van circulaire, *biobased* alternatieven.

Met deze en andere maatregelen werken we aan een duurzaam en toekomstbestendig waterschap. Daarmee versterken we onze energie- en grondstoffenvoorziening, beperken we onze klimaatimpact en voldoen we aan nationale en Europese wet- en regelgeving.

3.1.5 Noaberschap verbindt

Vanuit de bestuurlijke kernwaarden versterken wij de verbinding tussen onze waterschapstaken en maatschappelijke opgaven. Draagvlak en een transparante besluitvorming zijn daarbij essentieel. Daarom is participatie een vast onderdeel van onze werkwijze. Inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners kunnen actief meedenken en meewerken. De organisatie is inmiddels ingericht om participatievraagstukken op te pakken. Deze aanpak is verankerd in de participatieverordening.

Om de samenwerking in het beheergebied te versterken, voeren wij jaarlijks bestuurlijke relatiegesprekken met ten minste tien gemeenten. De gesprekken richten zich op gezamenlijke water- en ruimtelijke opgaven. Wij hebben speciale aandacht voor de gemeenten met de grootste uitdagingen.

Daarnaast bereiden wij de implementatie van onze strategie voor externe dienstverlening voor. Hierbij staan klantgerichtheid, snelle respons, heldere communicatie, digitale toegankelijkheid, deskundig advies, continu verbeteren en noaberschap centraal. Zo werken wij aan een herkenbare, toegankelijke en betrouwbare dienstverlening.

Tot slot is noaberschap niet alleen belangrijk in relatie tot onze inwoners en partners, maar ook naar elkaar. Om bestuurlijke continuïteit en een sterke start van de nieuwe bestuursperiode te borgen, wordt momenteel gewerkt aan een warme overdracht van het huidige naar het nieuwe bestuur. Het traject Vechtstromen van de Toekomst zorgt voor een zorgvuldige kennisoverdracht naar het nieuwe bestuur. De voorbereiding voor de waterschapsverkiezingen is gestart. Wij zetten ons in voor een betrouwbaar, transparant en correct verloop van de verkiezingen. Voor het nieuwe bestuur zetten wij een uitgebreid startprogramma op.

3.1.6 Weerbare en krachtige organisatie

Als kritieke entiteit versterken wij onze digitale en fysieke weerbaarheid om onze vitale waterfuncties ook in een snel veranderende omgeving veilig en betrouwbaar te kunnen blijven uitvoeren. De huidige geopolitieke situatie, hybride dreigingen, voortgaande digitalisering en toenemende afhankelijkheid van ketenpartners vergroten onze kwetsbaarheid. Tegelijkertijd stellen de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten en de Cyberbeveiligingswet hogere eisen aan onze weerbaarheid. Dit vraagt om een meer expliciete en integrale aanpak van digitale en fysieke veiligheid. Daarom investeren wij in de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving, het verder verhogen van informatiebeveiliging en privacy en het ontwikkelen van beleid voor nieuwe technologieën, waaronder AI. Hiermee vergroten wij onze veerkracht, spelen we in op externe ontwikkelingen, bereiden we ons voor op mogelijke verstoringen en beperken wij continuïteitsrisico's.

Ook werken wij verder aan een krachtige en toekomstbestendige organisatie. Onze organisatievisie vormt hiervoor de basis. De maatschappelijke opgaven staan centraal en als organisatie passen wij ons hierop aan. Dit vraagt om een organisatie met maximaal aanpassingsvermogen. Dat betekent dat we moeten beschikken over voldoende medewerkers met de juiste kennis, vaardigheden en gedrag om onze bestuurlijke doelen nu en in de toekomst te realiseren. Daarom geven we verdere uitvoering aan onze aanpak voor een toekomstbestendig personeelsbestand.

Innovatie en digitale transformatie zijn onmiskenbaar voor deze ontwikkeling. We zetten onze lopende innovatieprojecten voort, gaan aan de slag met onze gerichte innovatiemissies en ontwikkelen doorlopend nieuwe toepassingen voor meer datagedreven waterbeheer. Dit doen we steeds in verbinding met onze omgeving. We stimuleren medewerkers om innovatieve ideeën te ontwikkelen en verbinden innovaties nadrukkelijker aan de maatschappelijke opgaven en de ontwikkeling van onze organisatie.

Krachtig organiseren betekent daarnaast dat wij inwoners en ondernemers actief betrekken bij ons werk. We professionaliseren doorlopend onze bedrijfsvoering, blijven werken aan goed bestuur en houden oog voor onze financiële continuïteit. Zo bouwen wij aan een wendbare, weerbare en daarmee krachtige organisatie.

3.2 Programma Watersysteem (WS)

3.2.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

In het programma watersysteem werken we binnen vier bestuurlijke thema's aan schoon, veilig en voldoende water. Hierbij streven we ernaar het werk zo duurzaam mogelijk uit te voeren. In 2027 gaan we werken aan onderstaande onderwerpen.

Assets op orde
Een goede technische staat van onze assets is belangrijk. Daarom zorgen we ervoor dat de functies ervan gewaarborgd blijven. In 2027 worden 39 objecten gerenoveerd in het Groot Onderhoud Kunstwerken (GOK). Ook worden de gemalen Arriën en Berkmeerwijk vernieuwd.

Daarnaast worden er verschillende watergangen gebaggerd. Dit gebeurt bijvoorbeeld in het Van Echtenskanaal in Klazienaveen en in het Dommerskanaal bij Weiteveen. Ook worden er op diverse trajecten beschoeiingen vervangen. Bijvoorbeeld in het Afwateringskanaal nabij Coevorden.

Klimaat
We werken verder aan het klimaatrobuuster inrichten van ons watersysteem. Zo voeren we maatregelen uit om de knelpunten die voortkomen uit de NBW-toetsing op te lossen. Ook treffen we via het internationale samenwerkingsproject SpongeWorks maatregelen om water langer vast te houden. Daarnaast gaan we verder met het programma Haarvaten op Peil. Ook worden er in twee pilots, welke voortkomen uit de verkenning "Klimaat Robuust Vechtstromen", onder andere integrale watersysteemanalyses opgesteld.

Waterkwaliteit
Ook in 2027 wordt onverminderd ingezet op de verbetering van de waterkwaliteit, conform de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Zo loopt de uitvoering van een aantal projecten uit 2026 door in 2027. Dit gaat bijvoorbeeld om de Azelerbeek en het vispasseerbaar maken van de Loolee. Andere projecten gaan in 2027 in uitvoering, zoals de Tilligterbeek en een deeltraject van het Nieuwe Drostendiep.

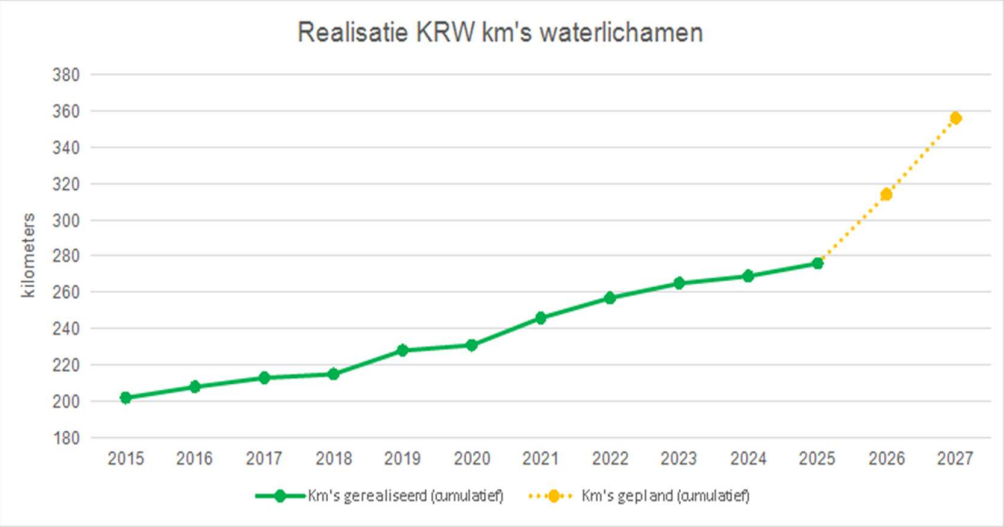
In totaal verwachten we in 2027 circa 43 kilometer heringerichte watergangen op te leveren en 25 visbarrières op te heffen. Daarnaast voeren we ook maatregelen uit in de bovenlopen van de Dinkel en de Loolee. Dit zijn voorbeelden van onze aanpak in de Waardevolle Kleine Wateren.

Duurzaamheid

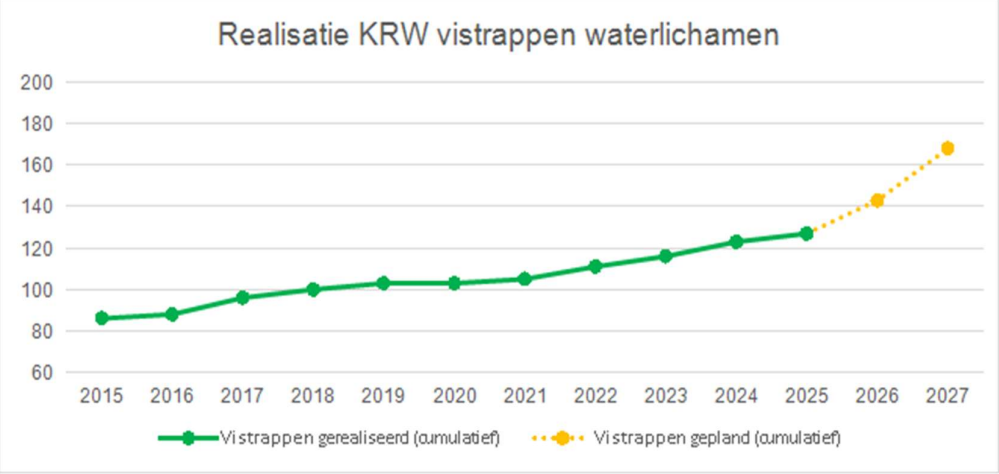
Het laatste thema binnen het programma Watersysteem is het thema Duurzaamheid. Op basis van de Routekaart Duurzaamheid werken we samen met het thema Duurzaamheid maatregelen uit om efficiënter om te gaan met energie en onze CO^2-voetafdruk te verlagen. Daarnaast gaan we onderzoeken of het mogelijk is om materialen te hergebruiken bij het renoveren van een aantal assets. Ook kijken we wat de mogelijkheden zijn om duurzame materialen te gebruiken voor de plaatsing of vervanging van beschoeiingen.

Onderstaand de indicatoren voor wat betreft de KRW waarmee het programma watersysteem wordt bestuurd.

Indicatoren

Betreft: Realisatie KRW km's waterlichamen

Betreft: Realisatie KRW-vistrappen waterlichamen

DIN 2027

Voor het programma Watersysteem zijn in het DIN per thema strategische doelen geformuleerd. Deze strategische doelen zijn vervolgens vertaald naar operationele doelen. Om deze operationele doelen te realiseren worden inspanningen uitgevoerd. Hieronder staat een overzicht van de inspanningen die in 2027 bijdragen aan het bereiken van de doelen.

DIN thema	DIN strategisch doel	DIN operationeel doel	DIN NR	Inspanning 2027
Assets op orde	A. We zorgen ervoor dat de assets voldoen aan de technische staat die nodig is om (beter) invulling te blijven gegeven aan de functie die de asset vervult, rekening houdend met de balans tussen prestaties, risico's en kosten.	A1. We voeren onderhoud, renovatie en vervanging uit om de functie van de assets te waarborgen.	A1.01	We baggeren op verschillende locaties, zoals het Echtenskanaal en een vijver in Tubbergen
			A1.02	We werken verder aan de vervanging van de beschoeiing van het Afwateringskanaal
			A1.03	We renoveren diverse gemalen en stuwen, waaronder Berkmeerwijk en TBC
			A1.04	We renoveren op 39 locaties kunstwerken en voeren onderhoud uit aan onze kunstwerken in het kader van Groot Onderhoud Kunstwerken (GOK)
			A1.05	We bereiden het groot onderhoud aan de Vechtstuwen verder voor.
Waterkwaliteit	B. Ecologische waterkwaliteit: We werken aan een betere ecologische waterkwaliteit.	B1. We realiseren eind 2027 de maatregelen die bijdragen aan de ecologische doelen van Kaderrichtlijn Water.	B1.01	We werken verder aan de KRW-maatregelen in de Waardevolle Kleine Wateren (bovenlopen van de Dinkel en de Loolee)
			B1.02	We werken verder aan KRW-maatregelen in het waterlichaam Beneden Dinkel, Geelebeek, Nieuwe DrostenDiep, Hoogelaarsleiding, Geestersche Molenbeek, Doorbraak/Exosche Aa, Loodiep, bovenlopen Loolee, Hagmolenbeek, Tilligterbeek, Drienerbeek en Azelerbeek
			B1.03	We leveren een bijdrage aan KRW-maatregelen in Natura 2000-gebieden, zoals het AVAV en Lemselermaten
Waterkwaliteit	D. Opkomende stoffen: we zetten ons in om minder microverontreiniging, zoals medicijnresten, in het water te laten komen.	D1. We vergroten ons inzicht in de bronnen van microverontreinigingen en nemen maatregelen in de waterketen binnen onze bevoegdheden. Eind 2027 inzicht in de werking van innovatieve technieken om microverontreinigingen en medicijnresten te verwijderen.	D1.01	We ronden de meetronde ZZS bij de tweede reeks rwzi's af en starten met de derde (en laatste) meetronde aan de rwzi's
Klimaatadaptatie	E. We maken meer ruimte in het watersysteem voor de opvang van extreme neerslag.	E1. We realiseren uiterlijk 2027 de maatregelen die ons helpen voldoen aan NBW-normering om meer ruimte te maken in het systeem voor het opvangen van extreme neerslag.	E1.01	We voeren maatregelen uit zodat de knelpunten uit de uitgevoerde Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)-toetsing worden opgelost.
		E2. We realiseren maatregelen om kwetsbaarheden uit de DPRA stresstesten op te lossen.	E2.01	Via het groot onderhoud legger (GOL) en/of groot onderhoud kunstwerken (GOK) nemen we maatregelen die een aantal van de knelpunten uit de stresstesten moeten oplossen.
Klimaatadaptatie	F. We verbeteren de zoetwaterbeschikbaarheid om weerbaarder te worden tegen droogte.	F1. We hebben de regionale verdeling van het beschikbare oppervlaktewater op basis van de herziene waterakkoorden Twente en Drenthe en de verdeling in ons beheergebied eind 2027 geoptimaliseerd.	F1.01	In het project Waterverdeling Midden Twente voeren we de bouw van 2 stuwen uit ten behoeve van een betere waterverdeling en we bereiden het besluit omtrent Eefde voor in het kader van waterinlaat.

DIN thema	DIN strategisch doel	DIN operationeel doel	DIN NR	Inspanning 2027
			F1.02	Rondom het Bargerveen treffen we diverse maatregelen voor de waterkwantiteit.
			F1.03	We werken verder aan de watersysteemanalyse in het gebied Oelerbeek - Azelerbeek - Twickelervaart en rondom het gebied bovenstrooms het Nieuwe Drostendiep.
	F. We verbeteren de zoetwaterbeschikbaarheid om weerbaarder te worden tegen droogte.	F2. We hebben eind 2027 onze kaders aangepast op een nieuwe balans tussen te droog en te nat, en we voeren HOP maatregelen uit in vijf prioritaire gebieden en het werkprogramma ZON	F2.01	We werken de hydrologische opgavenkaart en het hydrologisch handboek verder uit en initiëren minimaal twee (KRW-georiënteerde) gebiedsprocessen.
			F2.02	We implementeren de resultaten uit het programma SLIM watermanagement in de lijnorganisatie.
			F2.03	We volgen de ontwikkelingen rond de bovenregionale waterverdeling, behartigen onze belangen in relevante overleggen en leveren expertise voor onderzoeken en verkenningen, zoals het onderzoek naar een robuuste watervoorziening via gemaal Eefde.
			F2.04	Door monitoring, evaluatie en onderzoek versterken we de kennis- en gegevensbasis voor de toekomstige actualisatie van het waterakkoord Drenthe, het waterakkoord Meppelerdiep-Overijsselsche Vecht en het waterakkoord Twentekanalen-Overijsselsche Vecht.
			F2.05	We voeren in het project Haarvaten op Peil diverse maatregelen uit om water langer vast te houden en droogte tegen te gaan.
			F2.06	We geven uitvoering aan het landelijk programma Slim Watermanagement door de wateraanvoer verder te optimaliseren en de waterakkoorden te actualiseren.
			F2.07	We adviseren over de doorontwikkeling van de adaptieve drinkwaterstrategie en het maatregelenpakket voor de bescherming van drinkwaterbronnen in Drenthe en Overijssel.
			F2.08	In 2027 geven we verder uitvoering aan het beleidskader grondwateronttrekkingen- en drainage door de vaststelling van de regels voor grondwateronttrekkingen in de waterschapsverordening en voor drainagemiddelen toe te werken naar een definitieve regeling in de waterschapsverordening.
Klimaatadaptatie	G. We stimuleren meer water-en-bodem-sturend als uitgangspunt voor landgebruik.	G1. Bij advisering over ruimtelijke plannen hanteren we onze uitgangspunten van water-en-bodem-sturend.	G1.01	We adviseren en ondersteunen gemeenten op basis van onze kennis en expertise bij het integreren van water-en-bodem- sturend (WABOS) in hun omgevingsvisies voor de fysieke leefomgeving. In 2027 nemen 5 gemeenten hierin richtlijn en/of bepalingen m.b.t. WABOS op.

DIN thema	DIN strategisch doel	DIN operationeel doel	DIN NR	Inspanning 2027
			G1.02	We participeren ambtelijk en bestuurlijk in de verstedelijkingsstrategieën voor Twente en Zwolle en de grootschalige woningbouwopgave in Emmen. De regio's in ons beheergebied voeren de regie. Vanuit onze waterexpertise sluiten we actief aan en brengen we waterbelangen nadrukkelijk in bij de planvorming en bestuurlijke afwegingen.
Duurzaamheid	H. In 2050 zijn we 100% klimaatneutraal	H1. Conform de Routekaart duurzaamheid werken we aan 55% klimaatneutraliteit in 2030.	H1.03	We nemen deel aan het nationale versnellingsprogramma lachgas en rapporteren periodiek.
Duurzaamheid	I. We zijn minimaal 100% energieneutraal, zo snel na 2030 als in redelijkheid mogelijk is te realiseren.	I2. We wekken in 2030 3% meer hernieuwbare energie op.	I2.03	We bereiden een herziening van het beleidskader aquathermie voor.
Duurzaamheid	J We streven ernaar om 100% circulair te zijn in 2050	J1. We hebben in 2027 inzicht in onze grondstofstromen en de mate van circulariteit.	J1.01	We monitoren hoeveel procent circulair we zijn en hoeveel we investeren in circulariteit.

Betreft: DIN Programma Watersysteem

3.2.2 Wat mag het kosten?

Investeringen

Programma Watersysteem *(bedragen in € x 1.000)*	Realisatie 2025	BVR 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Investeringsvolume per thema:							
Assets op orde	16.886	13.748	20.716	12.292	11.594	12.075	7.217
Waterkwaliteit	17.560	15.688	22.516	13.641	4.936	5.192	5.072
Klimaatadaptatie	5.648	8.473	8.902	6.234	6.683	6.136	4.520
Duurzame ontwikkeling	0	0	174	326	348	434	426
Noaberschap Verbindt							
Krachtige organisatie							
Totaal bruto investeringsvolume	**40.094**	**37.909**	**52.309**	**32.494**	**23.561**	**23.838**	**17.235**
Af: subsidies	12.804	4.745	12.014	8.311	80	81	2
Netto investeringsvolume	**27.290**	**33.164**	**40.295**	**24.183**	**23.480**	**23.757**	**17.233**

Betreft: Investeringen programma Watersysteem per thema

De investeringen binnen het programma watersysteem zijn toebedeeld aan vier bestuurlijke thema's; Assets op orde, Waterkwaliteit, Klimaatadaptatie en Duurzame ontwikkeling. De bovenstaande bedragen zijn exclusief de inspanningen die voortkomen uit nieuwe beleidsontwikkelingen.

In het proces 'Vechtstromen van de Toekomst: Keuzes in aanloop naar de programmabegroting 2027-2031' is € 30 miljoen extra investeringsmiddelen voor de opgave na 2027 gevraagd voor de thema's waterkwaliteit en klimaat. Deze extra middelen zijn in de jaren 2027 tot en met 2031 voor de thema's waterkwaliteit en klimaatadaptatie verwerkt. De middelen worden ingezet om de opgave op deze thema's verder vorm te geven en, daar waar het al mogelijk is, maatregelen uit te voeren. De nadere verkenning van de opgave geeft meer inzicht in de benodigde investeringsmiddelen. Eventuele aanpassingen worden in de komende begrotingen verwerkt.

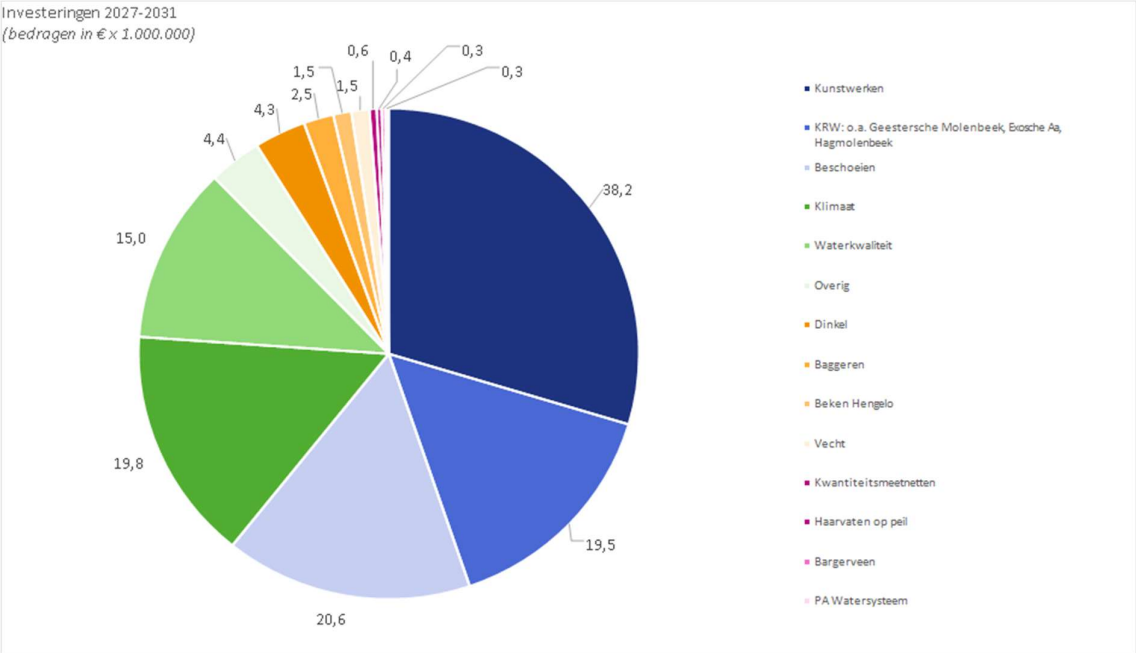
Vooruitkijkend naar 2031

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het thema Assets op orde doorlopende investeringen vraagt. Dit is gebaseerd op inspecties en de Lange Termijn Assetmanagement Planning (LTAP). Deze middelen worden gebruikt voor het vervangen of plaatsen van beschoeiingen en voor renovaties of vervangingen van onze kunstwerken.

Voor het thema waterkwaliteit werken we tot en met 2027 aan de huidige KRW-opgave. Daarna werken we verder aan de verbetering van de waterkwaliteit in de nieuwe SGBP4-periode. Die wordt op dit moment uitgewerkt. Om de voortgang van de opgaven te borgen zijn vooruitlopend op deze nieuwe periode al middelen gereserveerd.

Ook blijven we investeren in een klimaatrobuust watersysteem. We werken bijvoorbeeld verder aan projecten zoals het Bargerveen en de Beken Hengelo. Daarnaast zijn we met twee pilots gestart die voortkomen uit “Klimaat Robuust Vechtstromen”. Deze pilots zijn het startpunt voor de verdere uitwerking van de watersysteemopgave na 2027. Hierbij worden de opgaven voor waterkwaliteit en klimaatadaptatie zoveel mogelijk gecombineerd.

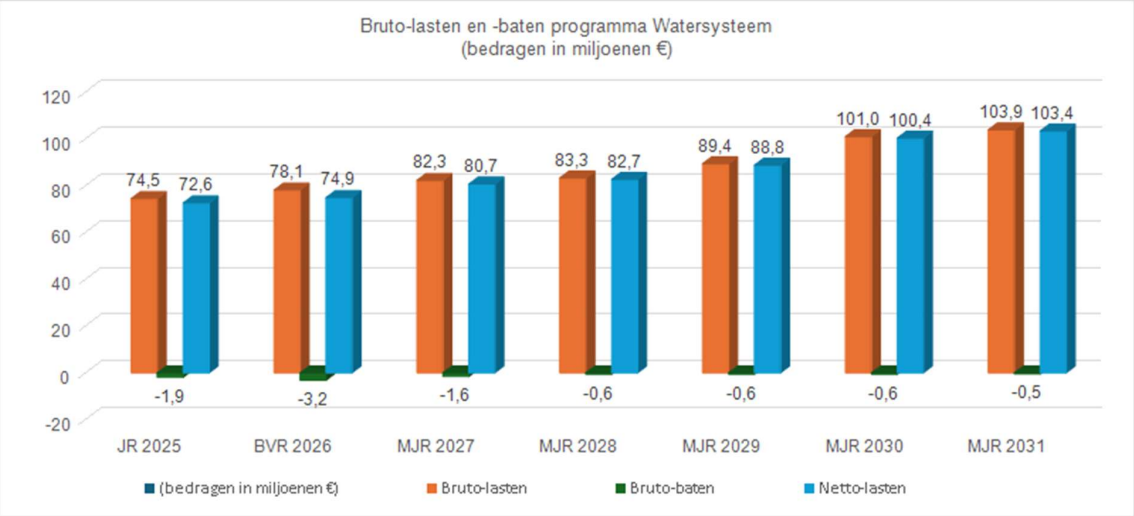
Tot slot zijn er financiële middelen gereserveerd voor duurzaamheidsmaatregelen binnen het watersysteem. Deze middelen kunnen worden ingezet in al geprogrammeerde investeringen, zoals het vervangen van materieel of het inzetten van circulaire materialen.

Betreft: Investeringen programma Watersysteem

Exploitatie

In onderstaande staafgrafiek zijn de totale bruto-lasten en -baten van programma Watersysteem opgenomen.

De netto-lasten van programma Watersysteem worden als volgt gedekt vanuit de waterschapsbelastingen:

Programma Watersysteem *(bedragen in € x 1.000)*	Realisatie 2025	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Belastingen watersysteembeheer	80.428	74.591	80.363	82.457	88.568	100.167	103.100
Belastingen zuiveringsbeheer	268	271	292	272	266	260	256
	80.696	**74.862**	**80.655**	**82.729**	**88.834**	**100.427**	**103.356**

Betreft: Baten en lasten programma Watersysteem (dekking vanuit belastingen)

De netto-kosten van dit programma bedragen € 80,7 miljoen in 2027. De netto-kosten bestaan uit de bruto-lasten die aan dit programma worden toegerekend (€ 82,3 miljoen), verlaagd met de baten binnen dit programma (€ 1,6 miljoen). Uitgezonderd zijn de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten. Een toelichting op de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten staat in paragraaf 3.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en paragraaf 4.2 Raming belastingopbrengsten.

Op hoofdlijnen bestaan de bruto-lasten van € 82,3 miljoen in 2027 uit:

- Kapitaallasten (32%). Dit zijn de afschrijvingslasten van historische en toekomstige investeringen. Ook vallen hieronder de toegerekende rentelasten in verband met de financiering van de investeringen.
- Externe beheer- en onderhoudskosten (30%). Dit zijn met name kosten voor uitbesteed beheer van de watergangen. Denk aan maaien, grondwerk, exotenbestrijding en peilbeheer. Daarnaast zijn dit kosten voor analyses en onderzoeken door Aqualysis en onderhoud van kunstwerken en materieel.
- Toegerekende personeelskosten (28%). Vanaf 2026 worden alleen de personeelslasten doorbelast naar de programma's watersysteem en waterketen. Een nadere toelichting staat in paragraaf 5.2.6 Overhead en doorbelaste kosten. De overhead wordt rechtstreeks onder het programma Besturen en Organiseren verantwoord.

- Bijdragen aan derden (10%). Dit is vooral de solidariteitsbijdrage aan het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

De overige baten waren € 1,6 miljoen in 2027. Dit zijn vooral onttrekkingen aan de reserve beleidsintensiveringen watersysteem (€ 0,8 miljoen), subsidiebaten (€ 0,2 miljoen) en landelijke bijdragen voor de muskusrattenbestrijding (€ 0,3 miljoen).

Ontwikkeling netto-kosten:

- De begrote netto-kosten in 2027 zijn € 5,8 miljoen. Dit is circa 8%, hoger dan de verwachte netto-kosten 2026. De stijging betreft met name € 2,8 miljoen hogere kapitaallasten door KRW-investeringen, € 2,3 miljoen hogere kosten voor baggeren en € 1 miljoen lagere winst uit verkoop grond. De hogere baggerkosten komen door een noodzakelijke aanpassing in de administratieve verwerking. Aanleiding is een wijziging in de verslaggevingsregels. De kosten van baggeren werden eerder als een investering verwerkt.
- De begrote netto-lasten stijgen in de periode 2027-2031 met € 22,7 miljoen (van € 80,6 miljoen naar € 103,3 miljoen). De stijging wordt vooral veroorzaakt door de gestegen bijdrage aan het hoogwater beschermingsprogramma. Dit is € 10 miljoen vanaf 2030. Daarnaast stijgen de kapitaallasten door de oplevering van KRW-projecten. Ook is sprake van reguliere indexatie van budgetten.

3.2.3 Welke risico's en kansen zien we?

In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste actuele risico's en kansen binnen het programma Watersysteem. De organisatierisico's waarvoor een financiële vertaling is opgenomen, worden nader toegelicht in paragraaf 5.1.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Juridische procedures
Juridische procedures kunnen voor een langere doorlooptijd van projecten zorgen en daarmee ook voor hogere kosten. We anticiperen hier zoveel mogelijk op, zoals het vroegtijdig meenemen van betrokkenen bij nieuwe projecten.

Nieuwe beleidsontwikkelingen
De doorvertaling van de watersysteemopgave na 2027 naar concrete inspanningen is in ontwikkeling. Er zijn inmiddels financiële middelen gereserveerd, maar de volledige financiële opgave na 2027 is nog onvoldoende in beeld.

Nieuwe wet- en regelgeving
Nieuwe wet- en regelgeving, zoals de natuurherstelverordening en de uitwerking van de kamerbrief over stikstof, volgen elkaar in hoog tempo op. Maar ook ontwikkelingen op het gebied van weerbaarheid, zorgwekkende stoffen en informatieveiligheid hebben invloed op het programma watersysteem. Zowel financieel als in de doorlooptijd van investeringsprojecten.

Marktontwikkelingen
Externe marktomstandigheden, waaronder onzekerheid op de grondstoffen- en energiemarkten, kunnen van invloed zijn op de kosten en doorlooptijd van investeringsprojecten. Ook de krapte op de arbeidsmarkt vormt een risico voor de uitvoeringscapaciteit en voortgang van de opgaven.

Toename extreme weersomstandigheden
Extreme weersomstandigheden, zoals de langdurige droogte in 2026, komen steeds vaker voor en kunnen leiden tot zowel wateroverlast als (structurele) watertekorten. Deze ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor de waterkwaliteit en de betrouwbaarheid en prestaties van onze assets. Bij het bepalen van de maatregelen is een gebiedsgerichte aanpak samen met partners in de gebieden nodig.

3.3 Programma Waterketen (WK)

3.3.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Met het programma Waterketen richten we ons op de kerntaak schoon water. We doen dit door afvalwater te transporteren en te zuiveren tot een waterkwaliteit die geschikt is voor het ontvangende oppervlaktewater. We zetten hiervoor een groot aantal verschillende assets in; rioolgemalen en persleidingen voor het transport en rwzi's inclusief softwarematige aansturing voor het zuiveren. Daarnaast verwerken we ook het zuiveringsslib van onze rwzi's. Het residu leveren we aan bij NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB).

Assets op orde
De assets die we voor deze functies dagelijks inzetten, moeten in een goede technische staat zijn en blijven. De belangrijke functie die ze vervullen moet immers gewaarborgd blijven. Het programma Waterketen is daarom continu bezig om de assets op orde te houden volgens de afgesproken assetmanagement-principes.

De komende jaren investeren we in de renovatie van rioolgemalen. Er is hiervoor een seriematige aanpak gekozen waarmee we elk jaar gemiddeld 6 van de 108 rioolgemalen renoveren. De eerste rioolgemalen (Bornerbroek en Rheezerweg) zijn inmiddels al vernieuwd. Vergelijkbare investeringen worden voorzien voor onze ongeveer 400 km aan persleidingen. Hierbij bepalen we via inspectie en beoordeling van de risico's een volgorde van aanpak.

Ook de zuiveringen moeten in een goede technische staat zijn. Enerzijds doen we daarvoor via een jaarlijks werkplan veel vervangingsinvesteringen. Anderzijds pakken we grootschaliger aanpassingen aan bijvoorbeeld slibindikking-, beluchting- of elektrische installaties projectmatig op. Naast de oplevering van de nieuwe zuivering in Tubbergen werken we in 2027 aan zowel de water- als de sliblijn van de rwzi Emmen. Ook wordt de renovatie van de gehele zuivering in Hardenberg voorbereid. Verder worden in 2027 projecten uitgevoerd op de zuiveringen Coevorden en Hengelo.

Onderdeel van Assets op orde is het uitrollen van de nieuwe procesautomatisering (PA). De nieuwe software is binnen het programma PRAUT ontwikkeld en geïnstalleerd op de zuivering in Sleen. Werkzaamheden aan de elektrische (E) installatie van een zuivering raken de uitrol naar de andere 22 zuiveringen. Daarom nemen we bij een aantal zuiveringen gelijk de renovatie van deze installatie mee. Doel is om de uitrol eind 2032 af te ronden. Inmiddels is er een project gestart om de PA door te ontwikkelen en worden uitvoeringsprojecten voorbereid voor de zuiveringen Den Ham, Losser en Nijverdal (PA) en Ommen en Hengelo (E&PA).

Waterkwaliteit
Een goede technische staat van de assets is ook van belang voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit. Vechtstromen heeft de opgave om voor de KRW de waterkwaliteit aanzienlijk te verbeteren. Hiervoor treffen we op negen zuiveringen maatregelen om de waterkwaliteit van het effluent te verbeteren. Dit zijn de zuiveringen in Denekamp, Glanerbrug, Goor, Haaksbergen, Hengelo, Oldenzaal, Enschede, Nijverdal en Tubbergen.

De uitvoeringsfase is gestart met de opdrachtverlening aan de aannemers. In 2027 zullen de meeste uitvoeringswerkzaamheden worden afgerond. De nieuwbouw van de zuivering Tubbergen bevindt zich al enige tijd in de uitvoeringsfase. De nieuwe zuivering is inmiddels in bedrijf gesteld. Om de waterkwaliteit van het effluent verder te verbeteren, wordt een doekenfilter geplaatst. De installatie hiervan wordt in 2027 afgerond.

Volgens de Europese Richtlijn stedelijk afvalwater moeten zeer zorgwekkende stoffen, microverontreinigingen en medicijnresten verwijderd worden uit het afvalwater. Vechtstromen bereidt zich hierop voor, onder andere met het UPPWATER-project 'Verwijdering van microverontreinigingen op de zuivering Enschede'. Dit wordt mede gefinancierd uit het Nationaal Groeifonds. In de pilot-installatie op de zuivering Enschede wordt in 2027 verder onderzoek gedaan naar effectieve zuiveringstechnieken. De opschaling van de installatie wordt voorbereid.

Duurzaamheid
De Routekaart Duurzaamheid bevat een pakket aan maatregelen op de gebieden Energieneutraliteit, Klimaatneutraliteit en Circulariteit. Het budget voor duurzame initiatieven is opgenomen in de programmabegroting. Voor de Waterketen bestaat dit onder andere uit maatregelen voor energie-efficiency en -opwekking en reductie van uitstoot van lachgas en methaan. Ook worden de mogelijkheden van groen gas en stimulering van circulaire maatregelen onderzocht. In 2027 worden deze maatregelen verder voorbereid. Samen met de gemeente Enschede wordt een zonneveld aangelegd.

Krachtige organisatie
Het laatste thema waar binnen het programma Waterketen aan gewerkt wordt, is Krachtige organisatie. Met het UPPWATER-project 'Datagestuurd zuiveren' geven we invulling aan innovatie en digitale transformatie binnen de waterketen. In 2026 is het eerste digitale ontwerp gemaakt voor de zuivering Nijverdal. Dit project wordt mede gefinancierd uit het Nationaal Groeifonds. In 2027 wordt verder gewerkt aan de simulatieomgeving van de zuivering Nijverdal (Digital Twin) en aan het ontwikkelen van slimme sensortechnologie.

DIN 2027
Voor het programma Waterketen zijn in het DIN per thema strategische doelen geformuleerd. Deze strategische doelen zijn vervolgens vertaald naar operationele doelen. Om deze operationele doelen te realiseren worden inspanningen uitgevoerd. Hieronder staat een overzicht van de inspanningen die in 2027 bijdragen aan het bereiken van de doelen.

DIN thema	DIN strategisch doel	DIN operationeel doel	DIN NR	Inspanning 2027
Assets op orde	A. We zorgen ervoor dat de assets voldoen aan de technische staat die nodig is om (beter) invulling te blijven gegeven aan de functie die de asset vervult, rekening houdend met de balans tussen prestaties, risico's en kosten.	A1. We voeren onderhoud, renovatie en vervanging uit om de functie van de assets te waarborgen.	A1.06	We ronden de renovatie van de rioolgemalen Weiteveen, Diepenheim, Stokkum, Bruinehaar en Geesteren af. Verder bereiden we de renovatie van vijf rioolgemalen voor.
			A1.07	We ronden de vervanging van de persleiding Geesteren en de aanleg van een persleiding bij de wasserij Springendal af. Verder stellen we een plan op voor de vervanging van persleidingen in de periode 2027-2031.
			A1.08	We ronden de nieuwbouw van rwzi Tubbergen af en bereiden de renovatie van rwzi Hardenberg voor.

DIN thema	DIN strategisch doel	DIN operationeel doel	DIN NR	Inspanning 2027
			A1.09	We voeren werkzaamheden uit op rwzi Coevorden (plaatsing slibindikinstallatie), op rwzi Ommen (voorbereiding plaatsing slibindikinstallatie), op rwzi Emmen (uitvoering diverse maatregelen in de waterlijn en sliblijn) en op rwzi Hengelo (start vervanging WKK-installatie).
			A1.10	We zetten de vernieuwing van de procesautomatisering op onze rwzi's voort, inclusief de vervanging van elektrotechnische installaties op de locaties Ommen, Den Ham, Hengelo, Enschede, Losser en Nijverdal.
			A1.11	We voeren het jaarlijkse werkplan vervangingsinvesteringen voor de waterketen uit met o.a. revisie van een gistingstank in Hengelo, werkzaamheden aan vijzels in Hengelo en Goor, het vervangen van mixers in Emmen en het bijplaatsen van extra beluchtingscapaciteit in Sleen. Daarnaast worden maatregelen uitgevoerd om de procesautomatisering van de rwzi's actueel en toekomstbestendig te houden, waaronder de vervanging van meet- en regelapparatuur.
			A1.18	We voeren 44.000 ton slib per jaar af naar SNB.
Waterkwaliteit	B. Ecologische waterkwaliteit: We werken aan een betere ecologische waterkwaliteit.	B1. We realiseren eind 2027 de maatregelen die bijdragen aan de ecologische doelen van Kaderrichtlijn Water.	B1.04	We besluiten over het definitieve Stroomgebiedsbeheerprogrammma (als onderdeel van het Waterbeheerprogramma) en bereiden het maatregelenprogramma 2028-2033 voor.
			B1.05	Voor het uitvoeren van de aanbevelingen van de Rekenkamer gebruiken we de tijdelijk beschikbare middelen uit het Meetprograma+, zoals besloten in het DB van 2 maart 2026.
Waterkwaliteit	C. (Chemische) waterkwaliteit-stoffen: we werken aan een betere (chemische) waterkwaliteit.	C1. We realiseren eind 2027 de maatregelen die bijdragen aan de doelen van Kaderrichtlijn Water voor (chemische) stoffen.	C1.01	Met de gemeente Tubbergen geven we voorlichting aan de bewoners in het buitengebied, we onderzoek de plaatsing van een decentrale zuivering bij Fleringen, meten met de gemeenten Tubbergen en Ommen een aantal risicovolle overstorten en voeren regie over de werkplaats 'sanitatie buitengebied' van het Twents Waternet.
			C1.02	We nemen nieuwe installatie-onderdelen in gebruik op de rwzi's Enschede, Glanerbrug, Goor, Haaksbergen, Hengelo, Nijverdal en Oldenzaal om een betere effluentkwaliteit mogelijk te maken.
			C1.03	We starten met de implementatie van fase 2 van de medicijnverwijdering op de rwzi Enschede (Uppwater)
			C1.04	We werken om het vastgestelde gebiedsrendement op rwzi's voor fosfaat 87% is en stikstof 85% te realiseren.
Waterkwaliteit	D. Opkomende stoffen: we zetten ons in om minder microverontreiniging, zoals medicijnresten, in het water te laten komen.	D1. We vergroten ons inzicht in de bronnen van microverontreinigingen en nemen maatregelen in de waterketen binnen onze bevoegdheden. Eind 2027 inzicht in de werking van innovatieve technieken om microverontreinigingen en medicijnresten te verwijderen.	D1.01	We ronden de meetronde ZZS bij de tweede reeks rwzi's af en starten met de derde (en laatste) meetronde aan de rwzi's
			D1.02	We implementeren de bronaanpak 2.0
			D1.03	We stellen een afwegings- en handelingskader voor PFAS op.
			D1.04	We brengen de effecten van de Nieuwe Richtlijn Stedelijke Afvalwater in beeld en vertalen dit naar consequenties voor de begroting.

DIN thema	DIN strategisch doel	DIN operationeel doel	DIN NR	Inspanning 2027
Duurzaamheid	H. In 2050 zijn we 100% klimaatneutraal	H1. Conform de Routekaart duurzaamheid werken we aan 55% klimaatneutraliteit in 2030.	H1.01	We monitoren hoeveel procent klimaatneutraal we zijn en hoeveel we investeren in klimaatneutraliteit.
			H1.02	We vertalen de Routekaart duurzaamheid naar maatregelen in de investeringsprogramma's en exploitatie, zodanig dat de reductiedoelstelling van 55% klimaatneutraliteit voor het jaar 2030 wordt behaald.
			H1.03	We nemen deel aan het nationale versnellingsprogramma lachgas en rapporteren periodiek.
			H1.04	We verkennen maatregelen om methaanuitstoot te reduceren.
Duurzaamheid	I. We zijn minimaal 100% energieneutraal, zo snel na 2030 als in redelijkheid mogelijk is te realiseren.	I1. We verhogen onze energie-efficiency tot en met 2030 met 2%.	I1.01	We monitoren hoeveel procent energieneutraal we zijn en hoeveel we investeren in energieneutraliteit
			I1.03	We verkennen door onderzoek welke energie efficiënte maatregelen kunnen worden toegepast om ons energieverbruik te verminderen.
		I2. We wekken in 2030 3% meer hernieuwbare energie op.	I2.01	We starten met de aanleg van een Solar parking (inclusief batterij) nabij rwzi Enschede.
			I2.03	We bereiden een herziening van het beleidskader aquathermie voor.
			I2.04	94% van het geproduceerde biogas per jaar wordt omgezet in warmte en energie.
Duurzaamheid	J We streven ernaar om 100% circulair te zijn in 2050	J1. We hebben in 2027 inzicht in onze grondstofstromen en de mate van circulariteit.	J1.01	We monitoren hoeveel procent circulair we zijn en hoeveel we investeren in circulariteit.
		J2. We brengen de stappen om 50% circulariteit te behalen in 2030 in kaart.	J2.01	We nemen een besluit over de stappen die nodig zijn om in 2030 50 procent circulariteit te behalen.
Krachtige organisatie	M. We zetten meer in op innovatie en digitale transformatie.	M1. We geven invulling aan de nieuwe innovatie agenda, met meer nadruk op impact en digitale transformatie.	M1.01	In samenwerking met andere waterschappen geven we invulling aan de implementatie van de Vaarkaart Digitaal op Koers.

Betreft: DIN Programma Waterketen

3.3.2 Wat mag het kosten?

Investeringen

Programma Waterketen *(bedragen in € x 1.000)*	Realisatie 2025	BVR 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Investeringsvolume per thema:							
Assets op orde	22.132	23.445	35.082	32.929	39.384	47.429	53.970
Waterkwaliteit	23.699	55.045	106.926	26.161	403	280	455
Klimaatadaptatie	0	0	0	0	0	0	0
Duurzame ontwikkeling	63	384	3.803	4.708	9.947	2.203	4.565
Noaberschap Verbindt	0	0	0	0	0	0	0
Krachtige organisatie	1.018	2.483	1.658	2.729	61	61	61
Totaal bruto investeringsvolume	**46.912**	**81.358**	**147.469**	**66.527**	**49.794**	**49.974**	**59.052**
Af: subsidies	778	2.277	3.843	1.179	1.965	111	111
Netto investeringsvolume	**46.134**	**79.081**	**143.626**	**65.348**	**47.829**	**49.863**	**58.941**

Betreft: Investeringen programma Waterketen per thema

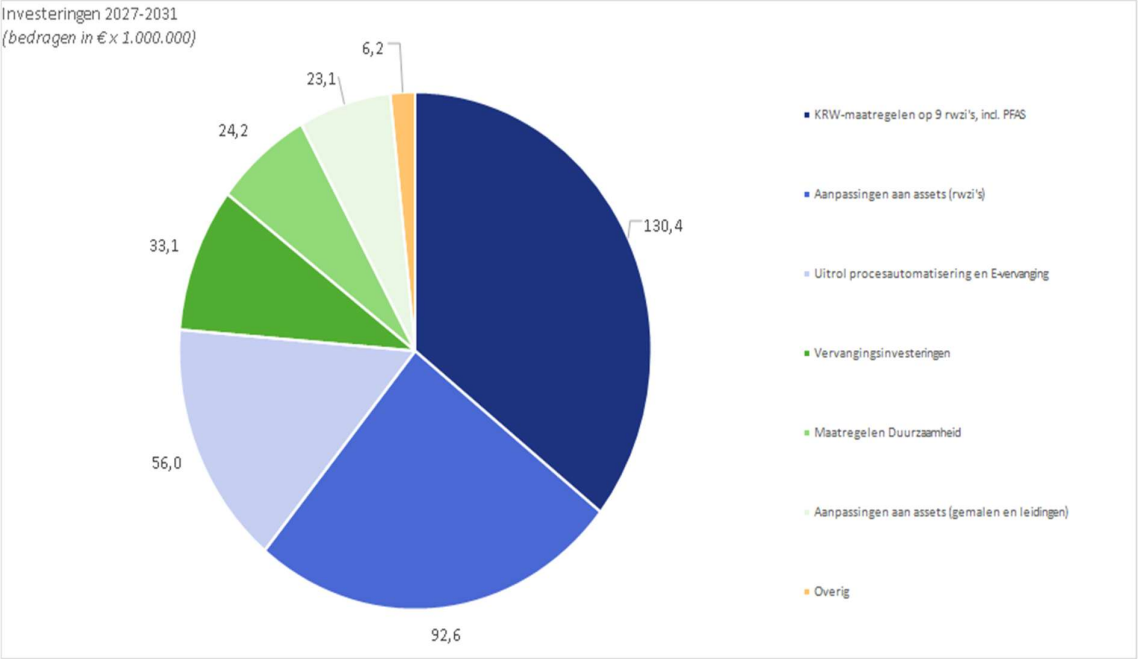
De financiële investeringen binnen het programma Waterketen zijn (financieel) toebedeeld aan de thema's Assets op orde, Waterkwaliteit, Duurzame ontwikkeling en Krachtige organisatie. De bedragen zijn exclusief de inspanningen die voortkomen uit nieuwe beleidsontwikkelingen.

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat voor het thema Assets op orde sprake is van stijgende investeringen in de planperiode. Het grootste deel van deze investeringen is voor vervangingen en de renovatie van rioolgemalen, persleidingen en assets op rwzi's. Vooral voor vervangingsinvesteringen en de renovatie van de zuivering Hardenberg is meer budget nodig dan gereserveerd is. Een kleiner deel binnen Assets op orde betreft de investeringen die nodig zijn voor de uitrol van de nieuwe proces-automatisering. Op sommige zuiveringen wordt dit gecombineerd met renovatie van de elektrotechnische installatie. Deze opgave loopt door tot eind 2032.

De uitgaven in het kader van de verbetering van de waterkwaliteit pieken in de jaren 2026-2028. Dit komt door de geplande uitvoering van de KRW-maatregelen op negen zuiveringen en de uitvoering van het UPPWATER-project voor medicijnverwijdering op de zuivering Enschede.

Voor de KRW-projecten zijn inmiddels alle uitvoeringsopdrachten verleend. We liggen op koers om de doelstelling van oplevering uiterlijk eind 2027 te bereiken. Bovendien is aan meerdere projecten een subsidie toegekend om schoon en emissieloos bouwen te stimuleren. Dit leidt tot een kleine bijstelling van het benodigde netto budget (van € 221,1 miljoen naar € 220,5 miljoen). Wel geldt dat de kosten voor PFAS-sanering een hoger budget vragen binnen de planperiode.

De vastgestelde investeringsmiddelen uit de Routekaart duurzaamheid zijn verwerkt in de programmabegroting 2027-2031. Binnen de planperiode betreft het voor de Waterketen een netto-investering van € 24,2 miljoen. Inmiddels wordt in dit kader met de gemeente Enschede gewerkt aan het aanleggen van een zonneveld (Solar Parking). Het zwaartepunt qua benodigd budget ligt echter in de periode 2027-2029. Dan worden maatregelen op het gebied van het terugdringen van methaan- en lachgasuitstoot en circulariteit uitgevoerd.

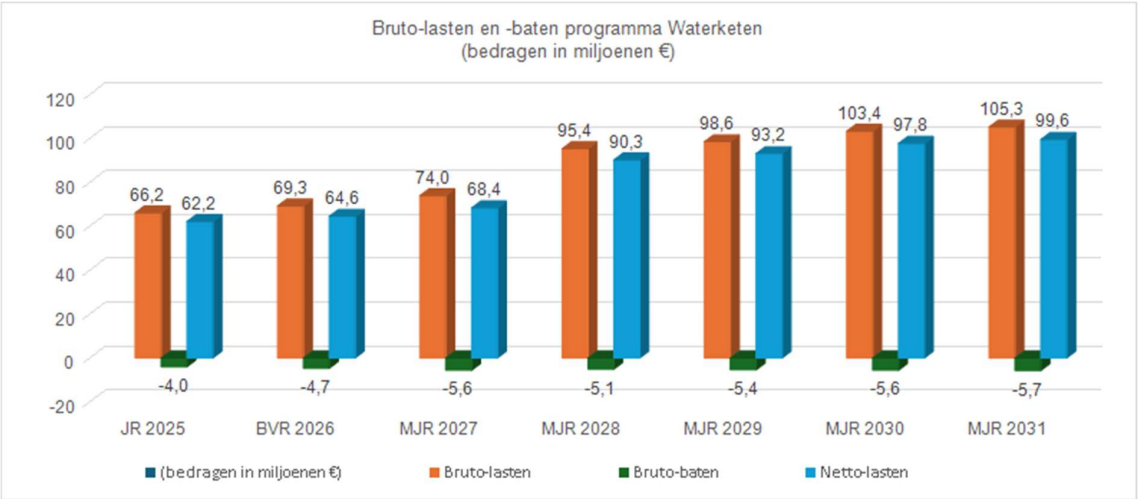

Betreft: Investeringen programma Waterketen

Aanvullende opgaven vanuit de Europese Richtlijn stedelijk afvalwater zijn nog niet geprogrammeerd. Hiervoor dient de nieuwe wetgeving eerst landelijk geïmplementeerd te worden. Ook is er nog geen additioneel budget opgenomen in het kader van het vergroten van de weerbaarheid van de Waterketen. Deze opgaven vragen naar verwachting substantiële extra investeringen.

Exploitatie

In onderstaande staafgrafiek zijn de totale bruto-lasten en -baten van programma Waterketen opgenomen.

De netto-lasten van programma Waterketen worden als volgt gedekt vanuit de waterschapsbelastingen:

Programma Waterketen *(bedragen in € x 1.000)*	Realisatie 2025	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Belastingen watersysteembeheer	0	0	0	0	0	0	0
Belastingen zuiveringsbeheer	64.153	64.589	68.440	90.268	93.208	97.783	99.591
	64.153	**64.589**	**68.440**	**90.268**	**93.208**	**97.783**	**99.591**

Betreft: Baten en lasten programma Waterketen (dekking vanuit belastingen)

De netto-kosten van dit programma bedragen € 68,4 miljoen in 2027. De netto-kosten bestaan uit de bruto-lasten die aan dit programma worden toegerekend (€ 74,0 miljoen), verlaagd met de baten binnen dit programma (€ 5,6 miljoen). Uitgezonderd zijn de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten. Een toelichting op de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten staat in paragraaf 3.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en paragraaf 4.2 Raming belastingopbrengsten.

Op hoofdlijnen bestaan de netto-kosten uit:

Bruto-lasten (€ 74,0 miljoen in 2027)

- Beheer- en onderhoudskosten (44%). Dit zijn kosten voor het beheer, de werking en instandhouding van de installaties.
- Kapitaallasten (38%). Dit zijn de afschrijvingslasten op geactiveerde investeringen en de toegerekende rentelasten voor de financiering daarvan.
- Toegerekende personeelskosten (15%). Dit zijn personeelskosten die aan het programma worden toegerekend. Sinds 2026 worden de overheadkosten niet meer doorbelast, maar rechtstreeks verantwoord binnen programma Besturen en Organiseren.
- Kosten voor het zuiveren van grensoverschrijdend afvalwater door buurwaterschappen (1%).
- Bijdragen aan derden (1%).
- Toevoegingen aan bestemmingsreserves (1%). Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 5.1.4 Reserves en voorzieningen.

Overige baten (€ 5,6 miljoen in 2027)

- Opbrengsten uit het zuiveren van grensoverschrijdend afvalwater voor buurwaterschappen (50%).
- Opbrengsten uit het terugleveren van elektriciteit afkomstig van de energiefabriek in Hengelo en zonnevelden op rioolwaterzuiveringen (17%).
- Onttrekkingen aan bestemmingsreserves (16%). Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 5.1.4 Reserves en voorzieningen.
- Overige opbrengsten met name uit nieuwe initiatieven voor wind- en zonne-energie (12%).
- Bijdragen van derden (3%).
- Opbrengsten uit het transporteren van afvalwater voor derden (2%).

2027 ten opzichte van 2026
De begrote netto-kosten voor 2027 liggen € 3,8 miljoen hoger dan de verwachte netto-kosten over 2026. Belangrijkste oorzaken zijn hogere rentelasten (€ 1,9 miljoen), hogere kosten voor transport en verwerking van slib (€ 1,2 miljoen), hogere onderhoudskosten (€ 0,6 miljoen) en hogere laboratoriumkosten (€ 0,3 miljoen). De stijging van de slibverwerkingskosten wordt mede veroorzaakt door de terugbetaling van de voorwaardelijke garantieregeling bij SNB als gevolg van de gewijzigde kostenverdelingssystematiek (€ 0,8 miljoen). Hiervoor wordt de eerder gevormde bestemmingsreserve ingezet.

Ontwikkeling 2027-2031
De begrote netto-kosten nemen in de periode 2027 tot en met 2031 toe met € 31,2 miljoen, van € 68,4 miljoen naar € 99,6 miljoen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door hogere kapitaallasten (€ 24,0 miljoen), met name als gevolg van de oplevering van KRW- en E&PA-projecten. Daarnaast leiden indexatie (€ 3,1 miljoen), hogere beheer- en onderhoudskosten (€ 1,8 miljoen) door de ingebruikname van KRW- en E&PA-projecten en hogere kosten voor chemicaliën (€ 0,6 miljoen) tot een verdere stijging van de kosten.

3.3.3 Welke risico's en kansen zien we?

In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste actuele risico's en kansen binnen het programma Waterketen. De organisatierisico's waarvoor een financiële vertaling is opgenomen, worden nader toegelicht in paragraaf 5.1.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Tijdige realisatie KRW-maatregelen
De tijdige realisatie van de KRW-maatregelen eind 2027 ligt op schema. Uitvoeringsrisico's en afhankelijkheid van marktpartijen vragen om blijvende aandacht. We sturen op kritieke tijdspaden en tijdige bijsturing.

Omvangrijke investeringsopgave
De samenloop van KRW-projecten, renovaties en vervanging van elektrotechnische installaties en procesautomatisering zet de beschikbare capaciteit en uitvoerbaarheid onder druk. Netcongestie en vergunningprocedures versterken dit. Bij onvoldoende maakbaarheid zijn keuzes nodig in prioriteit, tempo en fasering, waarbij bedrijfscontinuïteit een belangrijke randvoorwaarde is.

Bedrijfscontinuïteit en weerbaarheid
Door de vernieuwingsopgave blijven bestaande installaties deels langer in bedrijf. Hierdoor nemen risico's op storingen, uitval en hogere onderhoudskosten toe, terwijl tegelijkertijd hogere eisen worden gesteld aan fysieke en digitale weerbaarheid. Bij investeringsbeslissingen wegen we daarom prestaties, risico's en kosten integraal af. Kritieke risico's voor bedrijfscontinuïteit krijgen prioriteit.

Nieuwe wet- en regelgeving
Nieuwe Europese regelgeving en ontwikkelingen rond zeer zorgwekkende stoffen, waaronder PFAS, kunnen aanvullende maatregelen en investeringen noodzakelijk maken. De omvang en financiële gevolgen zijn nog onzeker. Dit kan de investeringsopgave verder vergroten.

Financiële voorspelbaarheid
De omvang en dynamiek van de investeringsportefeuille vergroten de financiële onzekerheid. Vertragingen, prijsontwikkelingen en aanbestedingsresultaten kunnen leiden tot verschuivingen in de tijd en hogere investerings- en exploitatiekosten. We sturen daarom integraal op voortgang, planning en financiën. Onderbesteding in enig jaar betekent daarbij niet automatisch een financieel voordeel, omdat investeringen kunnen doorschuiven.

Kansen
De investeringsopgave biedt kansen om KRW-maatregelen, vervanging, verduurzaming en assetmanagement slim te combineren en middelen in te zetten waar de maatschappelijke en bedrijfsmatige meerwaarde het grootst is. Digitalisering, datagestuurd werken en innovatie dragen daarbij bij aan een doelmatigere, weerbaardere en toekomstbestendige waterketen.

3.4 Programma Besturen en Organiseren (B&O)

3.4.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Het programma Besturen en Organiseren legt de basis voor een betrouwbare en toekomstbestendige organisatie. We ondersteunen de uitvoering van onze primaire taken en maatschappelijke opgaven, stimuleren vernieuwing en geven richting aan de verdere ontwikkeling van onze organisatie.

Assets op orde
We zorgen dat onze gebouwen, gebouwinstallaties, facilitaire voorzieningen en IT betrouwbaar functioneren en voldoen aan wet- en regelgeving. Daarbij hebben we aandacht voor kostenbeheersing, verduurzaming en technologische ontwikkelingen.

Naast de vervangingsinvesteringen voeren we in 2027 enkele gerichte maatregelen uit. We ronden de renovatie van het bedrijfsgebouw in Enschede af. In deze begroting is rekening gehouden met de benodigde extra middelen voor herinrichting van het parkeerterrein Almelo. Ook vervangen we de klimaatinstallatie in Almelo en voeren we een gevelaanpassing uit in Hardenberg. Daarnaast versterken we de noodcommunicatievoorzieningen en werken we verder aan de implementatie van het datamodel DAMO voor een uniforme en consistente vastlegging van kerngegevens.

Duurzaamheid
De Routekaart Duurzaamheid bevat een pakket aan maatregelen op het gebied van energieneutraliteit, klimaatneutraliteit en circulariteit. Een deel van deze maatregelen wordt uitgevoerd binnen de geplande uitvoeringsprojecten van het thema Assets op orde. In 2027 worden aanvullende verduurzamingsmaatregelen nader uitgewerkt.

Krachtige organisatie
We versterken de digitale en fysieke bescherming van onze kritieke processen en ondersteunende voorzieningen. Daarmee vergroten we onze weerbaarheid tegen cyberdreigingen, voldoen we aan wet- en regelgeving en spelen we in op technologische ontwikkelingen en overheidsbrede digitaliseringsopgaven.

In 2027 richten we ons op het borgen en verder ontwikkelen van maatregelen voor informatiebeveiliging, toegangsbeheer, monitoring, detectie en bedrijfscontinuïteit. Daarnaast treffen we maatregelen om de fysieke toegangsbeveiliging verder te versterken. Er komen extra opgaven op ons af vanuit de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS), gericht op een weerbare en toekomstbestendige digitale overheid. De omvang van de hiervoor benodigde middelen zijn nog onvoldoende in beeld en volgen bij een latere begroting(swijziging).

DIN 2027
Voor het programma Besturen en Organiseren zijn in het DIN per thema strategische doelen geformuleerd. Deze strategische doelen zijn vervolgens vertaald naar operationele doelen. Om deze operationele doelen te realiseren worden inspanningen uitgevoerd. Hieronder staat een overzicht van de inspanningen die in 2027 bijdragen aan het bereiken van de doelen.

DIN thema	DIN strategisch doel	DIN operationeel doel	DIN NR	Inspanning 2027
Assets op orde	A. We zorgen ervoor dat de assets voldoen aan de technische staat die nodig is om (beter) invulling te blijven gegeven aan de functie die de asset vervult, rekening houdend met de balans tussen prestaties, risico's en kosten.	A1. We voeren onderhoud, renovatie en vervanging uit om de functie van de assets te waarborgen.	A1.12	We voeren het jaarlijkse werkplan voor vervangingsinvesteringen uit voor gebouwen, terreinen, technische installaties en facilitaire voorzieningen, waaronder de brandmeldcentrale, de zonweringsinstallatie, de gevel van locatie Hardenberg en het meubilair.
			A1.13	We vervolgen de vervanging van de klimaatinstallatie van het kantoor in Almelo.
			A1.14	We ronden de renovatie van het bedrijfsgebouw Enschede af en vervangen de klimaatinstallatie.
			A1.15	We nemen diverse maatregelen in het kader van het verbeteren van de fysieke toegangsbeveiliging op de locaties rwzi Emmen en het kantoor Almelo.
			A1.16	We starten met de vernieuwing en uitbreiding van het parkeerterrein bij het kantoor in Almelo.
			A1.17	We realiseren de noodzakelijke vervangingsinvesteringen in IT-middelen, productieservers, netwerkinfrastructuur en noodcommunicatie conform werkplan IT.
Duurzaamheid	H. In 2050 zijn we 100% klimaatneutraal	H1. Conform de Routekaart duurzaamheid werken we aan 55% klimaatneutraliteit in 2030.	H1.03	We nemen deel aan het nationale versnellingsprogramma lachgas en rapporteren periodiek.
Duurzaamheid	I. We zijn minimaal 100% energieneutraal, zo snel na 2030 als in redelijkheid mogelijk is te realiseren.	I1. We verhogen onze energie-efficiency tot en met 2030 met 2%.	I1.02	We vertalen de Routekaart duurzaamheid naar de investeringsprogramma's en exploitatie, zodanig dat tenminste 100% energieneutraliteit in of zo spoedig mogelijk na het jaar 2030 wordt behaald.
		I2. We wekken in 2030 3% meer hernieuwbare energie op.	I2.02	We participeren vroegtijdig in initiatieven om windturbines te realiseren.
Duurzaamheid	J We streven ernaar om 100% circulair te zijn in 2050	J1. We hebben in 2027 inzicht in onze grondstofstromen en de mate van circulariteit.	J1.01	We monitoren hoeveel procent circulair we zijn en hoeveel we investeren in circulariteit.
Noaberschap verbindt	K. We versterken het vertrouwen in Vechtstromen in wederkerigheid en met elkaar.	K1. We werken systematisch aan het bouwen van duurzame relaties met onze omgeving.	K1.01	We implementeren de strategie op externe dienstverlening met zeven watermerken en een centraal klantenplatform (KCP) 7 watermerken: Altijd klantgericht, snelle respons, heldere communicatie, digitale toegankelijkheid, deskundig advies, continu verbeteren en noaberschap verbindt
			K1.02	We voeren jaarlijks bestuurlijke relatiegesprekken met minimaal 10 gemeenten aan de hand van een vaste agenda, om de samenwerking op ruimtelijke opgaven te versterken. De focus ligt op gemeenten waar de grootste gezamenlijke opgaven voor water en ruimte spelen, waaronder Enschede, Hengelo, Almelo, Hardenberg en Emmen.
			K1.03	We voeren een omgevingsonderzoek uit.
		K2. Het algemeen bestuur bestuurt vanuit de bestuurlijke kernwaarden (noaberschap, realistisch & transparant, robuust, volhoudbaar en betrouwbaar).	K2.01	We geven met nieuw bestuur vervolg aan Vechtstromen voor de Toekomst, met inspiratieboek en overige overdrachtsdocumenten als uitgangspunt.
			K2.02	We zorgen voor een zorgvuldig verloop van de waterschapsverkiezingen en begeleiden de start en overdracht naar het nieuwe bestuur.
Krachtige organisatie	L. We zijn een meer betrouwbare, transparante, inclusieve en toekomstbestendige organisatie.	L1. We implementeren nieuwe wetgeving, regelgeving en normen. We integreren dit in bestaand beleid of ontwikkelen nieuw beleid.	L1.01	We onderzoeken de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur conform Artikel 109a Waterschapswet.

DIN thema	DIN strategisch doel	DIN operationeel doel	DIN NR	Inspanning 2027
			L1.02	We geven verdere invulling aan het plan van aanpak AVG (ambitieniveau 4).
			L1.03	We implementeren wetgeving op het gebied van bestuurlijke betrokkenheid; waterwet, AWB, integriteit, rechtspositie, informatie en digitalisering
			L1.04	Wij realiseren drie nieuwe participatiebanen en we evalueren onze aanpak en komen indien nodig met een nieuw voorstel voor het algemeen bestuur.
			L1.06	We werken aan het versterken van digitale autonomie en soevereiniteit, in lijn met de uitgangspunten van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS).
			L1.07	We voeren ons plan van aanpak "informatieveiligheid BIO" uit.
			L1.08	We werken aan weerbaarheid conform de startnotitie en we zorgen dat we uiterlijk zomer 2027 voldoen aan de eisen van de Wwke en andere wetgeving.
			L1.09	We geven uitvoering aan het door het DB vastgestelde uitvoeringsplan VTH.
		L2. We hebben een organisatie die over voldoende kwantiteit en kwaliteit (kennis, vaardigheden en gedrag) beschikt om nu en in de toekomst bestuurlijke doelen te realiseren.	L2.01	We geven uitvoering aan de organisatievisie.
			L2.02	We realiseren veertien plekken voor medewerkers onder de 35 jaar volgens het ingroeimodel uit het plan van aanpak Toekomstbestendig personeel.
Krachtige organisatie	M. We zetten meer in op innovatie en digitale transformatie.	M1. We geven invulling aan de nieuwe innovatie agenda, met meer nadruk op impact en digitale transformatie.	M1.01	We werken verder aan de lopende innovatieprojecten BODAC, BluElephant, De Twentse Golf, Druppelirrigatie uit Afvalwater, Haarvaten in Beeld, De Slimme Vecht en Intelligente Stuw.
			M1.02	We ontwikkelen met bedrijven en kennisinstellingen minimaal drie nieuwe (digitale) innovatieprojecten.
		M2. We werken aan een meer data gedreven en signalerende organisatie waarmee we inzichten verwerven om bij te sturen voor betere resultaten en te komen tot betere besluitvorming.	M2.01	We zetten de ontwikkeling van een digitaal model van RWZI Nijverdal (Uppwater - Datagestuurd Zuiveren) voort.
			M2.02	We implementeren AI beleid voor eind 2027.
Krachtige organisatie	N. Uitgangspunt is een voorzichtige financiële koers (duurzaam financieel beleid).	N1. We hanteren een maximale netto-schuldquote van 400% (exclusief sluitende BC's).	N1.01	We houden de netto-schuldquote binnen de norm door periodieke monitoring en tijdige financiële bijsturing.
		N2. Onze werkzaamheden moeten betaalbaar blijven. Afhankelijk van de financiële situatie wordt, via de meerjarenverkenning, bekeken hoe de ambities uit het bestuursakkoord worden vertaald naar de uitvoering.	N2.01	Inflatie en autonome ontwikkelingen worden doorberekend in de belastingtarieven, rekening houdend met een maximale gemiddelde lastendrukstijging van 10%. Uitzondering op dit kader kunnen zijn: extreme schade door droogte, investeringen in extra zuiveringsprestaties of sluitende business cases voor verduurzaming.

Betreft: DIN Programma Besturen en Organiseren

3.4.2 Wat mag het kosten?

Investeringen

Beleidsprogramma Besturen en organiseren *(bedragen in € x 1.000)*	Realisatie 2025	BVR 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Investeringsvolume per thema:							
Assets op orde	3.994	7.710	11.026	4.491	2.263	1.895	2.567
Waterkwaliteit							
Klimaatadaptatie							
Duurzame ontwikkeling		29	331	1.205	1.674	736	271
Noaberschap Verbindt							
Krachtige organisatie	16	822	3.054	3.796	1.288	653	184
Totaal bruto investeringsvolume	**4.010**	**8.562**	**14.412**	**9.493**	**5.226**	**3.284**	**3.022**
Af: subsidies	84		1.062	460			
Netto investeringsvolume	**3.926**	**8.562**	**13.349**	**9.033**	**5.226**	**3.284**	**3.022**

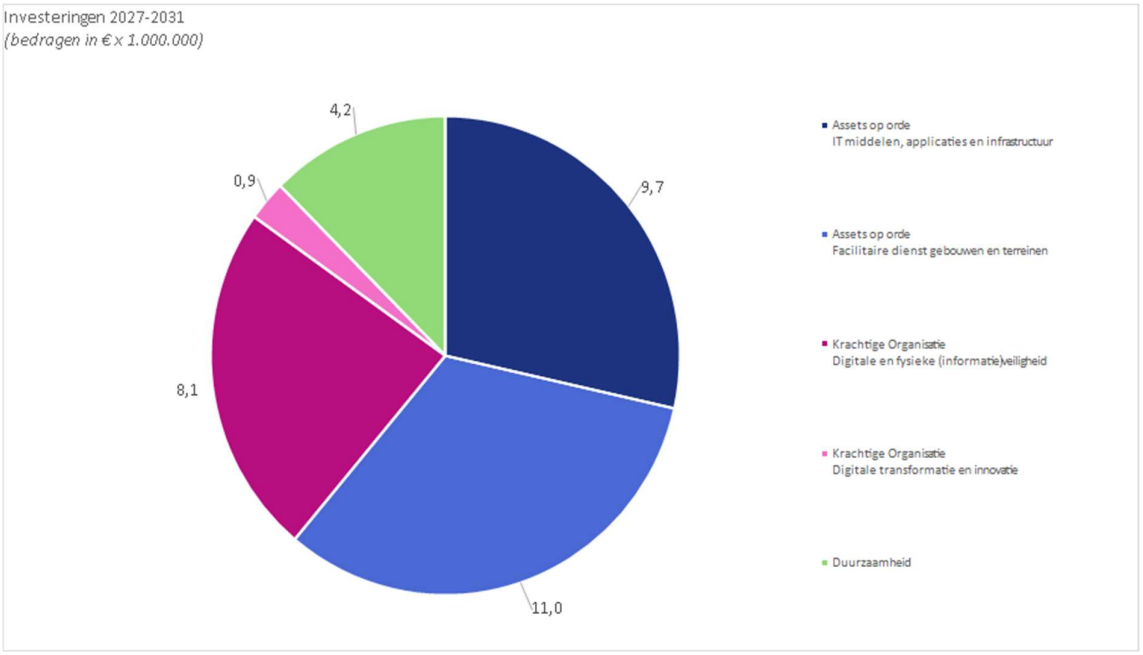
Betreft: Investeringen programma Besturen en organiseren per thema

De investeringen binnen het programma Besturen en Organiseren zijn gericht op de thema's Assets op orde, Duurzame ontwikkeling en Krachtige organisatie. De hiervoor benodigde investeringen zijn exclusief de inspanningen die voortkomen uit nieuwe wet- en regelgeving en ontwikkelingen die gedurende de planperiode kunnen ontstaan.

Het op orde houden van onze ondersteunende assets vraagt om structurele investeringen op basis van inspecties, meerjarige assetplanningen en vervangingsopgaven. Deze middelen worden ingezet voor het onderhouden, renoveren, vervangen en uitbreiden van gebouwen en terreinen, gebouwinstallaties, facilitaire voorzieningen, IT en noodcommunicatie. Bij de uitvoering van een deel van de investeringsprojecten voor assetbeheer zijn ook verduurzamingsmaatregelen meegenomen. Denk aan het vervangen van klimaatinstallaties, gevelverbeteringen en het aardgasvrij maken van locaties. Voor een deel hiervan is DUMAVA-subsidie toegekend. Binnen Waterkracht werken we verder aan standaardisatie en digitale ontwikkeling in de watersector.

De verduurzamingsmaatregelen in de investeringsprojecten voor assetbeheer dragen bij aan een lager energieverbruik en minder CO2-uitstoot. Voor de verdere uitvoering van de Routekaart Duurzaamheid is in de periode 2027-2031 netto € 4,2 miljoen begroot. Dit bedrag is bestemd voor maatregelen die bijdragen aan de ambities op het gebied van energie, klimaat en circulariteit.

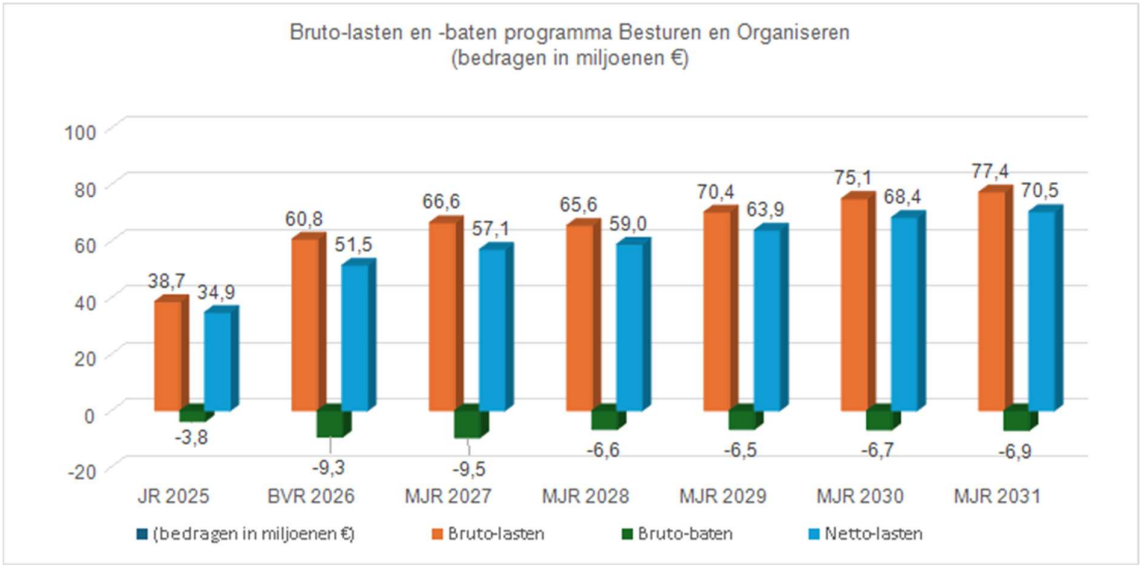
Voor het versterken van informatiebeveiliging en weerbaarheid zetten we in op bedrijfscontinuïteit, toegangsbeheer, veilige gegevensuitwisseling, monitoring, detectie en fysieke toegangsbeveiliging. Hiermee spelen we in op nieuwe wet- en regelgeving, waaronder de Cyberbeveiligingswet en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten. Deze wetten stellen hogere eisen stellen aan de bescherming van kritieke processen en ondersteunende voorzieningen. Daarnaast anticiperen we op de opgaven uit de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) op het gebied van digitale autonomie en soevereiniteit.

Betreft : Investeringen programma Besturen en Organiseren

Exploitatie

In onderstaande staafgrafiek zijn de totale bruto-lasten en -baten van programma Besturen en Organiseren opgenomen.

De netto-lasten van programma Besturen en Organiseren worden als volgt gedekt vanuit de waterschapsbelastingen:

Beleidsprogramma Besturen en organiseren *(bedragen in € x 1.000)*	Realisatie 2025	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Belastingen watersysteembeheer	19.279	28.163	31.237	32.265	34.948	37.413	38.506
Belastingen zuiveringsbeheer	18.773	23.346	25.907	26.721	28.941	31.000	31.960
	38.052	**51.509**	**57.144**	**58.986**	**63.889**	**68.413**	**70.466**

Betreft: Baten en lasten programma Besturen en organiseren (dekking vanuit belastingen)

De netto-kosten van dit programma bedragen € 57,1 miljoen in 2027. De netto-kosten bestaan uit de bruto-lasten die aan dit programma worden toegerekend (€ 66,6 miljoen), verlaagd met de baten binnen dit programma (€ 9,5 miljoen). Uitgezonderd zijn de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten. Een toelichting op de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten staat in paragraaf 3.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en paragraaf 4.2 Raming belastingopbrengsten.

Op hoofdlijnen bestaan de bruto-lasten en baten uit:

- Externe kosten (37%). Dit zijn onder andere de onderzoeks-, advies-, beheer-en licentiekosten voor bedrijfsvoeringstaken en strategie. Bijvoorbeeld voor verzekeringen en accountantskosten. Maar ook voor communicatie-, juridische- en facilitaire kosten. Daarnaast vallen hier kosten voor ICT en informatiemanagement onder. Verder bevat het de bijdragen aan Unie van Waterschappen, GBLT en het Waterschapshuis.
- Toegerekende personeelskosten (33%). Dit programma is voor een groot deel dienstverlenend aan de primaire programma's. Daarom is het aandeel toegerekende personeelslasten relatief groot ten opzichte van het programma totaal. Vanaf 2026 worden alle hulpkostenplaatsen (overheadkosten, niet zijnde personeel) direct verantwoord onder dit programma. Dit wordt niet meer via een verdeelsleutel aan de verschillende programma's toegerekend. Dit verklaart de grote afwijking ten opzichte van de realisatie in 2025. Een nadere toelichting staat in paragraaf 5.2.6 Overhead en doorbelaste kosten.
- Centrale overige personeelslasten (19%). Dit zijn onder andere de kosten voor AB/ DB, diversiteit/verjonging en arbo. Het bevat ook de centrale budgetten voor inhuur bij ziekte en pieken in het werk en centrale budgetten voor cao-stijgingen.
- Kapitaallasten (7%). Dit zijn de afschrijvingslasten van historische en toekomstige investeringen. Ook vallen de toegerekende rentelasten in verband met de financiering van de investeringen hieronder.
- Bijdragen aan derden (3%). Dit zijn vooral bijdragen voor de Rijksfactuur voor basisregistraties.
- Toevoegingen aan reserves, voorzieningen en de post onvoorzien (1%). Dit zijn onder andere de geraamde toevoegingen aan bestuursvoorzieningen voor pensioen en wachtgeld.

De overige baten zijn vooral het deel van de overheadkosten die toegerekend worden aan de investeringsbegroting. Ook zijn het de onttrekkingen uit reserves die ten gunste komen aan dit programma. Vooral aan de reserves Organisatieontwikkeling en Innovatie. Verder bestaan de baten uit nog te ontvangen subsidies voor internationale activiteiten en de opbrengsten van grondverkopen.

Ten opzichte van BVR 2026 stijgen de netto-kosten € 5,6 miljoen. De netto-kosten stijgen in 2027 tot en met 2031 van € 57,1 miljoen naar € 70,5 miljoen. Dit is grotendeels afhankelijk van de inflatie, daarnaast zijn er ook enkele aandachtspunten:

- De geraamde kosten zijn ten opzichte van de BVR 2026 hoger. Dit komt vooral doordat bij de BVR veel centrale personeelsbudgetten uit het programma al waren overgeboekt naar decentrale afdelingen.
- Door het hogere investeringsvolume in 2027 en 2028 stijgen de afschrijvingslasten vanaf 2029 met bijna € 3 miljoen.
- Tussen 2029 en 2030 stijgen de externe kosten bovengemiddeld. De oorzaak hiervan is dat in de meerjarenraming in 2030 een extra post van € 2 miljoen is geraamd voor de noodzakelijke vervanging van grote SAAS-applicaties.
- De toevoeging aan de pensioen- en wachtgeldvoorziening van bestuurders neemt in 2027 en 2031 toe ten opzichte van de voorgaande jaren. Dit komt door een extra storting door mogelijke bestuurswisselingen bij de verkiezingen.

3.4.3 Welke risico's en kansen zien we?

In deze paragraaf zijn de risico's en kansen benoemd voor programma Besturen en Organiseren. De organisatierisico's met financiële vertaling zijn te vinden in paragraaf 5.1.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Versterken weerbaarheid
De noodzaak om onze digitale en fysieke weerbaarheid te versterken neemt aanzienlijk toe. Cyberdreigingen, geopolitieke spanningen en toenemende afhankelijkheid van een beperkt aantal mondiale technologie- en softwareleveranciers vragen om aanvullende maatregelen om de continuïteit van onze bedrijfsvoering en vitale waterfuncties te waarborgen. Dit leidt naar verwachting tot extra investeringen in onder andere cybersecurity, informatiebeveiliging, continuïteitsvoorzieningen en digitale autonomie. Waar mogelijk onderzoeken we alternatieven die onze strategische afhankelijkheden verkleinen. De financiële gevolgen hiervan zijn nog niet volledig in de begroting verwerkt.

Markt-, wettelijke- en beleidsontwikkelingen
De financiële onzekerheden binnen het programma nemen toe. Geopolitieke ontwikkelingen en spanningen op het wereldtoneel hebben invloed op prijzen en beschikbaarheid van grondstoffen, energie, hardware, software, cloud- en AI-diensten. Tegelijkertijd neemt de druk toe om minder afhankelijk te worden van mondiale technologie- en cloudleveranciers. Dit kan leiden tot hogere kosten voor bestaande voorzieningen en tot aanvullende investeringen in alternatieven en digitale soevereiniteit.

Daarnaast komt de komende jaren een aanzienlijke hoeveelheid nieuwe en aangescherpte wet- en regelgeving op ons af, onder meer op het gebied van cybersecurity, AI, informatiehuishouding, digitale dienstverlening, duurzaamheid van gebouwen en gebouwinstallaties, inkoop en werkgeverschap. Ook landelijke ontwikkelingen, waaronder de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS), kunnen leiden tot nieuwe eisen, gezamenlijke voorzieningen en investeringen. De precieze organisatorische en financiële gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet volledig bekend en daarom nog niet in alle gevallen in de meerjarenraming verwerkt. Het risico bestaat daarmee dat de beschikbare budgetten de komende jaren onvoldoende blijken om alle noodzakelijke maatregelen en wettelijke verplichtingen op te vangen.

Arbeidsmarktontwikkelingen
De arbeidsmarkt blijft naar verwachting structureel krap, terwijl juist de behoefte aan specialistische kennis verder toeneemt. Hierdoor wordt het moeilijker en duurder om voldoende gekwalificeerde medewerkers aan te trekken en te behouden. Daarnaast kan schaarste leiden tot een grotere afhankelijkheid van externe inhuur. Met gericht arbeidsmarktbeleid en aantrekkelijk werkgeverschap zetten we in op het aantrekken, ontwikkelen en behouden van medewerkers, maar ook hier moet rekening worden gehouden met toenemende financiële druk.

3.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Naast de dekkingsmiddelen die 'direct' binnen de programma's zijn opgenomen, bestaan de meeste dekkingsmiddelen uit middelen die niet direct onderdeel zijn van een programma, maar als 'algemene' dekkingsmiddelen gezien kunnen worden. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in deze algemene dekkingsmiddelen. Voor een inhoudelijke toelichting op de ontwikkeling van deze dekkingsmiddelen wordt verwezen naar hoofdstuk 4 Raming belastingopbrengsten en toelichting en paragraaf 5.1.4 Reserves en voorzieningen voor wat betreft de dividenden (die via de reserves lopen).

Belastingopbrengsten *(bedragen in € x 1.000)*	JR 2025	Prim. Begr. 2026	BVR 2026	Prim. Begr. 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
a. Watersysteemheffing (incl. kwijtschelding en oninbaar)	93.024	103.175	104.534	107.441	108.992	120.136	134.426	139.968
b. Zuiveringsheffing (incl. kwijtschelding en oninbaar)	82.909	87.800	87.106	91.172	109.324	120.576	126.982	131.294
c. Verontreinigingsheffing (incl. kwijtschelding en oninbaar)	955	787	783	869	1.039	1.145	1.204	1.243
d. Totaal belastingopbrengsten (a t/m c)	**176.888**	**191.762**	**192.423**	**199.482**	**219.355**	**241.857**	**262.612**	**272.505**
e. Dividenden	7.905	6.050	8.392	7.518	7.540	7.560	7.580	7.600
f. Saldo van de financieringsfunctie	0	0	0	0	0	0	0	0
g. Overige algemene opbrengsten	0	0	0	0	0	0	0	0
h. Totaal dekkingsmiddelen (d t/m g)	**184.793**	**197.812**	**200.815**	**207.000**	**226.895**	**249.417**	**270.192**	**280.105**

Betreft: Overzicht dekkingsmiddelen

3.6 Heffing vennootschapsbelasting

Enkele activiteiten van Vechtstromen zijn door de belastingdienst wél aangemerkt als belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (VpB). Het gaat met name om de teruglevering van energie van onze zonnevelden en van de Energiefabriek Hengelo. De ontwikkelingen met betrekking tot de mate van (fiscale) winstgevendheid worden gemonitord, ook voor eventuele andere activiteiten.

Overzicht vennootschapsbelasting *(bedragen in € x 1.000)*	Jaarrekening 2025	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Vennootschapsbelasting	78	50	52	53	54	55	57
Totaal vennootschapsbelasting	**78**	**50**	**52**	**53**	**54**	**55**	**57**

Betreft: Heffing vennootschapsbelasting

3.7 Onvoorzien

Binnen elk programma is een budget geraamd voor onvoorziene kosten. Gedurende het jaar wordt dit ingezet en bij elke begrotingswijziging bijgesteld op basis van hoe ver het jaar is gevorderd. Concreet houdt dit in dat bij de eerste begrotingswijzing (juni/juli) de budgetten worden teruggebracht naar 2/3 deel van de beginstand en bij de tweede begrotingswijziging (oktober/november) naar 1/3 deel van de beginstand. Verrekening van voor- en nadelen van de post onvoorzien vindt plaats met de algemene reserve.

De budgetten voor onvoorzien in deze begroting zijn als volgt:

Programma *(bedragen in € x 1.000)*	**Begroting 2027**
Watersysteem	258,3
Waterketen	270,7
Besturen en Organiseren	203,5
Totaal	**732,5**

Betreft: Budget onvoorzien

4. Raming belastingopbrengsten en toelichting

4.1 Inleiding

Een belangrijk onderscheid tussen gemeenten, provincies en waterschappen is dat het waterschap geen geld ontvangt van het Rijk. De kosten voor het uitvoeren van de waterschapstaken worden voor het overgrote deel betaald vanuit eigen belastingopbrengsten. Hiervoor heft het waterschap belasting in het eigen werkgebied. Waar een gemeenten of provincie over het algemeen extra middelen ontvangt vanuit het Rijk bij een uitbreiding van het takenpakket, moet een waterschap een uitbreiding van de (wettelijke) taken dus zelf financieel opvangen. De raming van de belastingopbrengsten is opgesplitst naar de twee hoofdtaken van het waterschap, te weten: (i) watersysteembeheer en (ii) zuiveringsbeheer. Het waterschap mag belastinginkomsten die binnenkomen vanuit de watersysteemheffing niet inzetten voor taken ten behoeve van het zuiveringsbeheer en vice versa. De heffing en inning van de waterschapsbelastingen wordt verzorgd door het belastingkantoor GBLT. Voor het bepalen van de belastingtarieven worden de geraamde kosten gedeeld door de belastinggrondslagen (zoals die worden geraamd door GBLT). Via het aanwenden van de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie kunnen ongewenste schommelingen in de lastendruk voor huishoudens, (agrarische) bedrijven en natuurterreinen incidenteel worden gedempt. In deze Begroting 2026 is € 110,4 miljoen geraamd aan bruto-watersysteemheffing en € 94,6 miljoen aan bruto zuiveringsheffing.

4.2 Raming belastingopbrengsten

De doorrekening van de tarieven/lastendruk naar belastingopbrengsten, gebeurt in zijn algemeenheid via de volgende stappen:

1. als vertrekpunt wordt genomen de geraamde netto-kosten voor de begroting 2027-2031, uitgesplitst naar de taken: ‘watersysteembeheer’ en ‘zuiveringsbeheer’;
2. deze netto-kosten worden vervolgens verhoogd met de geraamde kwijtscheldingslasten en lasten voor oninbaar;
3. tot slot wordt dit verlaagd met de (tijdelijke) inzet van de volgende bestemmingsreserves:
   a. de inzet vanuit de bestemmingsreserves dividenduitkeringen Nederlandse Waterschapsbank (NWB) en NieuWater. Als beleid hiervoor is vastgelegd dat van de beschikbare reserves een deel wordt aangewend ter aflossing van de langlopende geldlening die nodig was voor de uitbreiding van het belang in NieuWater, terwijl de resterende beschikbare middelen over een periode van vijf jaar worden ingezet voor matiging van de lastendruk.
   b. de reguliere inzet van de bestemmingsreserves tariefsegalisatie. Als beleid hiervoor is vastgelegd dat dit een tijdelijke inzet betreft, waarbij aan het eind van de vijfjarige begrotingsperiode (in de begroting 2027 is dat het jaar 2031) geen structurele onttrekking meer plaatsvindt, zodat sprake is van een structureel sluitende begroting.

Belastingopbrengsten (bedragen in € x 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	2028	2029	2030	2031
Netto-kosten watersysteembeheer	106.696	111.599	115.522	125.166	140.180	145.207
Kwijtschelding en oninbaar	2.105	2.126	2.173	2.359	2.618	2.733
Separate afvalwaterstromen en VPB-lasten		0	0	0	0	0
Inzet reserve tariefegalisatie dividenden	-2.583	-3.275	-3.290	-3.385	-3.490	-3.495
Inzet reserve tariefegalisatie regulier	-151	-14	-2.200	-500	-1.060	-500
Subtotaal bruto watersysteemheffing	**106.067**	**110.436**	**112.205**	**123.640**	**138.248**	**143.945**
Netto-kosten zuiveringsbeheer	90.624	94.640	118.061	124.065	131.643	135.408
Kwijtschelding en oninbaar	3.488	3.458	4.083	4.551	4.787	4.955
Separate afvalwaterstromen en VPB-lasten		-69	-78	-103	-110	-118
Inzet reserve tariefegalisatie dividenden	-2.583	-3.275	-3.290	-3.385	-3.490	-3.495
Inzet reserve tariefegalisatie regulier	-241	-124	-5.370	0	-1.060	-500
Subtotaal bruto zuiveringsheffing	**91.288**	**94.630**	**113.406**	**125.128**	**131.770**	**136.249**
Totaal waterschapsbelastingen (bruto)	**197.355**	**205.066**	**225.611**	**248.767**	**270.018**	**280.194**

Betreft: Belastingopbrengsten (bruto)

De bruto-belastingopbrengsten kunnen als volgt worden uitgesplitst naar de verschillende belastingcategorieën:

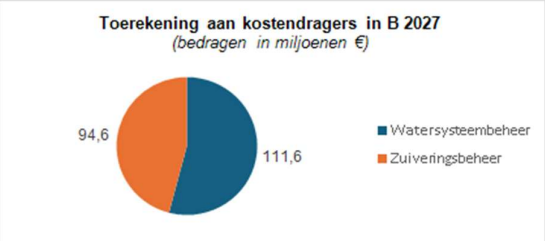
Belastingopbrengsten (bedragen in € x 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	2028	2029	2030	2031
Verontreinigingsheffing	786	869	1.039	1.145	1.204	1.243
Ingezetenenheffing	32.331	33.585	34.072	37.538	41.992	43.720
Heffing gebouwd (WOZ): woningen	53.269	55.485	56.295	62.036	69.408	72.277
Heffing gebouwd (WOZ): niet-woningen	7.450	7.759	7.873	8.676	9.708	10.109
Heffing ongebouwd	12.003	12.500	12.685	13.979	15.640	16.286
Heffing natuur	228	237	241	265	297	309
Subtotaal bruto watersysteemheffing	**106.067**	**110.436**	**112.205**	**123.640**	**138.248**	**143.945**
Zuiveringsheffing eenpersoonshuishoudens	9.859	10.288	12.443	13.836	14.667	15.258
Zuiveringsheffing meerpersoonshuishoudens	56.781	59.528	71.295	78.617	82.743	85.501
Zuiveringsheffing bedrijven	24.648	24.814	29.669	32.674	34.360	35.490
Subtotaal bruto zuiveringsheffing	**91.288**	**94.630**	**113.406**	**125.128**	**131.770**	**136.249**
Totaal bruto heffingen	**197.356**	**205.066**	**225.611**	**248.767**	**270.018**	**280.194**

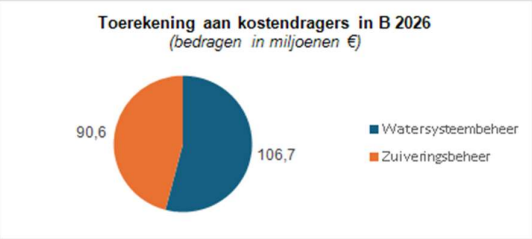
Betreft: Belastingopbrengsten (bruto) per categorie

4.3 Kostentoerekening

De geraamde totale netto-kosten worden toegerekend aan de wettelijk voorgeschreven kostendragers: ‘watersysteembeheer’ en ‘zuiveringsbeheer’. De wijze van kostentoerekening is gebaseerd op de door de Unie van Waterschappen vastgestelde beleids- en beheerproductenstructuur en vindt plaats op basis van objectieve, bedrijfseconomische criteria.

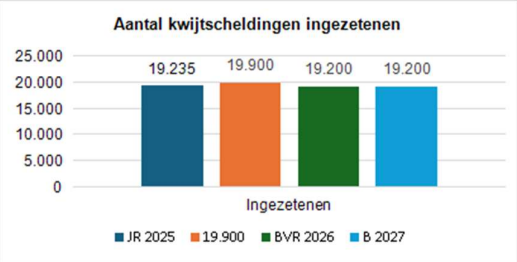
- Eerst vindt er een toerekening plaats aan de primaire beheerproducten en daarna volgt een verdeling naar de beide kostendragers. Hiervoor is per primair beheerproduct een verdeelsleutel toegepast voor de kostendragers zoals vastgesteld door de Unie.
- De ondersteunende beheerproducten worden over het algemeen voor 55%: 45% toegerekend aan ‘watersysteembeheer’ en ‘zuiveringsbeheer’.

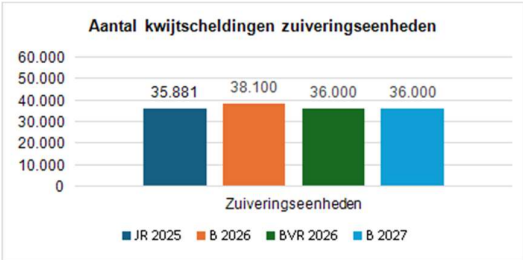

4.4 Kwijtscheldingsbeleid

In het kwijtscheldingsbeleid van het waterschap is vastgelegd dat alleen natuurlijke personen voor 100% kwijtschelding in aanmerking kunnen komen voor: (i) de verontreinigingsheffing, (ii) de zuiveringsheffing en (iii) de ingezetenenheffing. Voor de bepaling van de kosten wordt uitgegaan van de maximale ruimte die wettelijk wordt geboden, namelijk 100% van de bijstandsnorm. Naast de verruimingen van de kwijtscheldingen die in 2023 en 2024 zijn doorgevoerd, is het vanaf 01-01-2025 ook mogelijk voor (kleine) ondernemers om een beroep te doen op kwijtschelding voor de privé-belastingen. Daarnaast worden vanaf 01-01-2025 de netto-kosten voor de kinderopvang meegenomen bij het bepalen van het besteedbaar inkomen. Hierdoor komen gezinnen eerder in aanmerking voor kwijtschelding. In deze begroting 2027 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van € 4,8 miljoen aan kwijtschelding.

4.5 Bestemmingsreserve tariefegalisatie (regulier)

Onder de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie worden verstaan: reserves die dienen om ongewenste fluctuaties in de belastingtarieven tussen de verschillende jaren tot een minimum te beperken. In zijn totaliteit dalen deze bestemmingsreserves in deze begroting 2027-2031 met € 11,3 miljoen. Hiermee wordt enerzijds € 8 miljoen ingezet om de gemiddelde lastendruk in 2028 en 2029 te beperken tot 10%. Anderzijds wordt hiermee voor € 3,3 miljoen aan incidentele kosten 2027 2031 afgedekt; waardoor sprake is van een structureel sluitende begroting. Als beleid geldt dat aan het eind van de vijfjarige begrotingsperiode minimaal nog 20% van deze reserves overblijft. Dit is een risicobuffer om in een volgende begroting te kunnen inzetten. Met een prognosestand eind 2031 van gemiddeld 58% voldoet dit ruimschoots aan deze norm. Het percentage van 38% (dat uitkomt boven de norm van 20%) vertegenwoordigt een bedrag van € 10,3 miljoen.

Reguliere inzet Bestemmingsreserves tariefegalisatie *(bedragen in € x 1.000)*	Beginstand 1-1-2027	Mutatie Begroting 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Prognosestand 31-12-2031	Prognosestand 31-12-2031 in % beginstand
Watersysteembeheer	18.202	-14	-2.200	-500	-1.060	-500	13.928	77%
Zuiveringsbeheer	8.840	-124	-5.370	0	-1.060	-500	1.786	20%
Totaal	**27.042**	**-138**	**-7.570**	**-500**	**-2.120**	**-1.000**	**15.714**	**58%**

Betreft: Reguliere inzet bestemmingsreserves tariefegalisatie

4.6 Raming belastinggrondslagen

In de raming voor de belastinggrondslagen doen zich op hoofdlijnen de volgende ontwikkelingen voor tussen de Begroting 2027 versus de Begroting 2026:

- Het aantal ingezetenen (= aantal huishoudens) kent al jarenlang een trendmatige groei van circa 2.500 (+1%).
- De totale WOZ-waarde (= waarde onroerend goed) voor 'woningen' (met peildatum 01-01-2026) stijgt naar verwachting met gemiddeld 8,3% (waarvan 0,55% bestaat uit areaaluitbreiding).
- De totale WOZ-waarde (= waarde onroerend goed) voor 'niet-woningen' (met peildatum 01-01-2026) stijgt naar verwachting met gemiddeld 23,9% (waarvan 1,3% bestaat uit areaaluitbreiding).
- Het aantal hectares ongebouwd daalt met 100 ha, terwijl het aantal hectares wegen stijgt met 100 ha en het aantal hectares natuur eveneens met 100 ha toeneemt.
- Het aantal vervuilingseenheden woonruimten stijgt in totaal met 5.300 ve's. Dit hangt met name samen met de geraamde stijging van het aantal ingezetenen.
- Het aantal vervuilingseenheden bedrijfsruimten daalt met in totaal 10.000 ve's.

Belastinggrondslagen watersysteemheffing	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	BVR 2026	Begroting 2027	Mutatie B 2027 versus B 2026
Aantal vervuilingseenheden directe lozers	11.400	9.700	9.600	10.300	600
Aantal ingezetenen (= huishoudens)	354.900	356.400	357.000	359.000	2.600
WOZ-waarde 'woningen' (in miljoenen euro's)	123.450	137.950	137.050	149.450	11.500
WOZ-waarde 'niet-woningen' (in miljoenen euro's)	20.400	17.800	21.500	22.050	4.250
Aantal hectare ongebouwd binnendijks	133.450	132.500	132.700	132.400	-100
Aantal hectare ongebouwd buitendijks	700	700	700	700	0
Aantal hectare ongebouwd wegen	6.750	6.600	6.700	6.700	100
Aantal hectare ongebouwd waterberging	550	500	500	500	0
Aantal hectare ongebouwd natuur	39.700	39.600	39.700	39.700	100
Aantal hectare mee getaxeerde oppervlakte	44.850	46.100	45.700	46.000	-100
Belastinggrondslagen zuiveringsheffing	**Jaarrekening 2025**	**Begroting 2026**	**BVR 2026**	**Begroting 2027**	**Mutatie B 2027 versus B 2026**
Aantal ve's woonruimten: eenpersoonshuishoudens (á 1 ve)	120.700	121.600	119.500	121.900	300
Aantal ve's woonruimten: meerpersoonshuishoudens (á 3 ve's)	699.400	700.300	703.800	705.300	5.000
Aantal ve's bedrijven	296.500	304.000	294.000	294.000	-10.000
Totaal aantal vervuilingseenheden (ve's)	**1.116.600**	**1.125.900**	**1.117.300**	**1.121.200**	**-4.700**

Betreft: Belastinggrondslagen

4.7 Tarieven en lastendruk

De doorrekening van de tarieven gebeurt via de volgende twee stappen:

1. Voor de kostendrager 'zuiveringsbeheer' geldt dat hiervoor wettelijk één tarief is vastgelegd, te weten: de zuiveringsheffing voor indirecte lozers. Het uiteindelijke ve-tarief wordt bepaald door de netto-kosten zuiveringsbeheer (verminderd met de inzet reserve tariefsegalisatie zuiveringsbeheer en overige algemene baten zoals de inkomsten uit separate afvalwaterstromen) te delen door het aantal geraamde ve's voor huishoudens en bedrijven.
2. De bekostiging van het 'watersysteembeheer' geschiedt uit: de 'verontreinigingsheffing voor directe lozers' en de 'watersysteemheffing'. De verontreinigingsheffing kent hetzelfde tarief als het zuiveringstarief.

3. De netto-kosten voor de watersysteemheffing worden vervolgens verlaagd met de geraamde opbrengst voor de verontreinigingsheffing en verminderd met de inzet reserve tariefsegalisatie watersysteembeheer en eventuele overige algemene baten. Vervolgens wordt per belastingcategorie bepaald hoeveel deze bijdragen. De watersysteemheffing bestaat namelijk uit vier belastingcategorieën voor: (i) ingezetenen (= aantal huishoudens), (ii) ongebouwd (onbebouwde gronden met uitzondering van natuur), (iii) natuur (natuurterreinen) en (iv) gebouwd (WOZ-waarde van: woning of bedrijf). Hoeveel procent elke categorie bijdraagt aan de kosten voor het watersysteembeheer is bestuurlijk vastgelegd in een kostentoedelingsverordening. Deze verordening wordt ten minste eens in de vijf jaar herijkt.
4. De manier waarop de kosten van het watersysteembeheer worden verdeeld over de categorieën, staat beschreven in de gewijzigde Waterschapswet. Vanaf het belastingjaar 2026 geldt een nieuwe manier om deze kosten te verdelen over de categorieën. Dit betreft de zogeheten 'methode Gebiedskenmerken'. Op basis van wettelijke formules wordt per belastingcategorie berekend welk percentage van de watersysteemheffing de categorie op zou moeten brengen.
   Het algemeen bestuur heeft vervolgens bestuurlijke vrijheid om binnen bepaalde bandbreedtes hiervan af te wijken. De procentuele toerekening naar de heffingen geschiedt conform de door het algemeen bestuur vastgestelde kostentoedelingsverordening 2026 (d.d. 30 oktober 2025). Hierin zijn uiteindelijk de volgende kostenaandelen vastgelegd: (i) 29,50% voor ingezetenen; (ii) 11,60% voor ongebouwd; (iii) 0,22% voor natuur en (iv) 58,68% voor gebouwd (als restcategorie).
5. Vanuit het nieuwe belastingstelsel geldt vanaf 2026 een verplichte tariefdifferentiatie gebouwde onroerende zaken (gebouwd), waarbij voor 'woningen' een ander tarief wordt gehanteerd dan voor 'niet-woningen'. Het verschil tussen de twee tarieven moet volgens de Waterschapswet worden gebaseerd op het verschil in waardeontwikkeling per 1 januari 2024 tussen de twee soorten objecten in het gebied van het waterschap. Deze peildatum is een vaste referentiedatum voor de berekening van verschillen in waardeontwikkelingen en de verschillen in tarieven voor de jaren 2026 en daarna. De waardeverhouding (per waardepeildatum 1-1-2024) is 87,73% voor 'woningen' en 12,27% voor 'niet woningen'. Dit percentage wordt vervolgens gebruikt om te bepalen welk deel van de opbrengst binnen de categorie gebouwd door 'woningen' versus 'niet-woningen' moet worden opgebracht. Vervolgens wordt dit gedeeld door de totale WOZ-waarden aan 'woningen'/'niet woningen' om te komen tot een tarief per categorie.

In het bestuursakkoord 'Noaberschap Verbindt' 2023-2027 is opgenomen dat inflatie en autonome ontwikkelingen worden doorberekend in de belastingen. Indien de gemiddelde ontwikkeling van de lastendruk harder stijgt dan 10%, dan wordt de stijging van de tarieven tijdelijk gedempt door het inzetten van de reserve tariefsegalisatie. In 2027 komt de gemiddelde lastendruk uit op 3,8% zodat het niet nodig is om hiervoor de reserve tariefsegalisatie in te zetten. In 2028 zou de gemiddelde lastendruk in eerste instantie wel boven de 10% uitkomen en hiervoor wordt reserve tariefsegalisatie ingezet. Daarnaast wordt de reserve tariefsegalisatie in 2027-2031 ingezet om tijdelijke kosten incidenteel af te dekken.

In de onderstaande tabel worden de tarieven uit deze begroting 2027-2031 vergeleken met de vorige begroting 2026. De tarieven 2027 worden bij de begroting 2027 vastgesteld en de tarieven 2028-2031 zijn ter informatie. De wijzigingen in de tarieven zijn het gevolg van:
(i) kostenstijgingen (mutaties in de netto-kosten binnen de programma's, kwijtscheldingslasten/oninbaar en inzet van reserves tariefsegalisatie), (ii) wijzigingen in de belastinggrondslagen en (iii) overig.

- Het tarief 2027 voor de ingezetenenheffing stijgt met 3,1%. Dit is het gevolg van: (i) 3,5% kostenstijgingen binnen watersysteembeheer, (ii) -/- 0,7% hoger aantal ingezetenen, hetgeen wordt doorvertaald in een lager tarief ingezetenen en (iii) 0,3% overig.
- Het tarief 2027 voor ongebouwd stijgt met 4,2%. Dit is het gevolg van: (i) 3,5% kostenstijgingen binnen watersysteembeheer, (ii) 0,1% daling aantal hectares ongebouwd hetgeen wordt doorvertaald in een hoger tarief ongebouwd en (iii) 0,6% overig.
- Het tarief 2027 voor natuur stijgt met 4,0%. Dit is het gevolg van: (i) 3,5% kostenstijgingen binnen watersysteembeheer, (i) -/- 0,3% stijging aantal hectares natuur hetgeen wordt doorvertaald in een lager tarief natuur en (iii) 0,8% overig.
- Het tarief 2027 voor gebouwd (woningen) daalt met 3,9%. Dit is het gevolg van: (i) 3,5% kostenstijgingen binnen watersysteembeheer, (ii) -/- 8,4% WOZ-waardestijging hetgeen wordt doorvertaald in een lager WOZ-tarief en (iii) 1,0% overig.
- Het tarief 2027 voor gebouwd (niet-woningen) daalt met 15,9%. Dit is het gevolg van: (i) 3,5% kostenstijgingen binnen watersysteembeheer, (ii) -/- 23,9% WOZ-waardestijging hetgeen wordt doorvertaald in een lager WOZ-tarief en (iii) 4,5% overig.
- Het tarief 2027 voor de verontreinigings-/zuiveringsheffing stijgt met 4,1%. Dit is het gevolg van: (i) 3,7% kostenstijgingen binnen zuiveringsbeheer en (ii) 0,4% daling aantal ve's hetgeen wordt doorvertaald in een hoger ve-tarief.

Overzicht tarieven	Heffingsmaatstaf	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Mutatie B 2027 B 2026	2028	2029	2030	2031
Watersysteemheffing:									
Ingezetenen	woonruimte	€ 103,50	€ 90,72	€ 93,56	3,1%	€ 94,43	€ 103,61	€ 115,52	€ 119,95
Ongebouwd binnendijks	hectare	€ 66,92	€ 82,22	€ 85,56	4,1%	€ 87,00	€ 96,07	€ 107,71	€ 112,40
Ongebouwd buitendijks/waterberging	hectare	€ 16,73	€ 20,56	€ 21,39	4,0%	€ 21,75	€ 24,02	€ 26,93	€ 28,10
Ongebouwd wegen	hectare	€ 133,84	€ 164,44	€ 174,00	5,8%	€ 174,00	€ 192,15	€ 215,42	€ 224,79
Ongebouwd wegen buitendijks	hectare	€ 33,46	€ 41,11	€ 42,78	4,1%	€ 43,50	€ 48,04	€ 53,86	€ 56,20
Natuurterreinen	hectare	€ 5,22	€ 5,75	€ 5,98	4,0%	€ 6,06	€ 6,68	€ 7,47	€ 7,78
Gebouwd binnendijks 'woningen'	% van WOZ-waarde	0,0336%	0,03863%	0,03713%	-3,9%	0,03751%	0,04118%	0,04592%	0,04770%
Gebouwd buitendijks 'woningen'	% van WOZ-waarde	0,0084%	0,00966%	0,00928%	-3,9%	0,00938%	0,01029%	0,01148%	0,01193%
Gebouwd binnendijks 'niet-woningen'	% van WOZ-waarde	0,0336%	0,04190%	0,03523%	-15,9%	0,03542%	0,03874%	0,04306%	0,04462%
Gebouwd buitendijks 'niet-woningen'	% van WOZ-waarde	0,0084%	0,01048%	0,00881%	-16,0%	0,00886%	0,00968%	0,01077%	0,01115%
Verontreinigingsheffing	vervuilingseenheid	€ 76,92	€ 81,08	€ 84,40	4,1%	€ 100,91	€ 111,14	€ 116,87	€ 120,71
Zuiveringsheffing:									
Zuiveringsheffing	vervuilingseenheid	€ 76,92	€ 81,08	€ 84,40	4,1%	€ 100,91	€ 111,14	€ 116,87	€ 120,71

Betreft: Overzicht tarieven waterschapsbelastingen

De bovengenoemde tarieven zijn vervolgens omgerekend naar de effecten op de lastendruk voor huishoudens en bedrijven. Dit betreft de integrale doorrekening (toepassing parameters, autonome ontwikkelingen en mutaties kapitaallasten).

Lastendruk huishoudens en bedrijven (bedragen in € x 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	2028	2029	2030	2031
Eenpersoonshuishouden (huurwoning + 1 ve)	€ 180	€ 172	€ 178	€ 195	€ 215	€ 232	€ 241
Meerpersoonshuishouden (eigen woning + 3 ve)	€ 467	€ 502	€ 521	€ 573	€ 631	€ 682	€ 706
Bedrijf (met 50 ve)	€ 5.177	€ 5.738	€ 5.957	€ 6.792	€ 7.467	€ 7.967	€ 8.235
Agrarisch bedrijf (opp. 40 ha)	€ 3.162	€ 3.816	€ 3.967	€ 4.075	€ 4.496	€ 5.014	€ 5.225
Natuurterrein (opp. 400 ha)	€ 2.088	€ 2.300	€ 2.392	€ 2.424	€ 2.671	€ 2.989	€ 3.112

Betreft: Lastendruk huishoudens en bedrijven (in €)

Lastendruk huishoudens en bedrijven (in %)	% B 2025 tov B 2024	% B 2026 tov B 2025	% B 2027 tov B 2026	% 2028 tov B 2027	% 2029 tov 2028	% 2030 tov 2029	% 2031 tov 2030
Eenpersoonshuishouden (huurwoning + 1 ve)	0,0%	-4,8%	3,6%	9,8%	9,9%	8,2%	3,6%
Meerpersoonshuishouden (eigen woning + 3 ve)	0,0%	7,5%	3,8%	10,0%	10,0%	8,2%	3,6%
Bedrijf (met 50 ve)	0,0%	10,9%	3,8%	14,0%	9,9%	6,7%	3,4%
Agrarisch bedrijf (opp. 40 ha)	0,0%	20,7%	4,0%	2,7%	10,3%	11,5%	4,2%
Natuurterrein (opp. 400 ha)	0,0%	10,2%	4,0%	1,3%	10,2%	11,9%	4,1%
Gemiddelde lastendrukontwikkeling (B 2027-2031)	10,0%	10,0%	3,8%	10,0%	10,0%	8,2%	3,6%
Gemiddelde lastendrukontwikkeling (Kaderbrief 2027-2031)			10,0%	8,4%	11,8%	7,0%	5,6%
Verschil: Gemiddelde lastendrukontwikkeling			**-6,2%**	**1,7%**	**-1,8%**	**1,2%**	**-2,1%**

Lastendruk meerpersoonshuishouden Vechtstromen (o.b.v. definitie Unie van Waterschappen)	€ 459	€ 477	€ 484				
Gemiddelde landelijke lastendruk meerpersoonshuishouden (o.b.v. definitie UvW)	€ 478	€ 511	pm				
Verschil: Vechtstromen versus landelijk gemiddelde	**-€ 19**	**-€ 34**	**pm**				

Betreft: Lastendruk huishoudens en bedrijven (in %)

In de kengetallen voor de financiële positie, zie hierna paragraaf 5.1.1 Duurzaam financieel beleid indicatoren, dient volgens de Verslaggevingsvoorschriften de lastendruk te worden vergeleken met de landelijke lastendruk. Hiervoor geldt als maatstaf de lastendruk voor een meerpersoonshuishouden met koopwoning. Om het landelijk vergelijkbaar te houden, wordt hiervoor gerekend met een vaste Waardering Onroerende Zaken (WOZ) waarde van € 370.000 (die geldt voor een periode van vier jaren). Waterschap Vechtstromen indexeert jaarlijks de WOZ-waarde en hanteert hiervoor als WOZ-waarde € 470.000. Vandaar dat in bovenstaande tabel de lastendruk voor een meerpersoonshuishouden met koopwoning (definitie Vechtstromen versus landelijke definitie) enigszins van elkaar afwijken.

5. De paragrafen

5.1 Uiteenzetting financiële positie

5.1.1 Duurzaam financieel beleid indicatoren

Het bestuursakkoord gaat uit van een voorzichtige financiële koers. Niet alles kan. Daarom maken we keuzes om onze taken betaalbaar te houden voor inwoners, ondernemers en agrariërs. Ambities uit het bestuursakkoord worden jaarlijks, via de meerjarenverkenning (MJV), afgewogen tegen de financiële mogelijkheden. In het voorjaar 2026 was sprake van een verkorte MJV; een zogeheten Kaderbrief, met een scope van 2027 tot en met 2031.

Daarbij hanteren we een duurzaam financieel beleid. Hieronder verstaan we: 'Het verrichten van (wettelijke) taken en opgaven bij een structureel sluitende exploitatiebegroting, een bestendig investeringsvolume met een aanvaardbare schuldpositie, tegen een maatschappelijk aanvaardbare lastendruk voor huishoudens en bedrijven en voldoende reserves in relatie tot het risicoprofiel, waarbij dit wordt beschouwd over een periode van tien jaar.'

Het uitgangspunt is dat inflatie en autonome kostenontwikkelingen worden verwerkt in de tarieven. Als dit leidt tot een gemiddelde lastendrukstijging van meer dan 10%, kan de reserve tariefsegalisatie worden ingezet om de stijging tijdelijk te dempen. Voor 2027 bedraagt de gemiddelde lastendrukstijging 3,8% en is slechts een beperkte inzet van deze reserve nodig (€ 138.000). In zowel 2028 als 2029 is inzet van de reserve nodig om de lastendruk te maximeren op 10%. Het uitgangspunt in het bestuursakkoord is dat nieuw beleid alleen mogelijk is met besparingsopdrachten elders indien de gemiddelde lastendrukstijging boven de 10% uitkomt. Uitzonderingen hierop kunnen echter de kansen zijn voor het realiseren van betekenisvolle extra zuiveringsprestaties en het beperken van droogteschade.

Het duurzaam financieel beleid staat niet op zichzelf, maar is rechtstreeks verbonden met de opgaven van het waterschap. De doelstellingen van het waterschap, wat het wil bereiken en wat het daarvoor doet, hebben invloed op hoe het er financieel voor staat en wat het betekent voor de ontwikkeling van de lasten in het gebied. In het weergegeven raderwerk wordt dit verbeeld. Hierna geven wij de indicatoren weer die voortkomen uit het kader van duurzaam financieel beleid. Ook benoemen we de belangrijkste financiële inzichten.

Financiële indicatoren

Om de financiële gezondheid van het waterschap te bewaken, volgen we verschillende indicatoren die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. Deze zijn onder andere vastgesteld in het bestuursakkoord en/of de Visie op schuld (2022). We monitoren:

- De ontwikkeling van de lastendruk.
- De netto-schuldquote.
- De omvang van de kapitaallasten ten opzichte van de begroting.
- De verhouding tussen de netto-schulden en vaste activa.
- De looptijd van leningen vs. gemiddelde afschrijvingstermijnen.
- Het weerstandsvermogen.

Onderstaande tabel geeft deze indicatoren weer, inclusief de normen die daarvoor zijn afgesproken.

Tot slot wordt, op basis van wet- en regelgeving, de schuld ook getoetst aan de renterisiconorm en kasgeldlimiet (zie paragraaf 5.1.2 Financiering), wordt gekeken naar het verloop van het EMU-saldo en wordt beoordeeld of sprake is van een structureel sluitende begroting.

Indicatoren	Paragraaf	Norm/ bandbreedte	Jaarrekening 2025	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Gemiddelde jaarlijkse lastendrukstijging	§ 4.7		10,0%	8,2%	3,8%	10,0%	10,0%	8,2%	3,6%
Lastendruk meerpersoonshuishouden Vechtstromen (o.b.v. definitie Unie van Waterschappen)	§ 4.7		€ 459	€ 477	€ 484				
Gemiddelde landelijke lastendruk meerpersoonshuishoudens (o.b.v. definitie UvW)	§ 4.7		€ 478	€ 510	pm				
Netto-investeringsvolume (x € 1 miljoen)	§ 6.3.2		77,3	120,8	197,3	98,6	76,5	76,9	79,2
Netto-schuldquote (incl. sluitende business cases)	§ 7.2		291%	305%	373%	363%	334%	312%	304%
Netto-schuldquote (excl. sluitende business cases)	§ 7.2	400%	286%	301%	370%	360%	332%	311%	303%
Absolute schuld incl. business cases (x € 1 miljoen)	§ 7.2		516,3	589,2	747,7	799,5	811,5	823,3	831,8
Verhouding netto-schulden t.o.v. vaste activa	§ 7.2	95%	87,1%	87,6%	90,3%	92,0%	92,0%	92,2%	92,2%
Looptijd nieuwe leningen vs. gem. afschrijvingstermijn	§ 5.1.2	25 jaar	n.v.t.	25 jaar	25 jaar	25 jaar	25 jaar	25 jaar	25 jaar
EMU-saldo (x € 1 miljoen)	§ 7.3		-23,1	-73,0	-159,4	-52,7	-12,9	-12,7	-9,4
% kapitaallasten t.o.v. totale lasten	§ 6.2.3	28-32 %	26,3%	24,4%	25,1%	30,3%	31,2%	30,3%	30,1%
Weerstandsvermogen	§ 5.1.3	1,0 - 1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4

Betreft: Indicatoren duurzaam financieel beleid

Op basis van de indicatoren kan de conclusie worden getrokken dat wordt voldaan aan de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders van een duurzaam financieel beleid. De maximale stijging van de gemiddelde lastendruk is 10% (door inzet van de reserve tariefsegalisatie). De netto-schuldquote kent in 2027 een piek naar 370%. Dit komt omdat in 2027 naar verwachting forse wordt geïnvesteerd. Dit gaat gepaard met het aantrekken van nieuwe leningen. De stijging van de gemiddelde lastendruk, en daarmee de belastinginkomsten, is relatief laag. Dit heeft zijn weerslag op de ontwikkeling van de schuldquote. In de jaren daarna nemen de verwachte investeringsvolumes af, terwijl de gemiddelde lastendruk hoger is (2 x 10% en 1 x 8,2%). Dit is direct terug te zien in de netto-schuldquote. Deze daalt daardoor in 2031 weer naar het niveau van 2026. Ook de relatieve omvang van de kapitaallasten laat in de eerste jaren een stijgende lijn zien, maar blijft binnen de afgesproken bandbreedte. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat diverse grote (investerings)opgaven nog niet financieel zijn vertaald in de begroting. Hierbij valt te denken aan de richtlijn stedelijk afvalwater, maatregelen m.b.t. klimaatadaptatie, maatregelen voor weerbaarheid, etc. Zodra inhoudelijke keuzes worden gemaakt op deze onderwerpen, vindt de financiële vertaling plaats en zijn de effecten terug te zien in bovenstaande indicatoren.

De referentiewaarde van het EMU-saldo wordt in 2026 tot en met 2028 naar verwachting tijdelijk overschreden, zie ook paragraaf 7.3 EMU-saldo. Dit hangt samen met de grote investeringsopgave zoals besloten in de afgelopen jaren. Hoe wordt omgegaan met overschrijding is vastgelegd in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF). In deze wet is een correctiemechanisme vastgelegd. Deze houdt in dat het Rijk diverse stappen kan doorlopen om maatregelen voor te schrijven aan individuele overheden die meerjarig de norm overschrijden en waarbij geen zicht is op herstel. Tot op heden is het correctiemechanisme enkel theorie geweest. Zelfs de eerste stap van het mechanisme, een bestuurlijk gesprek, is nog niet eerder gezet.

Tot slot is in 2031 sprake van een structureel sluitende begroting, zonder inzet van de reserve tariefsegalisatie om structurele kosten op te vangen.

5.1.2 Financiering

Het treasurybeleid van waterschap Vechtstromen is vastgelegd in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie en het per 11 december 2018 door het DB vastgestelde treasurystatuut. Beide beogen het financieringsbeleid transparant te maken, waarbij de risico's zo goed mogelijk worden beheerst binnen de vastgestelde kaders.
In deze documenten zijn de beleidsvoornemens rondom deze onderwerpen opgenomen. De belangrijkste voornemens rondom het treasurybeleid en de beheersing van de risico's zijn:
- De treasury-activiteiten vinden plaats binnen de geldende wettelijk kaders. In de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit en de Wet modernisering waterschapsbestel is regelgeving opgenomen over de financiën van waterschappen. Daarnaast zijn in de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en in regelingen die uitwerking zijn van deze wet de kaders gesteld voor een verantwoorde, weloverwogen en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. De belangrijkste doelstellingen van deze wet zijn:

  - het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden;
  - het beheersen van renterisico's (zie kasgeldlimiet en renterisiconorm) en
  - het vergroten van transparantie.

- De attitude van waterschap Vechtstromen ten aanzien van financiële risico's is defensief. Dit houdt onder meer in dat de spreiding van toekomstige renterisico's wordt bevorderd, dat wordt beoogd geen overmatige blootstelling aan renterisico's op te laten treden en dat het gebruik van derivaten niet is toegestaan.
- Het treasurybeleid kent een kwalitatieve randvoorwaarde waaruit volgt dat het uitoefenen van bankiersactiviteiten door decentrale overheden niet is toegestaan. Het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen en het verlenen van garanties is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak.

Algemene ontwikkelingen
In juni 2026 en in september 2026 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de rente met twee keer 0,25% verhoogd, wat in lijn was met de verwachtingen van marktanalisten. De belangrijkste rente, de depositorente, is daarmee gestegen van 2,00% naar 2,50%. De ECB probeert op deze manier de inflatie in toom te houden. Vanwege toenemende opgaven van het waterschap zien we een steeds grotere behoefte aan middelen om in financiële zin aan de opgave te kunnen voldoen. Hiermee neemt de vraag van het waterschap op de geldmarkt toe. Rentepercentages van rond of zelfs onder de 0% - zoals enkele jaren geleden – zijn echter niet meer te verwachten.

Benodigde financieringsbehoefte, rentelasten en aflossingen

Financiering en aflossingen (bedragen in € x 1 mln.)	BVR 2026	Begroting 2027
Benodigde financieringsbehoefte	89	179
Aflossingen	17,9	21,4
Totale leningenportefeuille (ultimo boekjaar)	526	684
Rentelasten	10,9	16,1
Rentebaten	0,0	0,0
Renteresultaat (rentebaten -/- rentelasten)	-10,9	-16,1

Betreft: Financiering, aflossingen en rentelasten en -baten

In 2027 zal er naar verwachting voor een bedrag van ongeveer € 179 miljoen aan nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken worden (waarbij als looptijd veelal 25 jaar geldt). Deze middelen zijn benodigd om invulling te geven aan de (publieke) taken die het waterschap vervult. Dit bedrag bestaat bij benadering uit het EMU tekort van € 159,4 miljoen (zie paragraaf 7.3 EMU-saldo) plus de geplande aflossing van langlopende geldleningen ad € 21,4 miljoen.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn ontwikkeld om te voorkomen dat de leningenportefeuille van decentrale overheden gevoelig zijn voor schommelingen van de rente. Ze stellen grenzen aan hoe de leningenportefeuille moet worden opgebouwd, niet hoe hoog deze mag zijn. De kasgeldlimiet stelt een grens aan ‘korte’ financiering (< 1 jaar), de renterisiconorm stelt een grens aan ‘langere financiering’ (≥ 1 jaar).

De wet FIDO stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van een waterschap in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan 23% van het begrotingstotaal (de kasgeldlimiet). Het renterisico mag, volgens dezelfde wet, in een kalenderjaar niet meer dan 30% van het begrotingstotaal bedragen. Het renterisico bestaat uit (1) het totaal van de verplichte aflossingen en (2) de som van de lopende leningen waarvoor de rente opnieuw moet worden afgesloten. Onderstaande tabel geeft de berekening van de normen voor 2027 weer.

Berekening kasgeldlimiet en renterisiconorm (bedragen in € x 1 mln.)	Kasgeldlimiet	Renterisiconorm
Begrotingstotaal (excl. reservemutaties)	235,3	235,3
Vastgesteld percentage	23%	30%
Normen 2027	54,1	70,6

Betreft: Berekening van de normen voor 2027

Onderstaande tabel geeft het verloop van de netto-vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet per kwartaal weer. Op basis van dit overzicht is de verwachting dat het waterschap in 2027 binnen de kasgeldlimiet blijft. Mocht het gunstiger blijken om in 2027 de leenbehoefte (gedeeltelijk) in te vullen met "kort geld" (leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar), dan is het toegestaan om maximaal twee aaneengesloten kwartalen de kasgeldlimiet te overschrijden.

Kasgeldlimiet per kwartaal (bedragen in € x 1 mln.)	Q1 2027	Q2 2027	Q3 2027	Q4 2027
1. Gemiddelde verwachte netto-vlottende schuld	26,1	26,1	26,1	26,1
2. Toegestane kasgeldlimiet	54,1	54,1	54,1	54,1
3. Ruimte onder kasgeldlimiet (2-1)	28,0	28,0	28,0	28,0

Betreft: Het verloop van de netto-vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet per kwartaal

Onderstaande tabel geeft de renterisiconorm weer voor 2027. Hieruit is te concluderen dat het waterschap binnen de gestelde norm blijft.

Renterisiconorm (bedragen in € x 1 mln.)	2027
1. Aflossingen	21,4
2. Leningen met einde rentevaste periode	0
3. Renterisiconorm	70,6
4. Ruimte onder de norm (3-2-1)	48,9

Betreft: Renterisiconorm

5.1.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen

Het ‘weerstandsvermogen’ is het vermogen van het waterschap om financiële nadelen, met name in het komende begrotingsjaar, op te vangen zonder effect voor de continuïteit en voor de belastingtarieven in het komende het jaar. Het bepalen van de belangrijkste risico’s, de inschatting van de effecten en het nemen van beheersmaatregelen, vindt in de gehele organisatie en op diverse niveaus plaats. Voor de financiële begroting vindt er ook een inventarisatie plaats, om daarmee de omvang van het ‘weerstandsvermogen’ te bepalen. De risico’s zijn volgens een vastgelegde systematiek gekwantificeerd en financieel meegewogen, en worden gedurende het jaar geactualiseerd bij de Jaarrekening (in het voorjaar) en de Begroting (in het najaar).

Werkwijze risico beoordeling

In het beleid rondom 'Reserves en weerstandsvermogen' is de systematiek vastgelegd voor de beoordeling van de risico’s. Deze systematiek bestaat uit een inschatting van de waarschijnlijkheid (van eens of vaker per jaar tot minder dan eens in de vijf jaar) en het financiële effect. Het daaruit voortkomende financiële risico wordt verminderd met de beheersmaatregelen die zijn genomen. Soms zijn die groot (zoals bij het kunnen afsluiten van een verzekering) en soms minder groot. Vanuit deze systematiek en werkwijze wordt de omvang van de risico’s bepaald. In het beleid rondom 'Reserves en weerstandsvermogen' is ook vastgelegd dat er twee keer per bestuursperiode een risico-inventarisatie wordt uitgevoerd. In de praktijk gebeurt dit vaker, maar wel op hoofdlijnen.

In 2026 wordt, passend bij de organisatieontwikkeling, gewerkt aan een breed toepasbare risico systematiek. En daarmee ook om de inzichten die uit die analyses komen te benutten om en een actueel beeld van de financiële effecten (naast effecten op het bereiken van bestuurlijke doelen) te hebben.

De manier van het bepalen van het weerstandsvermogen is een optelling van veel verschillende risico's, die ook in mate van kans en impact uiteenlopen. Het totaal van die optelling geeft een totaalbeeld dat wordt beoordeeld. Ondanks dat waterschappen niet dezelfde systematiek hanteren voor het bepalen van het weerstandvermogen gebruiken we daarbij ook beschikbare gegevens van andere waterschappen.

Weerstandscapaciteit

De ‘weerstandscapaciteit’ richt zich op de exploitatiebegroting (naar lasten en baten) en omvat alle middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om substantiële financiële tegenvallers af te dekken, zodra risico’s werkelijkheid worden. Daarnaast worden voor investeringsprojecten, gedurende een project risicoanalyses uitgevoerd en worden hiervoor middelen binnen de projecten opgenomen.

De weerstandscapaciteit van waterschap Vechtstromen is de optelsom van de algemene reserve en de post onvoorzien. In deze Begroting 2027 is de weerstandscapaciteit bepaald op 13,5 miljoen, bestaande uit: € 12,8 miljoen algemene reserve en € 0,7 miljoen post onvoorzien. Daarmee ligt de weerstandscapaciteit € 2,0 miljoen hoger dan bij het vorige Jaarverslag 2025. Bij de 1e en 2e begrotingswijziging 2026 is namelijk € 2,0 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve vanwege budgetvoordelen binnen alle drie programma's.

Werkwijze onvoorzien en weerstandsvermogen

Gedurende het jaar worden onvoorziene kosten opgevangen binnen de post onvoorzien per programma. Daarnaast wordt in bepaalde gevallen vanuit de algemene reserve een budget beschikbaar gesteld (boven op de toekenningen uit de post onvoorzien of indien de post onvoorzien tekort schiet) of er worden middelen toegevoegd aan de algemene reserve als er op de post onvoorzien een overschot is. Bij de eerste begrotingswijziging en de tweede begrotingswijziging wordt een voorstel aan het algemeen bestuur gedaan om deze kostenstijgingen of kostenverlagingen te accorderen en vast te stellen. De buffer van de post onvoorzien wordt daarbij in de loop van het begrotingsjaar steeds lager, aangezien gedurende het jaar er steeds beter zicht is op de risico's. Na de eerste begrotingswijziging resteert een post onvoorzien van 2/3e van de beginstand en na de tweede begrotingswijziging resteert een post onvoorzien van 1/3e van de beginstand. Op deze manier wordt gedurende het jaar het daadwerkelijk optreden van de risico's opgevangen via enerzijds de post onvoorzien en anderzijds indien nodig via de algemene reserves. Samengevat is het weerstandsvermogen in deze begroting zoals weergegeven in onderstaande tabel:

Het actuele weerstandsvermogen is in deze Begroting 2027 gestegen van 1,3 naar 1,4. Dit is het gevolg van enerzijds een stijging in de geïnventariseerde risico's binnen alle drie programma's en anderzijds een substantiële stijging van de weerstandscapaciteit (zie voor een toelichting hierop het gedeelte: weerstandscapaciteit). Het actuele weerstandsvermogen van 1,4 valt binnen de bestuurlijk vastgestelde bandbreedte van 1,0 tot 1,4 (zoals opgenomen in de beleidsnota 'Reserves en weerstandsvermogen').

Weerstandsvermogen (bedragen in € x 1.000)	Begroting 2027	Jaarverslag 2025	Verschil
1. Totaal geïnventariseerde risico's	9.652	8.767	885
2. Weerstandscapaciteit	13.515	11.535	1.980
3. Weerstandsvermogen (2/1)	1,4	1,3	0,1
4. Bestuurlijke bandbreedte weerstandsvermogen	1,0 tot 1,4	1,0 tot 1,4	

Betreft: Weerstandsvermogen totaal

Inventarisatie risico's en risicobeheersing

Onderstaande tabel geeft een overzicht weer van de grootste risico's per programma. Omvangrijke wijzigingen in omvang van risico's ten opzichte van voorgaande stand van zaken wordt onder de tabel toegelicht.

Geïnventariseerde risico's per programma *(bedragen in € x 1.000)*		Korte toelichting risico's	Begroting 2027	Jaarverslag 2025	Verschil
1.	Verstoringen in realisatie (investeringsfase) en beheer en onderhoud (exploitatiefase) van assets in het watersysteem	Onvoorziene ontwikkelingen veranderende wet- en regelgeving, beperkte voorspelbaarheid van prijsontwikkelingen en onvoldoende inzicht in de technische staat van assets kunnen leiden tot hogere beheer- en onderhoudskosten. Daarnaast neemt het risico op storingen, uitval, onverwacht onderhoud en voortijdige vervanging van assets toe. Dit kan resulteren in extra kosten en verstoringen, met aanvullende herstelkosten tot gevolg.	1.520	1.879	-359
2.	Klimaat (droogte of wateroverlast)	Kosten die extra gemaakt moeten worden ten gevolge van droogtemaatregelen of juist maatregelen bij wateroverlast. Extremere omstandigheden en de effecten ervan lijken toe te nemen.	740	390	350
3.	Verbonden partijen (garantstelling en bijdragen)	Kosten van de jaarlijkse solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermings-programma (HWBP) of verbonden partijen kunnen meer stijgen dan in de begroting is opgenomen.	400	100	300
4.	Overig	Diverse risico's.	353	353	0
Subtotaal programma Watersysteem			**3.013**	**2.722**	**291**
1.	Verstoringen in realisatie (investeringsfase) en beheer en onderhoud (exploitatiefase) van assets in de waterketen	Onvoorziene ontwikkelingen, beperkte voorspelbaarheid van prijsontwikkelingen en onvoldoende inzicht in de technische staat van assets kunnen leiden tot hogere beheer- en onderhoudskosten. Daarnaast neemt het risico op storingen, uitval, onverwacht onderhoud en voortijdige vervanging van assets toe. Dit kan resulteren in extra kosten en verstoringen van het zuiveringsproces, met aanvullende herstelkosten tot gevolg.	1.895	1.595	300
2.	Niet (volledig) geslaagde innovatieve projecten en nieuwe installaties	Innovatieve projecten en nieuwe installaties leveren mogelijk niet, of niet direct, de beoogde prestaties of resultaten. Hierdoor kunnen de verwachte effecten, opbrengsten of efficiëntieverbeteringen achterblijven.	600	580	20
3.	Afwijkingen in kwaliteit en kwantiteit van aangevoerd afvalwater	Schommelingen in de hoeveelheid en kwaliteit van aangevoerd afvalwater kunnen financiële gevolgen hebben. Een lagere aanvoer van grensoverschrijdend afvalwater leidt mogelijk tot lagere opbrengsten, terwijl een afwijkende samenstelling van het afvalwater aanleiding kan geven tot extra zuiveringskosten.	160	160	0
4.	Overig	Deze categorie omvat diverse overige risico's. Bij de actualisatie in 2026 is het risico ten aanzien van garantstellingen naar boven bijgesteld, overeenkomstig het aandeel van waterschap Vechtstromen in de garantstellingen voor langlopende leningen bij verbonden partijen.	350	300	50
Subtotaal programma Waterketen			**3.005**	**2.635**	**370**
1.	I-veiligheid, hacken en overige ICT en privacy	Risico's op het gebied van Informatieveiligheid, hacks en ICT en AVG en privacy.	800	800	0
2.	Verstoringen facilitaire en IT assets in gebruik en beheerfase	Door onvoorziene omstandigheden of ontwikkelingen bij marktpartijen, onvolledig inzicht in de prijsontwikkelingen of zicht van onderhoud neemt het risico op hogere kosten in beheer of bij storingen en/of uitval van assets toe. Als gevolg daarvan kan onvoorzien onderhoud aan en/of vervanging van assets plaatsvinden met onvoorziene kosten tot gevolg. Ook kan een verstoring plaatsvinden in de primaire processen, met een risico op storing of uitval, waarvoor herstelkosten nodig zijn. In het kader van weerbaarheid is er verhoogde aandacht voor dit type van risico's. Ook is sprake van toenemende afhankelijkheid van grote (mondiale) software-leverancier. Dit laatste aspect leidt tot een stijging van het risico-profiel aangezien er nog geen concrete alternatieven zijn/worden gehanteerd. Licentiekosten kunnen stijgen a.g.v. een markt met beperkte concurrentie.	920	694	226
3.	Verbonden partijen (garantstelling en bijdragen)	Afgegeven garantstellingen kunnen worden ingeroepen en de kosten van verbonden partijen kunnen meer stijgen dan in de begroting is opgenomen. Voor 2027 is het bedrag naar beneden bijgesteld in verband met het verlopen van een garanstellingsperiode.	150	387	-237
4.	Parameters (CAO en inflatie)	Het risico dat in het jaar de uiteindelijke parameters voor CAO en inflatie hoger zijn dan de al geraamde CAO en inflatie in het lopende begrotingsjaar. Het risicoprofiel wordt aangepast aan de actuele CPB parameters.	1.085	850	235
5.	Overig	Diverse risico's.	679	679	0
Subtotaal programma Besturen en Organiseren			**3.634**	**3.410**	**224**

Totaal-generaal			**9.652**	**8.767**	**885**

Betreft: Weerstandsvermogen risico's per programma

Toelichting op mutaties in de risico's
De gesprekken leiden tot een aantal aanpassingen en tot een herverdeling doordat risico's in de eerste categorie (verstoringen in de realisatie) die geheel in programma 1 waren opgenomen ook deels programma 2 betreffen. De andere mutaties komen voort uit toename van kans en effect van risico's ten gevolge van droogte en de omvang is afgestemd op de bijdragen die voor extra maatregelen. Ook zijn de effecten bij het risico dat de bijdrage aan HWBP hoger uitvalt nu gebaseerd op de daadwerkelijke afrekeningen in de afgelopen jaren. Uit de analyse binnen programma 3 komt de groeiende afhankelijkheid van (mondiale) software leveranciers naar voren, die kan leiden tot hogere lasten dan in de begroting voorzien. Verder is het mogelijke effect van een hogere stijging van de parameters voor de CAO en inflatie is bijgesteld. Door deze ontwikkelingen stijgt het benodigde weerstandsvermogen.

In 2026 heeft een analyse op de positieve financiële resultaten in de afgelopen drie jaren plaatsgevonden. Op basis hiervan zijn voor bepaalde begrotingsposten minder voorzichtige uitgangspunten gehanteerd, waardoor de desbetreffende lasten naar beneden zijn bijgesteld. Dit betekent dat meer risico wordt genomen. Hiervoor is geen afzonderlijke post in het benodigde weerstandsvermogen opgenomen, omdat de verwachting is dat de kans en financiële impact beperkt zullen zijn.

Gedurende het jaar 2027 worden de risico's actueel gehouden in de risicogesprekken en worden mogelijke effecten en maatregelen in beeld gebracht. Dat wordt in 2027 meegenomen in de stukken van de P&C-cyclus. Het weerstandsvermogen is voor 2027 naar verwachting voldoende om verstoringen in 2027 op te kunnen vangen.

5.1.4 Reserves en voorzieningen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de financiële ontwikkeling van alle reserves en voorzieningen van het waterschap.

- 'Reserves' behoren tot het eigen vermogen en worden gevormd door bestemming van het rekeningresultaat. De bevoegdheid van het algemeen bestuur strekt zich uit van het instellen en opheffen van, tot aan het toevoegen en onttrekken aan reserves. Dit wordt geëffectueerd via de besluitvorming over de begroting, begrotingswijzigingen en jaarrekening.
- 'Voorzieningen' behoren tot het vreemd vermogen en mogen alleen onder strikte condities worden gevormd. Voorzieningen hebben een kostenkarakter en worden gevormd voor specifieke kostenposten, verplichtingen, verliezen of risico's die zijn ontstaan in het verleden, waarvan de omvang op voorhand redelijkerwijs in te schatten is. De bevoegdheid van het dagelijks bestuur strekt zich uit van het instellen en opheffen van, tot aan het toevoegen en onttrekken aan voorzieningen. Dit wordt geëffectueerd via de besluitvorming over de begroting, begrotingswijzigingen en jaarrekening.

Reserves
Het waterschap kent drie soorten reserves: (i) Algemene reserves, (ii) Bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie en (iii) Overige bestemmingsreserves.

Algemene reserves
Onder 'algemene reserves' wordt verstaan eigen kapitaal en andere delen van het eigen vermogen waaraan door het algemeen bestuur van het waterschap geen voorafgaande, specifieke bestemming is gegeven.

Per taak (watersysteembeheer en zuiveringsbeheer) is een algemene reserve gevormd. Deze algemene reserve fungeert samen met de post onvoorzien als de weerstandscapaciteit van waterschap Vechtstromen. Zie hiervoor nader paragraaf 5.1.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie
Onder 'bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie' worden verstaan: reserves die dienen om ongewenste fluctuaties in de belastingtarieven tussen de verschillende jaren tot een minimum te beperken. Per taak (watersysteembeheer en zuiveringsbeheer) is een bestemmingsreserve voor tariefsegalisatie gevormd. Zie hiervoor nader hoofdstuk 4 Raming belastingopbrengsten en toelichting.

Overige bestemmingsreserves
Onder de 'overige bestemmingsreserves' wordt verstaan: een reserve waaraan het algemeen bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven. In het algemeen houdt het instellen en opbouwen van een bestemmingsreserve verband met een gewenste ontwikkeling waarvoor het waterschap gedurende een aantal jaren geld opzij wil leggen. Per taak (watersysteembeheer en zuiveringsbeheer) zijn overige bestemmingsreserves gevormd.

Totaaloverzicht Reserves
Onderstaande tabel geeft het verloop weer van alle reserves voor de periode 2027-2031. Onderstaand is per reserve een toelichting opgenomen van het doel van de specifieke reserve inclusief een toelichting op de mutatie. In zijn totaliteit dalen de reserves in deze Begroting 2027 met per saldo € 3.445.000. In de latere jaren 2028-2031 dalen de reserves voor incidentele ontwikkelingen met per saldo € 6.527.000.

Soort reserve (bedragen in € x 1.000)	Stand 1-1-2027	Bij (+)	Af (-/-)	Stand 31-12-2027	Bij (+) Af (-/-)	Stand 31-12-2028	Bij (+) Af (-/-)	Stand 31-12-2029	Bij (+) Af (-/-)	Stand 31-12-2030	Bij (+) Af (-/-)	Stand 31-12-2031
Algemene reserve	12.782	0	0	12.782	0	12.782	0	12.782	0	12.782	0	12.782
Bestemmingsreserve tariefsegalisatie	27.041	6.550	-6.688	26.903	-7.570	19.333	-500	18.833	-2.120	16.713	-1.000	15.713
Bestemmingsreserve amoveren assets	4.528	500	0	5.028	500	5.528	500	6.028	500	6.528	500	7.028
Bestemmingsreserve PBB	628	0	0	628	0	628	0	628	0	628	0	628
Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling	1.993	0	-1.993	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve beleidsintensiveringen	3.333	228	-1.797	1.764	-180	1.584	0	1.584	0	1.584	0	1.584
Bestemmingsreserve innovatie	642	412	-750	304	0	304	0	304	0	304	0	304
Bestemmingsreserve overlopende verplichtingen	992	0	-875	117	-117	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve dividend NieuWater	6.740	1.118	-550	7.308	580	7.888	590	8.478	600	9.078	610	9.688
Bestemmingsreserve dividend NWB Bank	18.220	6.400	-6.000	18.620	380	19.000	200	19.200	0	19.200	0	19.200
Totaal reserves	**76.899**	**15.208**	**-18.653**	**73.454**	**-6.407**	**67.047**	**790**	**67.837**	**-1.020**	**66.817**	**110**	**66.927**

Betreft: Stand verloop alle reserves

Algemene reserves
De algemene reserves zijn al toegelicht in paragraaf 5.1.3: 'Weerstandsvermogen'. Deze reserves muteren niet in de begroting 2027.

Bestemmingsreserves tariefsegalisatie
De bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie dalen in de begroting 2027 met per saldo € 138.000. Deze mutatie bestaat uit enerzijds de toevoegingen van: (i) € 550.000 uit de reserve dividenduitkering Nieuwater en (ii) € 6.000.000 uit de reserve dividenduitkering NWB en anderzijds uit onttrekkingen om de tarieven te matigen van: (i) € 550.000 uit de reserve dividenduitkering Nieuwater, € 6.000.000 uit de reserve dividenduitkering NWB en (iii) reguliere onttrekking tariefsmatiging € 138.000 (waaruit incidentele lasten worden afgedekt).

Amoveren assets
De bestemmingsreserve 'Amoveren assets' is voor zuiveringsbeheer ingesteld voor de kosten van het slopen en verwijderen van assets. Het streven is om ieder jaar € 1.000.000 extra te reserveren. Hiervoor is in de begroting 2027 € 500.000 opgenomen om toe te voegen (hetgeen jaarlijks ten laste van de tarieven wordt gebracht). Aanvullend hierop kunnen eventuele positieve jaarrekeningresultaten worden gebruikt voor de resterende benodigde jaarlijkse toevoeging van € 500.000 (hetgeen dan verder niet ten laste van de tarieven wordt gebracht). Het streven is om uiteindelijk eind 2031 een reserve op te bouwen van € 10.000.000. Deze middelen zijn vooral, maar niet exclusief, voor het amoveren van de beide slibgistingsinstallaties in Enschede en Goor. Als deze middelen zijn gespaard, dan kan tot uitvoering worden overgegaan.

Persoonsgebonden Basisbudget
De bestemmingsreserve 'Persoonsgebonden Basisbudget' (PBB) is ingesteld voor vroegtijdige vervanging van medewerkers die hun vitaliteitsverlof opnemen.

Organisatieontwikkeling
Het doel van de bestemmingsreserve 'Organisatieontwikkeling' is in 2025 verbreed naar een reservering ten behoeve van de ontwikkeling van de organisatie. Het doel van deze middelen is om de organisatie verder te ontwikkelen, maximaal te innoveren en de informatiestrategie en digitale randvoorwaarden op orde te krijgen. Hiervoor wordt in 2027 € 1.993.000 onttrokken aan deze reserve. Overschotten op de personele budgetten kunnen bij de jaarrekening worden toegevoegd aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gemaximeerd op € 2.500.000. Elke vier jaar (dus in 2028) wordt geëvalueerd of de reserve nog aan de verwachting voldoet en nodig is.

Beleidsintensiveringen
De bestemmingsreserve 'Beleidsintensiveringen' is ingesteld ten behoeve van de dekking van tijdelijke extra impulsen of accenten in deze bestuursperiode

- Hieraan wordt in 2027 € 228.000 toegevoegd. Dit betreft een subsidie op de monitoringskosten die wordt gereserveerd om de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek uit te voeren.
- Hiervoor wordt in 2027 in totaal € 1.797.000 onttrokken. Deze onttrekking 2027 bestaat uit: (i) € 985.000 voor de themaplannen Waterkwaliteit, Klimaat, Duurzaamheid en 'Noaberschap Verbindt' (opgave Bestuursakkoord), (ii) € 412.000 als toevoeging aan de reserve innovatie (opgave Bestuursakkoord) en (iii) € 400.000 voor datagestuurd werken/I- strategie. In 2028 wordt € 180.000 onttrokken voor datagestuurd werken/I-strategie.
- De resterende € 1.764.000 betreffen middelen die in voorgaande jaren zijn overgebleven op de themaplannen, danwel gereserveerde middelen vanuit de subsidie op de monitoringskosten.

Innovatie
Via de bestemmingsreserve 'innovatie' nodigt het waterschap de samenleving actief uit om bij te dragen aan het realiseren van alle opgaven en ambities uit het bestuursakkoord. In het bestuursakkoord is het streven opgenomen om "over minimaal € 3.000.000 te beschikken voor deze bestuursperiode 2024-2027". Van 2024 t/m 2026 is jaarlijks € 750.000 ter beschikking gesteld. Om te komen tot het resterende totaalbedrag van € 750.000 is nog een aanvullende voeding nodig van € 412.000. Voor 2027 wordt daarom voorgesteld om € 412.000 toe te voegen aan het innovatiefonds ten laste van de reserve Beleidsintensiveringen. Voor de uitgaven vanuit het innovatiefonds zal gemiddeld € 750.000 per jaar beschikbaar worden gesteld (€ 3.000.000 gedeeld door vier jaar). Per saldo daalt deze reserve dus in 2027 met € 338.000.

Overlopende verplichtingen
De bestemmingsreserve 'Overlopende verplichtingen' is ingesteld om exploitatiebudgetten die overlopen naar volgende jaren aan deze bestemmingsreserve toe te voegen. Voor 2027-2031 zijn er vier exploitatiebudgetten die kunnen overlopen naar een volgend jaar; te weten:

1. De garantieregeling SNB waarmee € 800.000 is gemoeid. Bij de nieuwe kostenverdelingssystematiek SNB (t/m 2026) tussen de waterschappen is een voorwaardelijke garantieregeling SNB overeengekomen. Deze garantieregeling ziet toe op het garanderen van het verwerken van ontwaterd slib van derden door SNB voor minimaal € 65 per ton vanaf 2021.
    a. Indien SNB hierin slaagt, dan zijn de nieuwe en oude kostenverdelingssystematiek t/m 2026 budgetneutraal aan elkaar en zal de garantieregeling uiterlijk begin 2027 ten laste van de reserve terugbetaald moeten worden.
    b. Indien SNB hierin niet slaagt, dan hoeft (een deel van) de garantieregeling niet terugbetaald te worden en kan (een deel van) de reserve voor de dan hogere slibverwerkingskosten ingezet worden.
2. Het doorlopen van een verplichting voor een alarmdoormeldtool uit 2026 waarmee in 2027 € 75.000 is gemoeid.
3. Het doorlopen van een verplichting vanuit de implementatie van het nieuwe belastingstelsel waarmee in 2028 € 117.000 is gemoeid.
4. Vanaf 2027 zijn de middelen voor baggerwerkzaamheden overgeheveld van de investeringsbegroting naar de exploitatiebegroting. Aangezien het baggerseizoen (van oktober t/m maart) niet samenvalt met een kalenderjaar (van januari t/m december) kan dit overschotten of tekorten geven in een kalenderjaar. Aangezien de baggerwerkzaamheden deels weersafhankelijk zijn, is het vooraf moeilijk om te ramen in welk boekjaar de lasten komen. Daarom worden eventuele overschotten of tekorten voor baggerwerkzaamheden verrekend met de bestaande bestemmingsreserve overlopende verplichtingen.

Dividenduitkering NieuWater
De bestemmingsreserve 'dividenduitkering NieuWater' wordt jaarlijks gevoed met het dividend van NieuWater BV. Aldus wordt het geraamde dividend over 2026 van € 1.118.000 in 2027 aan deze bestemmingsreserve toegevoegd.

- De helft van dit dividend wordt aangewend ter aflossing van de langlopende geldlening van € 8.800.000 die nodig was voor de verwerving van de andere 50% aandelen in NieuWater BV (AB-besluit 14-04-2021). Eind 2027 is € 4.900.000 in deze bestemmingsreserve beschikbaar als aflossing van de langlopende geldlening.

- Het resterende deel van € 2.400.000 in deze bestemmingsreserve is beschikbaar voor het matigen van de lastendruk. Als dividendbeleid is vastgelegd dat de beschikbare middelen over een periode van vijf jaar worden ingezet. Daarom wordt er in 2027 t/m 2031 jaarlijks € 550.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve voor het matigen van de lastendruk.

De bovengenoemde toevoeging van het dividend en de onttrekking voor het matigen van de lastendruk leiden ertoe dat deze reserve per saldo dus in 2027 met € 568.000 toeneemt.

Dividenduitkering NWB
De bestemmingsreserve 'dividenduitkering NWB' wordt jaarlijks gevoed met het dividend NWB. In het kader van 'Vechtstromen van de Toekomst' is besloten om de raming van de dividenduitkering te verhogen van € 5.000.000 per jaar naar € 6.400.000 per jaar en deze te benutten voor extra tariefsmatiging en daarbij de systematiek van terughoudende inzet te behouden. Aldus wordt het geraamde dividend over 2026 van € 6.400.000 in 2027 aan deze bestemmingsreserve toegevoegd. Als dividendbeleid is vastgelegd dat het regulier geraamde dividend NWB volledig wordt ingezet voor matiging van de lastendruk. Daarnaast geldt als huidig beleid dat wanneer we meer dan € 6.400.000 dividend ontvangen, dan wordt bij de meerjarenverkenning/begroting een integrale afweging gemaakt hoe deze middelen worden aangewend. Tot slot is als dividendbeleid vastgelegd dat de beschikbare middelen over een periode van vijf jaar worden ingezet voor matiging van de lastendruk. Daarom wordt in 2027 een bedrag van € 6.000.000 en uiteindelijk € 6.400.000 vanaf 2030 onttrokken aan deze reserve.

Voorzieningen
Onderstaande tabel geeft het verloop weer van de voorzieningen in de voorliggende begroting 2027. Vervolgens is per voorziening een toelichting opgenomen van de achtergrond van de specifieke voorziening inclusief een toelichting op de mutatie.

Voorzieningen (bedragen in € x 1.000)	Stand 1-1-2027	Vermeerderingen Begroting 2027	Verminderingen Begroting 2027	Stand 31-12-2027
Pensioen/wachtgeld bestuurders	5.736	650	-208	6.178
Reorganisatie/soc. flankerend beleid	401	200	-394	207
Doorontwikkeling organisatie	0	0	0	0
Nabetaling Dinkeldal 2000	100	50	0	150
Springendalregeling	348	0	-248	100
Subtotaal	**6.585**	**900**	**-850**	**6.635**
Oninbare vorderingen	666	750	-750	666
Totaal voorzieningen	**7.251**	**1.650**	**-1.600**	**7.301**

Betreft: Stand verloop voorzieningen

In zijn totaliteit stijgen de voorzieningen in de begroting 2027 met per saldo € 50.000. Het waterschap kent de volgende voorzieningen:

Pensioen/wachtgeld bestuurders
Deze voorziening is gevormd voor wachtgeld- en pensioenverplichtingen voor voormalige en huidige dagelijks bestuursleden (DB), inclusief de voorzitter. De pensioenverplichtingen zullen per 1 januari 2028 overgaan naar het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Het definitieve bedrag voor waardeoverdracht zal vastgesteld worden op basis van de dekkingsgraad van het ABP per 31 december 2026. In verband met de verkiezingen wordt er in 2027 een extra toevoeging gedaan voor wachtgeldverplichtingen voor nieuwe bestuursleden.

Reorganisatie/sociaal flankerend beleid
Deze voorziening is bedoeld om aan de verplichtingen (wachtgeld/afkoopsommen) van de lasten voor inactief personeel te kunnen voldoen.

Doorontwikkeling organisatie
Deze voorziening is bedoeld om aan de personele verplichtingen die voortvloeien uit de doorontwikkeling van het waterschap te kunnen voldoen. In de jaarrekening 2026 zal worden beoordeeld of deze voorziening kan worden opgeheven, omdat de afspraken vanuit eerdere reorganisaties in 2026 zijn afgerond.

Nabetaling Bestuursverklaring Dinkeldal 2000
Deze voorziening is gevormd om de grondeigenaren in het Dinkeldal financiële compensatie te bieden voor de overstromingen in het Dinkeldal. Dit is in 2020 overeengekomen in de Bestuursverklaring. Voor de periode 2025-2029 zal in 2030 worden bezien hoe hoog de financiële compensaties voor inundaties dan moeten zijn. Hiervoor wordt vanaf 2025 jaarlijks €50.000 toegevoegd aan de voorziening, zodat in 2030 €250.000 aan middelen beschikbaar is. Dit bedrag zal in 2027 of 2028 op basis van meetgegevens worden herijkt.

Springendalregeling
Deze voorziening is gevormd om de kosten op te vangen die zijn gemoeid met een financiële regeling voor een bedrijf zodat het afvalwater rechtstreeks wordt afgevoerd naar de rwzi Ootmarsum (en niet meer direct wordt geloosd op de Springendalse beek).

Oninbare vorderingen
Deze voorziening is gevormd voor de belastingaanslagen die uiteindelijk oninbaar zijn. De benodigde toevoeging voor oninbaarheid in deze begroting 2027 gaat op advies van GBLT uit van 0,35% van de belastingaanslagen die oninbaar zijn. Een percentage oninbaar laat zich lastig meerjarig voorspellen. GBLT heeft aangegeven dat vooralsnog een percentage, gelijk aan het percentage voor belastingjaar 2026, van 0,35% ook voor 2027 een reëel uitgangspunt lijkt.

5.2 Bedrijfsvoering

5.2.1 Stand van zaken en beleidsvoornemens bedrijfsvoering

Onder bedrijfsvoering verstaat de wetgever alle interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn aan de primaire processen van de waterschappen. Hieronder vallen: de algemene aansturing van de organisatie, personeel & organisatie, kwaliteits-, arbo- & milieuzorg, ondersteuning van de beleidscyclus (van voorbereiding tot en met verantwoording), controlling, financieel beleid & beheer (inclusief administratieve organisatie en interne controle), informatisering, communicatietechnologie en automatisering, geografische informatievoorziening en facilitaire dienstverlening (waaronder huisvesting).

Deze organisatieonderdelen zijn onmisbaar voor een goed verloop van de primaire processen. Bovendien zijn de ondersteunende processen essentieel voor het waarborgen van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de beleidsuitvoering.

Het management en het dagelijks bestuur zijn verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van Vechtstromen. In deze paragraaf behandelen we daarom uitsluitend onderwerpen die ook voor het algemeen bestuur relevant zijn. Daarmee sluiten we aan bij de informatiebehoefte van het algemeen bestuur, zonder een herhaling te geven van de inspanningen, zoals die beschreven zijn in hoofdstuk 3.

5.2.2 Organisatieontwikkeling en personele opgave

Om de ambities van het waterschap te realiseren, is een krachtige en toekomstgerichte organisatie noodzakelijk. Alleen zo blijven wij van waarde als kennisautoriteit op het gebied van grondwater, oppervlaktewater en waterzuivering.

Onze organisatievisie geeft richting aan de vraagstukken die komen gaan. We zien dat de wereld om ons heen snel verandert. De grenzen aan de maakbaarheid van onze leefomgeving worden steeds zichtbaarder, de arbeidsmarkt blijft krap, het vertrouwen in de overheid staat onder druk en technologische ontwikkelingen, waaronder kunstmatige intelligentie, volgen elkaar in hoog tempo op. Deze ontwikkelingen vragen om een organisatie die zich voortdurend kan aanpassen en tegelijkertijd betrouwbaar en herkenbaar blijft.

Wij stellen de maatschappelijke opgaven centraal. Het water- en bodemsysteem is leidend in ons werk, we werken in vertrouwen samen met inwoners, ondernemers en partners en benutten digitale en technologische ontwikkelingen zorgvuldig. Dat vraagt om het blijvend professionaliseren van ons dagelijks werk en tegelijkertijd om ruimte voor vernieuwing, leren en innovatie.

Onze organisatie draaiende houden en tegelijkertijd vernieuwen klinkt eenvoudiger dan het is. Daarom werken we aan een meerjarig organisatieontwikkeltraject. Inmiddels worden de eerste resultaten daarvan zichtbaar. We investeren in persoonlijk leiderschap en stimuleren medewerkers om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen ontwikkeling en bijdrage aan de organisatie. Met de *Strategische Personeelsontwikkeling* brengen we scherper in beeld welke kennis, capaciteit en vaardigheden we in de toekomst nodig hebben. Voor verschillende functiegroepen ontwikkelen we gerichte ontwikkelprogramma's en we introduceren nieuwe manieren van werken waarmee we processen eenvoudiger, slimmer en effectiever maken. Ook werken we met gerichte innovatiemissies aan maatschappelijke vraagstukken en verbinden we innovatie steeds nadrukkelijker aan ons dagelijks werk.

Organisatieontwikkeling vindt daarbij niet alleen binnen de ambtelijke organisatie plaats. Met *Vechtstromen van de Toekomst* kijken we vooruit naar onze maatschappelijke rol in een veranderende wereld. Het traject wordt in 2026 afgerond en biedt het bestuur bouwstenen voor keuzes over de toekomstige koers van ons waterschap.

Naast de organisatieontwikkeling staat Vechtstromen voor een omvangrijke personele opgave. In de komende tien jaar bereikt ongeveer een derde van onze medewerkers de pensioengerechtigde leeftijd. Daar komt de reguliere uitstroom van medewerkers bij. Dat betekent dat we vooruitkijken naar de benodigde bezetting en expertise, tijdig investeren in ontwikkeling en kennisoverdracht en verschillende mogelijkheden benutten om nieuwe medewerkers aan Vechtstromen te binden. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor de instroom en ontwikkeling van jonge professionals en voor het bieden van ontwikkelperspectief aan onze huidige medewerkers.

We blijven daarnaast werken aan een inclusieve organisatie waarin iedereen naar vermogen kan bijdragen. Als verantwoordelijke werkgever bieden we ook kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en werken we daarvoor samen met externe partners.

5.2.3 Privacy persoonsgegevens: AVG

Privacy is een grondrecht, een mensenrecht. De AVG (de Algemene Verordening Gegevensbescherming) borgt de Informationele Privacy. Dat betekent het garanderen dat personen de regie houden over hun eigen persoonsgegevens. Naast dat Vechtstromen wettelijk verplicht is te voldoen aan de Europese privacyregels op grond van deze AVG, vinden we het vanzelfsprekend om zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens. Burgers, agrariërs, ondernemers én medewerkers (onze zogeheten betrokkenen) kunnen rekenen op voldoende bescherming van hun privacy wanneer zij gegevens verstrekken aan waterschap Vechtstromen. We willen een betrouwbare partner zijn en schade aan onze betrokkenen voorkomen, zoals discriminatie en fraude, bijvoorbeeld als gevolg van datalekken. Daarmee wenden wij ook ernstige gevolgen voor onze organisatie af, zoals politieke-, financiële- en imagoschade. De AVG kent een aantal basisvereisten waaraan binnen onze organisatie in de afgelopen jaren invulling is gegeven. Zo is er een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld. Die houdt toezicht op naleving van de AVG. Ook wordt een centraal verwerkingsregister bijgehouden met verwerkingen van persoonsgegevens en worden verwerkersovereenkomsten afgesloten met derden. AVG-procesbeschrijvingen zijn geïmplementeerd en het Privacybeleid wordt periodiek geactualiseerd en door het dagelijks bestuur vastgesteld.

Ook wordt er het nodige gedaan aan bewustwording en kennis bij medewerkers in het nauwgezet omgaan met persoonsgegevens.
Daarnaast werken wij op het gebied van Privacy samen met andere waterschappen in het Waterschapshuis. Zo vinden er periodiek sectorale Privacy audits plaats om na te gaan waar wij staan in het principe van pas toe of leg uit op niveau 3 en het streven naar niveau 4.

Een Privacy Officer is in dienst om te helpen handen en voeten te geven aan het verder inbedden van de AVG in onze organisatie. Het professionaliseren van de plan do- check-act-cyclus rondom Privacy en het risico-gestuurd werken, in relatie met informatieveiligheid, is daarin één van de speerpunten. Een ander aandachtspunt is het doorlopend acteren op (nieuwe) ontwikkelingen die het omgaan met persoonsgegevens kunnen raken, zowel wettelijk alsook digitaal. Bijvoorbeeld die van kunstmatige intelligentie en het hanteren van algoritmes.

5.2.4 Informatiebeveiliging

Informatieveiligheid blijft een kritische randvoorwaarde voor het functioneren van ons waterschap. Het dagelijks bestuur heeft in 2025 de opdrachtbrief vastgesteld voor de verdere ontwikkeling van informatieveiligheid binnen de organisatie. Deze opdrachtbrief sluit aan op het meerjarenplan 2026–2030 en bevat de accenten en acties voor de periode t/m 2030 die telkens vertaald worden in een jaarplan voor informatieveiligheid.

De ambitie blijft onverminderd gericht op het behalen en borgen van BIO volwassenheidsniveau 4 voor IT, OT en het ISMS en het voldoen aan de CSIR en Cyberbeveiligingswet (Cbw). Dit niveau staat voor een hoog gemanaged proces waarin opzet, bestaan en werking van informatieveiligheid aantoonbaar op orde zijn inclusief alle maatregelen die daarbij horen.

De afgelopen jaren zijn hierin al belangrijke stappen gezet. De komende periode ligt de nadruk op het verder versterken van deze processen, mede in het licht van de toegenomen dreigingen en de aangescherpte eisen vanuit wet- en regelgeving, zoals Cyberbeveiligingswet (Cbw), CSIR en BIO2. Om deze ambitie realistisch en beheersbaar te realiseren, is een ontwikkeltermijn vastgesteld tot en met 2030.

De risicostrategie van het waterschap blijft gericht op risiconeutraliteit: dreigingen worden zoveel mogelijk voorkomen, en als ze zich toch voordoen, wordt de schade geminimaliseerd. Dit vraagt om een samenhangend pakket van (preventieve, detectieve en repressieve) maatregelen, waarbij continu wordt gezocht naar een werkbare balans tussen risico's, kosten en effectiviteit.

Ook in 2027 zal in de AB-commissie informatieveiligheid de ontwikkeling, aandachtspunten en voortgang van informatieveiligheid voor de organisatie worden besproken.

5.2.5 Informatiebeheer

Vanuit de Archiefwet en het Archiefbesluit 2014 van waterschap Vechtstromen is er de verplichting om eens per jaar te rapporteren over de stand van zaken rondom het informatiebeheer. Deze verantwoording vindt plaats bij het jaarverslag. In de programmabegroting kijken we vooruit naar de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van informatiebeheer.

De implementatie van de Wet open overheid (Woo) en aanverwante wetgeving (waaronder de ingang van de nieuwe Archiefwet op 1 januari 2027) op het gebied van digitalisering binnen de overheid, maakt dat het waterschap hierop in moet spelen. De implementatie van deze wetgeving zal de nodige aanpassingen in houding en gedrag vragen van de organisatie. Om ook in de toekomst te kunnen voldoen aan de eisen op het gebied van informatiebeheer is in 2023 een traject opgestart om het bestaande Document Management Systeem (DMS) te vervangen. De ingebruikname heeft eind 2024, begin 2025 plaatsgevonden waarna het systeem is doorontwikkeld en er steeds meer processen in het zaaksysteem worden opgenomen, ook in 2026. Inmiddels is het project succesvol afgesloten en wordt er gewerkt aan de doorontwikkeling binnen de organisatie. Ook worden de controles door informatiebeheer op de Teams-omgeving gecontinueerd, om de kwaliteit van de opgeslagen informatie te verhogen. Daarnaast worden er maandelijks inwerkdagen gehouden voor nieuwe medewerkers, waarvoor informatiebeheer een uitgebreid informatiepakket heeft samengesteld, inclusief een presentatie van een half uur aan de nieuwe medewerkers. Dit gaat samen met een e-learning die iedere nieuwe gebruiker van het zaaksysteem moet volgen. Op deze manier geven we nieuwe medewerkers een goede start wanneer het gaat om hoe we binnen Vechtstromen op de juiste manier met informatie omgaan.

5.2.6 Overhead en doorbelaste kosten

In onderstaande tabellen wordt op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt welke kostencomponenten er zijn bij de doorbelasting van overhead- en personeelskosten en wat het aandeel hiervan is per programma.

Personeelskosten en overhead (bedragen in € x 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Verschil
Personeelsbudgetten teams	69.006	67.468	-1.538
Toegerekende overhead (Programma 3):			
- Toegerekende overhead	22.291	22.768	477
- Verwachte CAO ontwikkeling	1.997	2.725	727
Geactiveerde kosten (het deel van bovenstaande kosten die aan investeringen wordt toegerekend)	-20.329	-16.279	4.049
Totaal	**72.966**	**76.682**	**3.716**

Personeelskosten en overhead per programma (bedragen in € x 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Verschil
Programma 1	22.533	23.100	568
Programma 2	10.703	11.292	589
Programma 3	39.730	42.289	2.559
Totaal	**72.966**	**76.682**	**3.716**

Betreft: Personeelskosten en Overhead

Personeelsbudgetten teams

De personeelsbudgetten in de teams (€ 67,5 miljoen) bestaan onder andere uit het saldo van de salariskosten en sociale lasten, overige personeelskosten (reiskosten, jubilea, opleidingskosten, etc.), inhuurbudgetten en personeelsbaten (bijv. detacheringsopbrengsten) die we per team begroten. De formatie van alle teams bedraagt in 2027: 594,02 fte (2026: 619,91 fte). In 2026 was er nog 31,6 fte gereserveerd voor de KRW-opgave, deze formatie is vanaf de begroting 2027 komen te vervallen.

Per saldo dalen de personeelskosten ten opzichte van 2026 met € 1,5 miljoen. De daling wordt met name veroorzaakt door het vervallen van de formatie voor de KRW-opgave. Daar tegenover staat een stijging van de personeelskosten en overhead die met name wordt veroorzaakt door de indexatie van de personeelsbudgetten als gevolg van de verwerking van de CAO 2026 in de personeelsbudgetten (deze stond eerder nog apart gereserveerd).

Toegerekende overhead

Onder toegerekende overheadkosten (€ 22,8 miljoen) verstaan we de verzameling van algemene kosten die nodig zijn om het werk te faciliteren. Het gaat hier onder andere om centrale directie en centrale personeelsbudgetten (opleidingskosten, reiskostenvergoeding, etc.), kosten voor huisvesting, interne faciliteiten en ict/automatisering. De toename ten opzichte van 2026 betreft de reguliere indexatie. De overheadkosten worden volledig toegerekend aan programma 3. Personeelskosten worden wel verdeeld over de drie programma's. Dit gebeurt op basis van een inschatting van de ureninzet per programma per team in combinatie met een uurtarief per team met een opslag voor overheadkosten.

Verwachte CAO ontwikkeling
Voor de loonontwikkeling houden we rekening met een loon-/CAO-ontwikkeling in 2027 van 4,1% (2026: 4,8%). Het percentage voor 2026 is opgebouwd uit 1% als gevolg van reguliere verhoging van periodieken van ambtenaren die nog niet in de max van de schaal zitten plus de 3,8% in 2026 (op basis prognoses van het CPB voor 2026). Voor 2027 wordt alleen rekening gehouden met de prognose van het CPB, zijnde 4,1%, dit bedrag is apart gereserveerd (zie de regel 'Verwachte CAO-ontwikkeling' in bovenstaande tabel). De standaard 1% begroting voor reguliere verhoging van periodieken is als bezuinigingsmaatregel in het kader van 'Vechtstromen voor de Toekomst' ingeleverd, uit evaluatie is gebleken dat er voldoende ruimte binnen de personeelsbegroting is om deze reguliere stijging te bekostigen.

Geactiveerde lasten
De geactiveerde lasten is de financiële vertaling van uren die vanuit de teams aan investeringen worden besteed. Naar verwachting worden in 2027 ruim 135.000 uren geactiveerd (2026: 185.000 uren). Dit gaat om circa 96 fte. De grote afname van het aantal te activeren uren wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de formatie voor de KRW-opgave niet meer begroot wordt. Deze formatie werd volledig gedekt vanuit de te activeren uren. Deze verlaging is een effect van het 'duurzaam mee-ademen' van de formatie met het investeringsvolume. In dit geval is ervoor gekozen om de werkzaamheden m.b.t. de investeringen voor de KRW niet met intern personeel op te lossen. Daarom komt deze formatie nu te vervallen. Daarnaast zien we in de meerjarenraming dat het investeringsvolume verder afneemt, terwijl het bedrag aan te activeren uren constant blijft (m.u.v. reguliere indexatie). Diverse investeringsopgaven zijn echter nog niet financieel vertaald in de begroting. De verwachting is dat de geraamde uren ook in de toekomst nodig zijn om de doelen te halen. Het risico is echter aanwezig dat als de investeringsvolumes niet gaan stijgen. Dan is ook geen dekking meer aanwezig voor deze formatieplaatsen en zullen er keuzes moeten worden gemaakt met betrekking tot die formatieplaatsen.

5.2.7 Overige ontwikkelingen bedrijfsvoering en beleidsvoornemens

Fysieke Toegangsbeveiliging: Op het gebied van fysieke toegangsbeveiliging wordt gewerkt aan aanvullende beleidsontwikkeling. Hiermee spelen we in op ontwikkelingen in het kader van NIS2 en CERT-richtlijnen. Als deze beleidskeuzes zijn gemaakt, kan vervolgens in beeld worden gebracht wat er nodig is aan aanvullende maatregelen.
Organisatie ontwikkeling: Om de ambities en doelen van het bestuur te realiseren, hebben we een krachtige organisatie nodig. De organisatievisie beschrijft de uitdagingen en welke ontwikkelingen nodig zijn om van meerwaarde te zijn én blijven als kennisautoriteit op het gebied van grondwater, oppervlaktewater en water zuiveren. De ambtelijke organisatie gaat de komende jaren aan de slag om de organisatievisie te implementeren.

5.3 Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en verplicht een bestuursorgaan tot actieve openbaarmaking van informatie. Op grond van artikel 3.5 (van de Woo) is een bestuursorgaan verplicht om jaarlijks in de begroting en de verantwoording aandacht te besteden aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo. In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen een kwalitatieve beschrijving gegeven van de activiteiten die worden uitgevoerd in 2026 op de thema's actieve en passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding.

1) Actieve openbaarmaking voor de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo)
Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die vanuit het waterschap worden ondernomen om de wettelijk verplichte informatie actief openbaar te maken en daarnaast een inspanningsverplichting om andere informatie (buiten de verplichte categorieën) op eigen initiatief openbaar te maken. De planning waarin de tranches worden verplicht, is opgeschort en nog niet bekend.

In 2026 worden vanuit de verplichte categorieën de volgende gegevens gepubliceerd conform de wettelijke eisen:
6. bij de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal, provinciale staten, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen ter behandeling ingekomen stukken
7. vergaderstukken en verslagen van de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal
8. vergaderstukken en verslagen van de vertegenwoordigende lichamen van decentrale overheden
9. agenda's en besluitenlijsten van de hoogste bestuurlijke organen van openbare lichamen
10. adviezen
11. convenanten
12. jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen
13. verplichtingen tot verstrekking van subsidies, anders dan met een beschikking;
14. Woo-verzoeken, -besluiten en verstrekte informatie
15. onderzoeksrapporten
16. beschikkingen
17. klachtoordelen
Een gedeelte (6 t/m 11, waarvan 8 deels en 9 nog niet) staan al klaar om te voldoen aan de wettelijke eisen.

2) De inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de verplichte categorieën (artikel 3.1 Woo)
Ten aanzien van de inspanningsverplichting om andere informatie actief openbaar te maken, wordt de ambitie van Vechtstromen aangehouden die in 2024 bestuurlijk is vastgesteld.

3) Verplicht platform voor actieve openbaarmaking (Plooi) (artikel 3.3.b Woo)
Voor de publicatie van documenten heeft Vechtstromen in 2023 een eigen platform ontwikkeld (https://open.vechtstromen.nl/). Er is een landelijk platform dat bestaat uit een verwijsindex en een zoekfunctie. Deze verwijsindex is te benaderen via de hyperlink: Woo-index Vechtstromen | Overheid.nl en verwijst naar het platform van Vechtstromen.

4) Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek; hoofdstuk 4 Woo)
Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving. We houden daarmee rekening met het anonimiseren van persoonsgegevens en wettelijke uitzonderingen. We zien binnen Vechtstromen in de afgelopen jaren een stijging van het aantal Woo verzoeken en daarmee een verhoging van het aantal documenten dat moet worden doorlopen, beoordeeld en geanonimiseerd. We maken voor capaciteit en software gebruik van de financiële middelen die beschikbaar worden gesteld door het Rijk voor de implementatie van de Woo.

5) De informatiehuishouding (Hoofdstuk 6 Woo)
Voor de verbetering van de informatiehuishouding worden in 2026 de volgende activiteiten gerealiseerd:

- Communicatie, begeleiding medewerkers: In 2026 wordt voorlichting gegeven om medewerkers bewust te maken van de Woo, hun rol hierin en welke ondersteuning ze kunnen verwachten.
- Archivering: Het goed opslaan van verschillende vormen van informatie is essentieel voor openbaarmaking van informatie. In 2026 werken we met een nieuw zaaksysteem. Medewerkers worden begeleid in het goed archiveren van informatie in dit nieuwe systeem.
- Systemen en procedures: Er zal gewerkt worden aan verdere optimalisatie van systemen (nieuw zaaksysteem en de livegang van een webformulier voor het aanleveren van een Woo-verzoek) en procedures. Beleid en werkafspraken op het gebied van de informatiehuishouding en informatievoorziening worden geactualiseerd.

6) Aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon (artikel 4.7 Woo)
De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan één of meer contactpersonen heeft om vragen van burgers te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. Per 1 mei 2022 is bij waterschap Vechtstromen een Woo-contactpersoon aangewezen. In de vergadering van 28 juni 2023 is de contactpersoon formeel aangesteld door het Algemeen Bestuur.

7) Andere activiteiten om de Woo te implementeren
Ten behoeve van de implementatie van de Woo wordt actief kennis gedeeld met andere waterschappen en collega-overheden. Vechtstromen maakt deel uit van de implementatiewerkgroep van het Waterschapshuis.

8) Besteding incidentele subsidie en structurele bijdrage
De Rijksoverheid stelt incidentele middelen beschikbaar om de Woo te implementeren en structurele middelen om de extra uitvoeringskosten als gevolg van de Woo te dekken. De incidentele middelen worden in 2026 ingezet ten behoeve van de implementatie. Dit zijn externe advies- en onderzoekskosten én kosten voor de inhuur van projectteamleden ten behoeve van de implementatie, waaronder een adviseur communicatie en een adviseur projectbeheersing. De structurele middelen komen ten gunste van teams die door de Woo extra werkzaamheden dienen uit te voeren en daarmee extra capaciteit kunnen inzetten (o.a. juridische ondersteuning voor de behandeling van Woo-verzoeken).

5.4 Verbonden partijen

VISIE EN BELEIDSVOORNEMENS

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de bestuurlijke participaties van waterschap Vechtstromen. Verbonden partijen zijn externe organisaties waarin we een bestuurlijk en financieel belang hebben. We werken samen met andere partijen voor het gezamenlijk uitvoeren van soortgelijke taken om maatschappelijke kosten en kwetsbaarheid te verminderen en de klantgerichtheid te bevorderen. We werken ook samen ter versterking van gezamenlijke beleidsvorming, kennisuitwisseling en belangenbehartiging.

In deze paragraaf worden per verbonden partij de doelen, prestaties, actuele financiële situatie (vermelde bedragen zijn in duizenden euro's) en meest recente ontwikkelingen en bijzonderheden weergegeven. Hiermee wordt voor een deel afgeweken van het 'beleidskader verbonden partijen', zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 1 juli 2020. De afwijking betreft het weglaten van onderwerpen die weinig aan veranderingen onderhevig zijn, zoals risico's en exit strategie. Op het moment dat hier wijzigingen in zijn, worden deze onder meest recente ontwikkelingen vermeld.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Verbonden partij:	GBLT			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	GBLT zorgt voor een efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen van de deelnemers, de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken voor de gemeentelijke deelnemers en eventueel de inrichting en/of het beheer van andere basisregistratie. Vechtstromen heeft de uitvoering van de heffing en inning van belastingen overgedragen aan GBLT, met ald doel kwailiteitwsverbetering, kostenverlaging en het verminderen van de eigen kwetsbaarheid.			
Prestaties:	De prestatieafspraken zijn vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst met daarnaast een lijst met prestatie-indicatoren. Belangrijkste afspraken gaan over het tijdig opleggen van belastingaanslagen en tijdigheid van interactie met inwoners/belanghebbenden.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	3.448	obekend	onbekend
	Vreemd vermogen	4.178	4.366	3.493
	Begrotingstotaal	28.303	33.871	30.915
	Financieel resultaat	3.448	onbekend	onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	Bij de verdeling van de generieke kosten bedraagt het aandeel van Vechtstromen 22,35% Bijdrage aan de begroting 2027 van GBLT bedraagt € 3,8 miljoen van € 24,1 miljoen aan totale bijdragen (15,8%).		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	De ontwikkeling rondom de bedrijfsvoering van GBLT zijn redelijk stabiel. De koers die is ingezet wordt voortgezet. Een aantal ontwikkelingen die het waterschap raken, zien we logischerwijze ook terug bij een organisatie als GBLT. Hier valt bijvoorbeeld te denken aan eisen met betrekking tot informatieveiligheid, inzetten van innovatieve oplossingen om processen te verbeteren, privacy, etcetera.			

Verbonden partij:	Het Waterschapshuis			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	Het Waterschapshuis (gemeenschappelijke regeling waaraan alle 21 waterschappen deelnemen) is het expertinstituut en serviceorganisatie van de waterschappen op het gebied van kennis over opzet, regie- en uitvoeringsorganisatie met als doel het realiseren van winstgevende samenwerking op het gebied van informatie- en bedrijfsprocessen tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector.			
Prestaties:	Het Waterschapshuis levert producten en diensten op het gebied van ICT en informatiemanagement. Op programmaniveau worden de opdrachten aan het Waterschapshuis verstrekt door het i-Beraad, waarin de 21 CIO's (Chief Information Officers) van de waterschappen zitting hebben. Voor innovaties in het kader van de digitale transformatie fungeert het DIT-beraad als opdrachtgever. In dit beraad hebben de 21 CDO's (Chief Digital Officers) van de waterschappen zitting. Het i-Beraad en het DIT-beraad treden gezamenlijk op als adviseur van de Opdrachtgeverstafel (OGT), waarin de 21 secretarissen-directeuren (SD's) van de waterschappen zitting hebben.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
	Vreemd vermogen	14.100	16.300	13.500
	Begrotingstotaal	39.352	47.631	49.325
	Financieel resultaat	onbekend	onbekend	onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	4,0%		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	In 2027 krijgt de transitie verder vorm. De voorzitters van de verschillende opgave-overleggen en beraden zijn daartoe verenigd in de stuurgroep GO! (Goed Opdrachtgeverschap), die richting geeft aan de verdere uitwerking en implementatie van de transitie.			

Verbonden partij:	Aqualysis			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	De gemeenschappelijke uitvoering van laboratoriumactiviteiten voor de deelnemende waterschappen. Aqualysis kan, binnen zijn taken, fungeren als aankoopcentrale voor de waterschappen. Het hebben van een eigen laboratorium: de analyse- en adviesfunctie kunnen zo nauw verbonden blijven met de primaire processen van de waterschappen. Kennis blijft behouden en kan verder worden opgebouwd. Een grotere organisatie biedt de mogelijkheid tot meer specialisatie, standaardisatie van processen en bundeling van werkvolumes. Hiermee kan een kwaliteitsverbetering worden gerealiseerd. Een grotere organisatie biedt tevens meer ontwikkelmogelijkheden voor de medewerkers.			
Prestaties:	Het verrichten van laboratoriumonderzoek. Er wordt gewerkt met een producten- en dienstencatalogus. De deelnemers nemen de volgende typen-onderzoeken af van Aqualysis: a. metalenonderzoek, b. microbiologisch onderzoek, c. anorganisch onderzoek, d. organisch onderzoek, e. monsterneming, en f. hydrobiologisch onderzoek.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	onbekend	200	onbekend
	Vreemd vermogen	onbekend	15.733	onbekend
	Begrotingstotaal	onbekend	15.770	onbekend
	Financieel resultaat	onbekend	0	onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	nvt		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	De begrote omvang van de productie laat in meerjarig perspectief een stabiel verloop zien, met een lichte stijging voor de komende jaren. Covid 19 bemonsteringen zijn gereduceerd, de kosten hiervoor worden gedekt door WVS via de UvW. De productie stijgt elk jaar enigszins. Dit zijn voornamelijk in projectopdrachten. De vraag verschilt per waterschap.			

Verbonden partij:	Euregio			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	De EUREGIO heeft als taak de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren.			
Prestaties:	Er zijn geen prestatieafspraken gemaakt. Op basis van het lidmaatschap heeft Vechtstromen rechten t.a.v. de EUREGIO. Voor alle leden geldt dat zij: • door de EUREGIO geïnformeerd dienen te worden over actuele grensoverschrijdende thema's en ontwikkelingen; • het recht hebben om gebruik te maken van diensten, programma's en voorzieningen van de EUREGIO.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
	Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
	Begrotingstotaal	onbekend	onbekend	onbekend
	Financieel resultaat	onbekend	onbekend	onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	Geen financiële gegevens bekend.		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	Geen ontwikkelingen/bijzonderheden			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Verbonden partij:	NV De Nederlandse Waterschapsbank (NWB)			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	Het uitoefenen van het bankbedrijf ten behoeve van de publieke sector.			
Prestaties:	Vechtstromen trekt zowel langlopende als kortlopende leningen aan bij NWB en heeft een rekening courant voor het betalingsverkeer.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen (voor uitk.dividend)	2.157.000	onbekend	onbekend
	Vreemd vermogen	70.711.000	onbekend	onbekend
	Begrotingstotaal (rente inkomsten)	5.998.000	onbekend	onbekend
	Financieel resultaat (netto)	113.000	onbekend	onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	12,9%		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	Geen ontwikkelingen/bijzonderheden			

Verbonden partij:	NV Slibverwerking Noord Brabant (SNB)			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	Het tot stand brengen en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van waterschappen.			
Prestaties:	Aan SNB is een uitsluitend recht toegekend voor het verwerken van zuiveringsslib en het verwerken van het zuiveringsslib is aangewezen als een dienst van algemeen economisch belang (DAEB). Met SNB is een Dienstverleningsovereenkomst afgesloten. SNB heeft een acceptatieplicht van het zuiveringsslib tegen een vooraf in de begroting van SNB afgesproken verwerkingstarief.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	23.755	20.257	Onbekend
	Vreemd vermogen	42.080	50.759	Onbekend
	Begrotingstotaal	40.816	45.732	Onbekend
	Financieel resultaat	-1.572	-2.269	Onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	13,59%		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	SNB wil de komende jaren investeren in 4 projecten, om enerzijds de beschikbare capaciteit te vergroten en te borgen en anderzijds te voldoen aan de wens vanuit Europa om zoveel mogelijk grondstoffen uit slib te halen. • Upgrade lijn 1+4 De investering voor de upgrade van lijn 1+4 is dit jaar door de AvA goedgekeurd. Dit project start in 2026 en vergroot de beschikbare capaciteit van de slibverbrandingsinstallatie. • Fosfaatrecyclingfabriek SNB wil vanaf 2027 samen met SusPhos voor ca. € 90,0 miljoen investeren in een fosfaatrecyclingfabriek om fosfaat te winnen uit zuiveringsslib. Inmiddels is voor deze investering € 32,3 miljoen aan subsidies toegekend. Naar verwachting vindt in het tweede kwartaal van 2026 de bestuurlijke besluitvorming over de investering in de fosfaatrecyclingfabriek bij de waterschappen plaats. • Stikstofrecyclingfabriek SNB wil ook stikstof terugwinnen uit zuiveringsslib door ook hiervoor, samen met een technologiepartners, een stikstofrecyclingfabriek te bouwen. Een investeringsvoorstel wordt voorbereid en aan de aandeelhoudende waterschappen voorgelegd in het najaar van 2026. • Optimalisatie afvang zwaveldioxide SNW wil het proces in de slibverbranding optimaliseren door het aanpassen van de huidige verbrandingsinstallatie en het optimaliseren van de afvang van zwaveldioxide. Een investeringsvoorstel wordt voorbereid en aan de aandeelhoudende waterschappen voorgelegd medio 2027.			

Verbonden partij:	BV NieuWater			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	NieuWater heeft als doel het verrichten van activiteiten met enige relatie tot de waterketen en is eigenaar van de Ultra Puur Waterfabriek waar (ultra) puur water wordt gemaakt uit effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallatie Emmen. Dit water wordt geleverd aan NAM die het omzet in stoom voor de oliewinning. Daarnaast houdt NieuWater zich bezig met innovatieve werkwijzen om (afval)water te kunnen zuiveren.			
Prestaties:	Normaliter wordt tot maximaal 1 miljoen m3 water geproduceerd op de Ultra Puur Waterfabriek. Vanaf najaar 2021 lag de oliewinning in Schoonebeek nagenoeg stil en is veel minder water geleverd. Dat heeft echter nauwelijks invloed op de opbrengsten van NieuWater. Naar verwachting wordt in de loop van 2026 de oliewinning weer hervat door de NAM en zal de NAM weer water afnemen van NieuWater.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	2.674	Onbekend	Onbekend
	Vreemd vermogen	18.894	18.022	Onbekend
	Begrotingstotaal (omzet)	8.398	8.442	Onbekend
	Financieel resultaat	1.015	Onbekend	Onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	Vechtstromen is 100% eigenaar en aandeelhouder.		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	In april 2025 heeft de algemene vergadering van Aandeelhouders (AVA) ingestemd met het instellen van een Raad van Commissarissen als brug tussen de bestuurder en de aandeelhouder. Hierdoor staat Vechtstromen iets verder af van NieuWater B.V.. De vertegenwoordiging van Vechtstromen in de AVA is overgegaan van de Gezinus Wolters naar Karst Spijkervet. Om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken is gewerkt aan de oprichting van NieuWater Innovatie B.V. Ook zijn in december 2025 de handtekeningen gezet onder de overname van Aqua Twente B.V. Met deze dochters kan de doelstelling van NieuWater B.V. doorgaan terwijl de risico's die horen bij innovatie en ondernemerschap de belangen van NieuWater B.V. en haar aandeelhouder niet raken.			

Verbonden partij:	BV NieuWater
	De statuten van NieuWater B.V. zijn aangepast waardoor Vechtstromen – indirect en beperkt - invloed heeft op essentiële beslissingen bij de dochters. Met het instellen van de RvC is ook de invloed op NieuWater B.V. beperkter geworden, essentiële onderdelen zoals goedkeuring van het financieel jaarplan en het jaarverslag/ jaarrekening zijn bij de AVA belegd. Eind december is een nieuwe directeur aangesteld.

STICHTINGEN EN VERENIGINGEN

Verbonden partij:	Stichting Bodembeheer Schoonebeek			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	De stichting heeft als doel: -Het versterken van de milieu hygiënische kwaliteit in het gebied (Schoonebeek) in relatie met de landinrichting, door het uitvoeren van het bodembeheerplan en saneringsplannen; -Het beheer van de fondsen die hiervoor zijn gevormd. Als eigenaar van gronden in het betreffende gebied en als betrokken overheid bij de landinrichting, is Vechtstromen deelnemer aan het Convenant Gedempte Wijken. Het convenant kent een uitvoeringsorganisatie: de Stichting Bodemsanering Schoonebeek. De stichting beheert een fonds voor het saneren van gedempte wijken en ziet toe op de uitvoering van het bodembeheerplan.			
Prestaties:	De stichting richt zich op het wegnemen en voorkomen van verdere bodemverontreinigingen van de wijken bij Schoonebeek. Deze verontreinigingen zijn ontstaan met het dempen van wijken en een aantal andere locaties. In het Convenant Gedempte Wijken zijn afspraken gemaakt over het bodembeheer en is een financiële regeling getroffen. Het oogmerk is het wegnemen van belemmeringen voor grondtransacties.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**Onbekend**	**Onbekend**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Vreemd vermogen	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Begrotingstotaal	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Financieel resultaat	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	Het financieel belang van Vechtstromen bedraagt € 38.750 (eenmalige storting).		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	Geen ontwikkelingen/bijzonderheden			

Verbonden partij:	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is het kennis- en innovatiecentrum van de regionale waterbeheerders in Nederland. STOWA ontwikkelt, vergaart, verspreidt en implementeert toegepaste kennis die de waterbeheerders nodig hebben om de opgaven waar zij in hun werk voor staan, goed uit te voeren. Deze kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch of sociaalwetenschappelijk gebied.			
Prestaties:	De onderzoeksprojecten van STOWA worden in de programmacommissies van STOWA besproken en door het bestuur vastgesteld. De waterschappen zijn in de programmacommissies vertegenwoordigd, waardoor zij de gewenste richting geven aan de prestaties van de STOWA.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	11.370	Onbekend	Onbekend
	Vreemd vermogen	9.210	Onbekend	Onbekend
	Begrotingstotaal	22.443	21.283	Onbekend
	Financieel resultaat	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	Nvt		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	Geen ontwikkelingen/bijzonderheden			

Verbonden partij:	Vereniging Werken voor de Waterschappen (VWvW)			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	De VWvW behartigt het werkgeversbelang van de gemeenschappelijke sociale en sociaaleconomische belangen van de leden van de vereniging die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen.			
Prestaties:	De vereniging wil haar doel bereiken door onder meer: • Voeren van onderhandelingen en het sluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst; • Het geven van advies, vertrekken van inlichtingen, het verzorgen van documentatie, geven van voorlichtingen en het verlenen van andere diensten aan de leden; • Verlenen van informatie aan haar leden betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten; • Bij wettelijke en andere maatregelen coördinerend, stimulerend en adviserend op te treden; • Onderhouden van contacten met landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden; • Het behartigen van overige belangen van de leden in de ruimste zin van het woord.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Vreemd vermogen	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Begrotingstotaal	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Financieel resultaat	Onbekend	Onbekend	Onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	nvt		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	Geen ontwikkelingen/bijzonderheden			

Verbonden partij:	Vereniging Unie van Waterschappen (UvW)			
Doel verbonden partij (openbaar belang):	De vereniging behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen. De Unie ontwikkelt gezamenlijke visies, bepaalt gezamenlijke standpunten van haar leden en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking.			
Prestaties:	Prestaties worden niet expliciet afgesproken. De vereniging voert jaarlijks een jaarplan uit.			
Financiële situatie verbonden partij:	**Balansdatum**	**31-12-2025 (jaarrekening)**	**31-12-2026 (begroting)**	**31-12-2027 (begroting)**
(bedragen in € x 1.000)	Eigen Vermogen	2.900	Onbekend	Onbekend
	Vreemd vermogen	24.712	Onbekend	Onbekend
	Begrotingstotaal	14.470	15.945	Onbekend
	Financieel resultaat	311	0	Onbekend
	Aandeel Waterschap Vechtstromen:	Het financieel belang van Vechtstromen bedraagt € 752 (4,22%).		
Ontwikkelingen/ bijzonderheden:	Voor 2025 is een begroting ontvangen waarin de inhoudelijke speerpunten van de Unie benoemd worden. In 2025 gaat de aandacht uit naar: • water en bodem sturend bij ruimtelijke keuzes • voor transitie landelijk gebied wordt een ferme draai gegeven aan de ''waterknop'' • het hoog water bescherming programma (HWBP) staat gesteld voor de opgave • we houden koers in het verbeteren van de waterkwaliteit • mestwetgeving ten dienste van de waterkwaliteit • het aanpassen van het belastingstelsel • we zijn een innovatieve sector • professioneel internationaal waterschapswerk • duurzaam en professioneel opdrachtgeven en inkopen • digitale transformatie • het zijn van een dienstverlenende en betrouwbare vereniging • uitwerken nieuwe koers publiekscommunicatie			

OVERIGE VERBONDEN PARTIJEN

Vechtstromen kent geen overige verbonden partijen.

5.5 Participatieparagraaf

In 2026 zijn de participatiestrategie door het dagelijks bestuur en de Participatieverordening door het algemeen bestuur vastgesteld. De verordening treedt op 1 januari 2027 in werking. In 2027 geven we uitvoering aan de strategie en de verordening. In het jaarverslag over 2027 leggen we verantwoording af over de voortgang en de ervaringen met de uitvoering.

Financiële begroting

6. Exploitatiebegroting en investeringen

6.1 Gehanteerde uitgangspunten en normen

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële uitgangspunten van de programmabegroting 2027-2031 die aan de geraamde bedragen ten grondslag liggen. In het bestuursakkoord is opgenomen dat inflatie en autonome ontwikkelingen worden doorberekend in de belastingen. Deze paragraaf biedt het inzicht in de opbouw van de actuele inflatiecomponent. De parameters wijzigen in 2027 als volgt ten opzichte van de raming Begroting (B) 2026:

- Personeelslasten: van 4,8% naar 4,1%. Dit bestaat voor 2027 uit het onderdeel: 4,1% conform de raming 2027 'loonvoet sector overheid' is gehanteerd uit de augustus-raming van het Centraal Planbureau (CPB).
- Overige kosten: van 2,5% naar 3,5%. Dit bestaat voor 2027 uit het onderdeel: 2,8% conform de raming 2027 'consumentenprijsindex 2027' uit de augustus-raming van het Centraal Planbureau (CPB) plus 0,7% (structurele doorwerking van de in 2026 te laag geraamde inflatie (conform het verschil tussen de raming 2026 'consumenten-prijsindex 2026' uit de augustus-raming van het CPB versus dezelfde raming uit de juli-raming vorig jaar).
- Gemiddeld inflatiepercentage lastendrukstijging: van 2,7% naar 2,9%. Het gemiddeld inflatiepercentage is het gewogen gemiddelde van de parameters: personeelslasten en overige kosten en hoe dit uitwerkt op de verwachte ontwikkeling van de gemiddelde lastendrukstijging.
- Rentepercentage nieuwe geldleningen van 4,1% naar 4,0%. Dit is gebaseerd op de rentegegevens van de NWB per augustus 2026 over 25 jaar langlopende geldleningen, met alleen voor 2027 een opslag van 0,25% in verband met het opvangen van het risico van stijgende rente (zie paragraaf 5.1.2 Financiering).
- Mutaties kapitaallasten lastendrukstijging: van 1,2% naar 2,3%. De mutatie kapitaallasten is het gewogen gemiddelde van de parameters: afschrijvingslasten en het rentepercentage nieuwe leningen en hoe dit uitwerkt op de verwachte ontwikkeling van de gemiddelde lastendrukstijging.
- De ramingen voor de parameters 2028-2031 zijn gebaseerd op de ramingen uit de concept Macro Economische Verkenning 2027 (augustus 2026) van het CPB. Deze meerjarencijfers worden normaliter één keer per jaar door het CPB geactualiseerd. Het meerjarig beeld voor de parameters 2027-2031 is als volgt (vergeleken met de kaderbrief 2027-2031).

Opbouw inflatiepercentage

Parameter	Begroting 2026	Kaderbrief 2027	Begroting 2027	2028	2029	2030	2031
Personeelslasten	4,8%	5,2%	4,1%	4,0%	3,6%	3,5%	3,3%
Overige kosten	2,5%	1,8%	3,5%	2,5%	2,1%	2,3%	2,1%
Gemiddeld inflatiepercentage: lastendrukstijging B 2027-2031	**2,7%**	**2,4%**	**2,9%**	**2,4%**	**2,0%**	**1,9%**	**1,8%**
Gemiddeld inflatiepercentage: lastendrukstijging Kaderbrief 2027-2031			2,4%	2,5%	2,1%	2,0%	2,2%
Verschil gemiddeld inflatiepercentage: lastendrukstijging B 2027-2030 t.o.v. Kaderbrief 2027-2031		**2,4%**	**0,5%**	**-0,1%**	**-0,1%**	**-0,1%**	**-0,4%**
Rentepercentage nieuwe geldleningen	4,1%	4,6%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
Mutaties kapitaallasten: lastendrukstijging B 2027-2031	**1,2%**	**2,5%**	**2,3%**	**9,4%**	**3,3%**	**1,8%**	**0,8%**
Mutaties kapitaallasten: lastendrukstijging Kaderbrief 2027-2031			2,5%	3,6%	7,7%	1,2%	1,4%
Verschil mutaties kapitaallasten: lastendrukstijging B 2027-2031 t.o.v. Kaderbrief 2027-2031			**-0,2%**	**5,8%**	**-4,4%**	**0,6%**	**-0,6%**

Betreft: Uitgangspunten en normen

6.2 Overzicht van baten en lasten en toelichting

6.2.1 Overzicht van bruto-baten en bruto-lasten programma's

Overzicht baten en lasten (bedragen in € x 1.000)	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
a. Watersysteem								
Bruto-lasten	74.496	78.175	77.499	81.768	83.008	89.108	100.694	103.618
Onvoorzien Watersysteem	0	250	83	258	265	270	277	282
Toevoegingen aan reserves Watersysteem	0	0	532	228	0	0	0	0
a. Subtotaal bruto lasten Watersysteem	**74.496**	**78.425**	**78.114**	**82.254**	**83.273**	**89.378**	**100.971**	**103.900**
Overige baten	-1.212	-544	-2.105	-772	-544	-544	-544	-544
Onttrekkingen aan reserves Watersysteem	-674	-927	-1.147	-827	0	0	0	0
Saldo kosten (lasten-baten)	**72.610**	**76.954**	**74.862**	**80.655**	**82.729**	**88.834**	**100.427**	**103.356**
b. Waterketen								
Bruto-lasten	65.696	69.122	68.618	73.294	94.629	97.861	102.559	104.503
Onvoorzien Waterketen	0	262	87	271	277	283	290	296
Toevoegingen aan reserves Waterketen	500	500	563	500	500	500	500	500
b. Subtotaal bruto lasten Waterketen	**66.196**	**69.884**	**69.268**	**74.065**	**95.406**	**98.644**	**103.349**	**105.299**
Overige baten	-3.890	-4.256	-4.648	-4.722	-5.021	-5.436	-5.566	-5.708
Onttrekkingen aan reserves Waterketen	-116	-138	-31	-903	-117	0	0	0
Saldo kosten (lasten-baten)	**62.190**	**65.490**	**64.589**	**68.440**	**90.268**	**93.208**	**97.783**	**99.591**
c. Besturen en Organiseren								
Bruto-lasten	37.670	63.351	60.439	66.406	65.331	70.216	74.905	77.118
Onvoorzien Besturen en Organiseren	0	197	67	204	209	213	218	222
Toevoegingen aan reserves B&O	1.000	270	270	0	0	0	0	0
b. Subtotaal bruto lasten Waterketen	**38.670**	**63.818**	**60.776**	**66.610**	**65.540**	**70.429**	**75.123**	**77.340**
Overige baten	-1.040	-6.126	-6.327	-6.193	-6.374	-6.540	-6.710	-6.874
Onttrekkingen aan reserves B&O	-2.761	-2.815	-2.940	-3.273	-180	0	0	0
Saldo kosten (lasten-baten)	**34.869**	**54.877**	**51.509**	**57.144**	**58.986**	**63.889**	**68.413**	**70.466**
d. Totaal netto kosten programmaplan (a+b+c)	**169.669**	**197.321**	**190.960**	**206.239**	**231.983**	**245.931**	**266.623**	**273.413**
e. Dekkingsmiddelen	-184.793	-197.812	-200.815	-207.000	-226.895	-249.417	-270.192	-280.105
f. Vennootschapsbelasting	78	0	50	52	53	54	55	57
g. Onvoorzien (centraal)	0	0	0	0	1.600	3.300	5.200	7.200
h. Overige baten (centraal)	0	0	-110	-121	-131	-158	-166	-175
i. Saldo baten en lasten (d t/m h)	**-15.046**	**-491**	**-9.915**	**-830**	**6.610**	**-290**	**1.520**	**390**
j. Toevoegingen aan reserves centraal	30.153	11.630	26.503	14.480	14.120	14.330	14.560	14.590
k. Onttrekkingen aan reserves centraal	-28.209	-11.139	-16.588	-13.650	-20.730	-14.040	-16.080	-14.980
l. Resultaat (i t/m k)	**-13.102**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Betreft: Overzicht naar baten en lasten

6.2.2 Overzicht incidentele baten en lasten

Deze paragraaf over de incidentele baten en lasten bevat een overzicht van de baten en lasten die als éénmalig ten opzichte van voorgaande en komende begrotingsjaren moeten worden beschouwd. Omdat incidentele baten en lasten kunnen leiden tot minder inzicht in het reguliere, meerjarige beeld van baten, lasten en dus van de netto- kosten binnen de programma's, dienen zij in een aparte paragraaf te worden vermeld. Door een indicatie van de incidentele baten en lasten te geven, wordt informatie gegeven die relevant is om te beoordelen of sprake is van een reële, structureel sluitende begroting voor het beoordelen van de financiële positie en de meerjarenraming. Van een structureel begrotingsevenwicht is sprake als structurele lasten in de begroting worden afgedekt door structurele baten. De wettelijke taken van de waterschappen zijn sterk gericht op de uitvoering. Als gevolg daarvan worden structurele onevenwichtigheden in de lasten nauwelijks via incidentele baten opgevangen. De specificatie van de incidentele baten en lasten dient plaats te vinden per programma. Daardoor wordt duidelijk welke incidentele baten en lasten bij welke programma's horen.

In zijn algemeenheid geldt voor alle onderstaande incidentele lasten dat dit tijdelijke projecten betreffen en die geen onderdeel uitmaken van de structurele bedrijfsvoering. De activiteiten vallen buiten de reguliere beheertaken en stoppen na afronding. Een eventuele structurele voortzetting hiervan wordt afzonderlijk voorgelegd aan het bestuur.

Naast meerjarige, tijdelijke budgetten worden ook de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen als incidenteel beschouwd. In onderstaande tabel zijn alleen de mutaties in de reserves en voorzieningen vermeld voor zover zich deze voordoen in de netto-kosten binnen de programma's. Om doublures met de rest van de begroting te vermijden, zijn de mutaties in de reserves en voorzieningen (buiten de programma's) vermeld in paragraaf 5.1.4 Reserves en voorzieningen. Voor een nadere invulling van het begrip 'incidenteel' kan worden gedacht aan baten en lasten die zich gedurende maximaal vier jaar voordoen. Baten en lasten die zich vijf jaar of langer voordoen, zijn in beginsel structureel van aard. De baten en lasten zijn incidenteel door het karakter (eenmalig of tijdelijk) van de taken bijvoorbeeld ten gevolge van beleidskeuzes.

*) Een uitzondering op de regel dat baten en lasten die zich vijf jaar of langer voordoen in beginsel structureel van aard zijn, vormt de verkoop van waterschap eigendommen, zoals de opbrengst kleine verkopen gronden. De BBVW-verslagleggingsvoorschriften geven aan dat: "Een bezit kun je maar één keer verkopen, dus is er altijd sprake van een incidentele opbrengst. Ondanks het feit dat een dergelijke opbrengst mogelijk langer dan drie jaar geraamd kan worden, is er altijd sprake van incidentele baten".

	Overzicht incidentele baten en lasten	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Nr.	*(bedragen in € x 1.000)*	Lasten (+) Baten (-/-)	Lasten (+) Baten (-/-)	Lasten (+) Baten (-/-)	Lasten (+) Baten (-/-)	Lasten (+) Baten (-/-)
	1. Watersysteem					
1.a	Incidenteel budget implementatie Themaplan Klimaat ('24-'27)	535				
1.b	Incidentele dekking implementatie Themaplan Klimaat (tlv reserve beleidsintensiveringen)	-535				
2.a	Incidenteel budget Klimaatadaptie tijdelijke stimuleringsbijdrage ('25-'27)	200				
2.b	Incidentele dekking Klimaatadaptie tijdelijke stimuleringsbijdrage (tlv reserve beleidsintensiveringen)	-200				
3.a	Incidenteel budget implementatie Themaplan Waterkwaliteit ('24-'27)	92				
3.b	Incidentele dekking implementatie Themaplan Waterkwaliteit (tlv reserve beleidsintensiveringen)	-92				
4	Incidenteel projectbudget tijdelijk project Gegevensbeheer op orde ('26-'28)	115	115			
	Subtotaal programma Watersysteem	**115**	**115**	**0**	**0**	**0**
	2. Waterketen					
5.a	Incidenteel budget implementatie Themaplan Duurzaamheid ('24-'27)	35				
5.b	Incidentele dekking implementatie Themaplan Duurzaamheid (t.l.v. reserve beleidsintensiveringen)	-35				
6	Incidenteel budget Tijdelijk personeel voor Routekaart Duurzaamheid ('26-'28)	100	100			
7.a	Incidenteel budget Themaplan Duurzame ontwikkeling - éénmalig lachgasonderzoek ('26-'27)	103				
7.b	Incidentele dekking lachgasonderzoek (t.l.v. reserve beleidsintensiveringen)	-103				
8.a	Incidenteel budget Implementatie gewijzigd belastingstelsel - Tijdelijk extra werkzaamheden herijking tabel afvalwatercoëfficiënten ('27-'28)	92	92			
8.b	Incidenteel budget Implementatie gewijzigd belastingstelsel - Tijdelijk extra werkzaamheden classificatie onderzoeken en advies ('27-'28)	25	25			
9.a	Incidenteel budget Terugbetaling tijdelijke garantieregeling NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) ('27)	800				
9.b	Incidentele dekking tijdelijke garantieregeling SNB (t.l.v. reserve overlopende verplichtingen)	-800				
	Subtotaal programma Waterketen	**217**	**217**	**0**	**0**	**0**

	Overzicht incidentele baten en lasten	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Nr.	*(bedragen in € x 1.000)*	Lasten (+) Baten (-/-)	Lasten (+) Baten (-/-)	Lasten (+) Baten (-/-)	Lasten (+) Baten (-/-)	Lasten (+) Baten (-/-)
	3. Besturen en Organiseren					
10.a	Incidenteel budget implementatie Themaplan Noaberschap ('24-'27)	20				
10.b	Incidentele dekking implementatie Themaplan Noaberschap (tlv reserve beleidsintensiveringen)	-20				
11	Incidenteel budget implementatie Themaplan Weerbaarheid ('27)	57				
12	Incidenteel projectbudget Implementatie Digitale overheid ('26-'27)	220				
13.a	Incidenteel projectbudget Digitale transformatie Datagestuurd werken I-strategie ('26-'28)	400	180			
13.b	Incidentele dekking t.b.v. project Digitale transformatie (tlv reserve beleidsintensiveringen)	-400	-180			
14.a	Incidenteel Innovatiebudget ('24-'27)	750				
14.b	Incidentele dekking Innovatiebudget (tlv reserve innovatie)	-750				
15.a	Incidenteel projectbudget organisatieontwikkeling ('27)	1.993				
15.b	Incidentele dekking (tlv reserve Organisatieontwikkeling)	-1.993				
16	Incidenteel budget Kosten Preventief Medisch Onderzoek 2027 en 2031	60				60
17.a	Project implementatie alarmdoormeldtool ('25-'27)	125				
17.b	Incidentele dekking (tlv reserve Overlopende verplichtingen)	-75				
18	Incidenteel budget implementatie SAAS-project (vervanging financieel systeem) 2030				2.000	
19	Incidenteel budget implementatie SAAS-project (vervanging HR-systeem) 2031					1.000
20	Opbrengst kleine verkopen gronden (incl. huur en pachten van gronden) *)	-242	-242	-242	-242	-242
	Subtotaal programma Besturen en Organiseren	**145**	**-242**	**-242**	**1.758**	**818**
	4. Centrale budgetten					
21.a	Onttrekking reserve tariefsegalisatie watersysteembeheer voor incidentele lasten	-25	0	0	-1.062	-500
21.b	Onttrekking reserve tariefsegalisatie zuiveringsbeheer voor incidentele lasten	-125	-100	0	-1.062	-500
	Subtotaal Centrale budgetten	**-150**	**-100**	**-**	**-2.123**	**-1.000**
	Totaal alle programma's	**327**	**-10**	**-242**	**-365**	**-182**

Betreft: Overzicht incidentele baten en lasten

6.2.3 Overzicht naar hoofdkostensoorten en -opbrengsten

Begroting naar kostensoorten *(bedragen in € x 1.000)*	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Rente en afschrijvingen	51.148	54.641	53.753	59.129	78.494	85.928	90.462	92.743
Personeelslasten	67.972	80.069	76.195	80.723	82.454	85.074	88.551	91.568
Goederen en diensten van derden	63.737	81.947	77.743	82.833	84.225	87.548	92.265	93.320
Bijdragen aan derden	9.071	9.888	10.976	10.223	10.082	11.336	20.005	20.663
Toevoegingen aan voorzieningen	2.287	1.200	1.180	1.650	1.310	1.420	1.480	2.020
Onvoorzien en 'ruimte voor nieuwe niet geraamde ontwikkelingen'	0	708	237	733	2.351	4.067	5.984	8.001
Totaal lasten	**194.215**	**228.453**	**220.084**	**235.291**	**258.916**	**275.373**	**298.747**	**308.315**
Toevoegingen aan reserves	31.853	12.400	27.868	15.208	14.620	14.830	15.060	15.090
Totaal bruto-lasten	**226.068**	**240.853**	**247.952**	**250.499**	**273.536**	**290.203**	**313.807**	**323.405**

Begroting naar opbrengstensoorten *(bedragen in € x 1.000)*	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Financiële baten	7.909	6.051	8.394	7.519	7.541	7.561	7.581	7.601
Personeelsbaten	718	410	1.020	651	670	687	705	721
Goederen en diensten aan derden	4.171	4.398	5.978	5.062	5.370	5.813	5.950	6.102
Bijdragen van derden	2.391	2.128	2.611	2.103	1.880	1.886	1.892	1.898
Waterschapsbelasting	177.324	192.462	193.103	200.232	220.166	242.777	263.592	273.545
Onttrekkingen aan voorzieningen (vrijval)	0	0	0	0	0	0	0	0
Geactiveerde lasten	13.911	20.329	15.999	16.279	16.882	17.439	18.007	18.558
Totaal baten	**206.424**	**225.778**	**227.105**	**231.846**	**252.509**	**276.163**	**297.727**	**308.425**
Onttrekkingen aan reserves	32.746	15.075	20.847	18.653	21.027	14.040	16.080	14.980
Totaal bruto-baten	**239.170**	**240.853**	**247.952**	**250.499**	**273.536**	**290.203**	**313.807**	**323.405**

Betreft: Begroting naar kosten en opbrengstensoorten

6.2.4 Structurele mutaties reserves

In paragraaf 5.1.4 zijn de mutaties in alle reserves weergegeven. In principe wordt er van uitgegaan dat alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves incidenteel van aard zijn. Hierop kunnen uitzonderingen zijn. Door de toevoegingen en onttrekkingen aan dit soort reserves apart te benoemen, is het duidelijk dat deze een structureel karakter hebben. Bij de bepaling van het structurele evenwicht (structurele lasten worden gedekt door structurele baten) kan met de toevoegingen en onttrekkingen aan dit soort reserves rekening worden gehouden. Hieronder is in een tabel weergegeven welke reserves dit betreft.

Omschrijving reserve *(bedragen in € x 1.000)*	Stand 01/01/2027	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand 31/12/2027
Amoveren assets	4.528	500	0	5.028
Dividend NieuWater	6.740	1.118	-550	7.308
Dividend NWB	18.220	6.400	-6.000	18.620
Totalen	**29.488**	**8.018**	**-6.550**	**30.956**

Betreft: Structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

Amoveren assets
Aan de bestemmingsreserve 'Amoveren assets' wordt jaarlijks structureel € 500.000 toegevoegd. Dit wordt jaarlijks ten laste van de tarieven gebracht. Het streven is om ieder jaar € 1 miljoen per jaar extra te reserveren. Aanvullend hierop worden eventuele positieve jaarrekeningresultaten gebruikt voor de resterende benodigde jaarlijkse toevoeging van € 500.000. Dit wordt verder niet ten laste van de tarieven gebracht.

Dividend NieuWater
De bestemmingsreserve dividenduitkering Nieuwater wordt jaarlijks structureel gevoed met de geraamde dividendopbrengst (€ 1.118.000). De geraamde dividendopbrengsten worden in het begrotingsjaar alleen toegevoegd aan de bestemmingsreserve, maar, in het kader van een terughoudende aanwending, nog niet in hetzelfde begrotingsjaar besteed. Als beleid voor de bestemmingsreserve dividenduitkering Nieuwater is vastgelegd dat de helft van het vanaf 2021 ontvangen dividend wordt aangewend voor de aflossing van de langlopende geldlening die gemoeid was met de uitbreiding van het aandelenbelang, terwijl de resterende beschikbare middelen over een periode van vijf jaar worden ingezet voor matiging van de lastendruk. Per 1-1-2027 is € 6.740.000 beschikbaar in de reserve dividenduitkering Nieuwater. Hiervan is in de reserve € 4.886.000 gereserveerd voor de aflossing van de langlopende geldlening. Daarmee is een bedrag van € 1.854.000 beschikbaar voor matiging lastendruk. Indien structureel geen sprake meer zou zijn van een dividenduitkering dan wordt dit bedrag in de vijf begrotingsjaren als volgt ingezet: € 550.000 (1e jaar), € 440.000 (2e jaar), € 330.000 (3e jaar), € 220.000 (4e jaar) en € 110.000 (5e jaar). Dit geeft een jaarlijkse stabiele afbouw, indien structureel geen sprake meer zou zijn van een dividenduitkering.

Dividend NWB
De bestemmingsreserve dividenduitkering NWB wordt jaarlijks structureel gevoed met de geraamde dividendopbrengst (€ 6.400.000). De geraamde dividendopbrengsten worden in het begrotingsjaar alleen toegevoegd aan de bestemmingsreserve, maar, in het kader van een terughoudende aanwending, nog niet in hetzelfde begrotingsjaar besteed. Als beleid voor de bestemmingsreserve dividenduitkering NWB is vastgelegd dat de beschikbare reserve over een periode van vijf jaar wordt ingezet voor matiging van de lastendruk, alsmede kan bij een hoger dividend dan regulier opgenomen in de begroting een integrale afweging worden gemaakt van de besteding. Per 1-1-2027 is € 18.220.000 beschikbaar in de reserve dividenduitkering NWB. De terughoudende inzet werkt hetzelfde als hierboven beschreven bij het dividend van NieuWater. Op basis van € 6.000.000 is de jaarlijkse inzet als volgt: € 6.000.000 (1e jaar), € 4.800.000 (2e jaar), € 3.600.000 (3e jaar), € 2.400.000 (4e jaar) en € 1.200.000 (5e jaar).

6.2.5 Structureel begrotingssaldo

De commissie BBV adviseert het structureel begrotingssaldo te presenteren in de begroting. Onderstaande tabel is een weergave van het structurele begrotingssaldo van waterschap Vechtstromen. Het geeft weer in hoeverre structurele baten worden gedekt met structurele lasten. De systematiek van het waterschap is dat alle saldi van baten en lasten per jaareinde altijd worden verrekend met de reserve tariefsegalisatie. En dat de tarieven, zeker in de laatste jaarschijf, voldoende zijn om het saldo van de baten en lasten af te dekken, het begrotingssaldo na bestemming (zie tabel hieronder, regel 3. Begrotingssaldo na bestemming) zal daarom altijd € 0 zijn. De meest belangrijke indicator dat sprake is van een structureel sluitende begroting, is de constatering dat in de laatste jaarschijf geen sprake is van een onttrekking aan de reserve tariefsegalisatie om de begroting sluitend te krijgen. In voorliggende begroting is dat het geval. In de laatste jaarschijf wordt enkel een onttrekking aan de reserve tariefsegalisatie gedaan om incidentele lasten te kunnen dekken. In de laatste jaarschijf wordt geen onttrekking aan de reserve tariefsegalisatie gedaan om tarieven te dempen (zie hoofdstuk 4 Raming belastingopbrengsten en toelichting). In dat kader kan dus worden gesproken over een duurzaam financieel beleid.

Presentatie van structureel begrotingssaldo (bedragen in € x 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
1.1 Lasten (conform § 6.2.3)	228.453	235.291	258.916	275.373	298.747	308.315
1.2 Baten (conform § 6.2.3)	225.778	231.846	252.509	276.163	297.727	308.425
1. Saldo baten en lasten (1.2 -/- 1.1)	**-2.675**	**-3.445**	**-6.407**	**790**	**-1.020**	**110**
2.1 Toevoegingen aan reserves (conform § 6.2.3)	12.400	15.208	14.620	14.830	15.060	15.090
2.2 Onttrekkingen aan reserves (conform § 6.2.3)	15.075	18.653	21.027	14.040	16.080	14.980
2. Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (2.2 -/- 2.1)	**2.675**	**3.445**	**6.407**	**-790**	**1.020**	**-110**
3. Begrotingssaldo na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
4 Waarvan incidentele baten en lasten						
4.1.1 § 6.2.2 Incidentele baten (incl. onttrekkingen aan reserves)	4.684	5.395	522	242	2.365	1.242
4.1.2 § 6.2.2 Incidentele lasten (Incl. toevoegingen aan reserves)	5.980	5.722	512	0	2.000	1.060
4.1 Saldo paragraaf incidentele baten en lasten (excl. dekking via reserves/voorzieningen) (4.1.2 -/- 4.1.1)	**-1.296**	**-327**	**10**	**242**	**365**	**182**
5. Structureel begrotingssaldo (3 -/- 4.1)	**1.296**	**327**	**-10**	**-242**	**-365**	**-182**

Betreft: Structureel begrotingssaldo

6.3 Voorgenomen investeringen en toelichting

6.3.1 Investeringen

Investeringen		BVR 2026		Begroting 2027		MJR 2028		MJR 2029		MJR 2030		MJR 2031	
(bedragen in € x 1.000)	Stand per 01-01-2026	Mutaties in 2026	Stand t/m 31-12-2026	Mutaties in 2027	Stand t/m 31-12-2027	Mutaties in 2028	Stand t/m 31-12-2028	Mutaties in 2029	Stand t/m 31-12-2029	Mutaties in 2030	Stand t/m 31-12-2030	Mutaties in 2031	Stand t/m 31-12-2031
Watersysteem uitgaven	62.146	33.164	95.310	40.295	135.605	24.183	159.788	23.480	183.268	23.757	207.025	17.233	224.258
Watersysteem geactiveerd	-22.084	-9.185	-31.269	-58.057	-89.326	-64.676	-154.002	-29.871	-183.873	-21.820	-205.693	-17.036	-222.729
Stand OHW Watersysteem	**40.062**	**23.979**	**64.041**	**-17.762**	**46.279**	**-40.493**	**5.786**	**-6.391**	**-605**	**1.937**	**1.332**	**197**	**1.529**
Waterketen uitgaven	53.851	79.081	132.932	143.626	276.558	65.348	341.906	47.829	389.735	49.863	439.598	58.941	498.539
Waterketen geactiveerd	-90	-12.302	-12.392	-241.134	-253.526	-40.718	-294.244	-43.160	-337.404	-15.883	-353.287	-32.441	-385.728
Stand OHW Waterketen	**53.761**	**66.779**	**120.540**	**-97.508**	**23.032**	**24.630**	**47.662**	**4.669**	**52.331**	**33.980**	**86.311**	**26.500**	**112.811**
B&O uitgaven	2.881	8.564	11.445	13.346	24.791	9.015	33.806	5.226	39.032	3.284	42.316	3.022	45.338
B&O geactiveerd	0	-4.355	-4.355	-3.949	-8.304	-24.098	-32.402	-3.866	-36.268	-5.049	-41.317	-2.822	-44.139
Stand OHW B&O	**2.881**	**4.209**	**7.090**	**9.397**	**16.487**	**-15.083**	**1.404**	**1.360**	**2.764**	**-1.765**	**999**	**200**	**1.199**
Totaal uitgaven	118.878	120.809	239.687	197.267	436.954	98.546	535.500	76.535	612.035	76.904	688.939	79.196	768.135
Totaal geactiveerd	-22.174	-25.842	-48.016	-303.140	-351.156	-129.492	-480.648	-76.897	-557.545	-42.752	-600.297	-52.299	-652.596
Stand OHW Totaal	**96.704**	**94.967**	**191.671**	**-105.873**	**85.798**	**-30.946**	**54.852**	**-362**	**54.490**	**34.152**	**88.642**	**26.897**	**115.539**

Betreft: Voorgenomen investeringen en verloop OHW

6.3.2 Toelichting

De investeringen in het programma watersysteem staan ten dienste van de thema's assets op orde, KRW, klimaat en duurzaamheid. Tot en met 2027 wordt er volop aan de KRW gewerkt, zowel in voorbereiding als de uitvoering. Dat is de reden waarom het bedrag aan onderhanden werk (hierna: OHW) de komende jaren toeneemt en na 2027 weer afneemt. De programmering is in bijlage 2 Financiële ontwikkelingen in de exploitatiebegroting op basis van de hierboven genoemde thema's verder uitgesplitst in categorieën en KRW waterlichamen.

De investeringen in het programma waterketen staan in hoofdzaak ten dienste van Waterkwaliteit en Assets op orde, De investeringen in waterkwaliteit zijn dan weer in hoofdzaak voor aanpassingen van waterzuiveringen ten behoeve van de KRW. Aan deze investeringen wordt nu qua voorbereiding gewerkt voor uitvoering in de periode t/m 2027. Afronding vindt plaats in 2028 waarna ze in de activaregistratie worden opgenomen. Daarom neemt het bedrag aan OHW de komende jaren eerst sterk toe en vanaf 2028 sterk af. De programmering is in bijlage 2 Financiële ontwikkelingen in de exploitatiebegroting op categorie/thema uitgesplitst.

De investeringen binnen het programma Besturen & Organiseren zijn gericht op de thema's Assets op orde, Duurzame ontwikkeling en Krachtige organisatie. Daarbij investeren we in het onderhoud, de vervanging en verduurzaming van gebouwen en voorzieningen, de verdere digitalisering van de organisatie en het versterken van informatiebeveiliging en weerbaarheid. Een toelichting op de investeringen per programma is opgenomen in hoofdstuk 3.

Op totaalniveau zijn de investeringen te onderscheiden bruto-investeringen, subsidies en netto-investeringen:

De vermelde investeringsbedragen zijn omwille van de leesbaarheid netto weergegeven, dat wil zeggen onder aftrek van eventuele toegerekende subsidies. Subsidies worden toegerekend aan investeringen zodra de toekenning zeker is. De hoogte van de subsidiebedragen hangt samen met de voortgang van de betreffende investeringsprojecten. In de paragrafen 3.1.2, 3.2.2 en 3.2.3 zijn de toegerekende subsidiebedragen afzonderlijk per programma en per jaar inzichtelijk gemaakt. In onderstaande tabel is op totaalniveau per jaar de som van de toegerekende subsidies inzichtelijk gemaakt.

Bruto en netto investeringen 2026-2031 (bedragen in € x 1 mln.)	Begroting 2026	BVR 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030	MJR 2031
Bruto investeringen vóór subsidies	139,1	127,8	214,2	108,5	78,6	77,1	79,3
-/- toegerekende subsidies	-12,4	-7,0	-16,9	-9,9	-2,1	-0,2	-0,1
Totaal netto investeringsvolume	**126,7**	**120,8**	**197,3**	**98,6**	**76,5**	**76,9**	**79,2**

Betreft: Bruto investeringen, subsidies en netto investeringen

7. Geprognosticeerde balans en netto-schuld

7.1 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans *(bedragen in € x 1.000)*							
Omschrijving	**Eindbalans 31/12/2025**	**Eindbalans 31/12/2026**	**Eindbalans 31/12/2027**	**Eindbalans 31/12/2028**	**Eindbalans 31/12/2029**	**Eindbalans 31/12/2030**	**Eindbalans 31/12/2031**
Vaste activa							
1. Immateriële vaste activa	37.314	33.958	30.602	27.246	23.890	20.534	17.178
2. Materiële vaste activa	445.216	432.491	695.983	770.547	786.456	764.605	750.807
3. Projecten Onderhanden Werken	96.704	191.671	85.798	54.852	54.490	88.642	115.539
4. Financiële vaste activa	13.684	14.565	15.446	16.327	17.208	19.089	18.970
Totaal vaste activa	**592.918**	**672.685**	**827.829**	**868.972**	**882.044**	**892.870**	**902.494**
Vlottende activa							
1. Voorraden	0	0	0	0	0	0	0
2. Uitzettingen < 1 jaar	0	0	0	0	0	0	0
3. Kortlopende vorderingen	34.236	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
4. Liquide middelen	24	25	25	25	25	25	25
5. Overlopende activa	4.649	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende activa	**38.909**	**40.025**	**40.025**	**40.025**	**40.025**	**40.025**	**40.025**
Totaal activa	**631.827**	**712.710**	**867.854**	**908.997**	**922.069**	**932.895**	**942.519**
Vaste passiva							
1. Eigen vermogen							
1.1 Algemene reserves	10.827	12.782	12.782	12.782	12.782	12.782	12.782
1.2 Bestemmingsreserves tariefsegalisatie	11.177	27.041	26.903	19.333	18.833	16.713	15.713
1.3 Overige bestemmingsreserves	34.772	37.076	33.769	34.932	36.222	37.322	38.432
1.4 Resultaat	13.102	0	0	0	0	0	0
Subtotaal reserves	**69.878**	**76.899**	**73.454**	**67.047**	**67.837**	**66.817**	**66.927**
2. Voorzieningen	6.732	6.585	6.636	2.403	2.703	2.753	3.773
3. Vaste schulden	455.047	526.164	683.720	732.117	747.767	757.537	766.587
Totaal vaste passiva	**531.657**	**609.648**	**763.810**	**801.567**	**818.307**	**827.107**	**837.287**
Vlottende passiva							
1. Netto vlottende schulden	71.442	72.000	72.000	72.000	72.000	72.000	72.000
2. Overlopende passiva	28.728	31.062	32.044	35.430	31.762	33.788	33.232
Totaal vlottende passiva	**100.170**	**103.062**	**104.044**	**107.430**	**103.762**	**105.788**	**105.232**
Totaal passiva	**631.827**	**712.710**	**867.854**	**908.997**	**922.069**	**932.895**	**942.519**

Betreft: Geprognostiseerde balans

7.2 Geprognosticeerde netto-schuld

Vanuit de balans is de netto-schuld ter herleiden. Deze bestaat uit de langlopende plus de kortlopende schulden (vlottende passiva), waarop de vlottende activa vervolgens in mindering worden gebracht.

Netto-schuld *(bedragen in € x 1.000)*							
Omschrijving	**Eindbalans 31/12/2025**	**Eindbalans 31/12/2026**	**Eindbalans 31/12/2027**	**Eindbalans 31/12/2028**	**Eindbalans 31/12/2029**	**Eindbalans 31/12/2030**	**Eindbalans 31/12/2031**
Vaste schulden	455.047	526.164	683.720	732.117	747.767	757.537	766.587
Bij: Totaal vlottende passiva	100.170	103.062	104.044	107.430	103.762	105.788	105.232
Af: Totaal vlottende activa	-38.909	-40.025	-40.025	-40.025	-40.025	-40.025	-40.025
Netto schuld (incl. sluitende business cases)	**516.308**	**589.201**	**747.739**	**799.522**	**811.504**	**823.300**	**831.794**
Netto schuld (excl. sluitende business cases)	**507.056**	**580.953**	**740.505**	**793.312**	**806.327**	**819.167**	**827.661**
Waterschapsbelastingen	177.324	193.103	200.232	220.165	242.777	263.592	273.545
Relatieve netto-schuld (incl. sluitende BC's)	291%	305%	373%	363%	334%	312%	304%
Relatieve netto-schuld (excl. sluitende BC's)	286%	301%	370%	360%	332%	311%	303%
Totaal vaste activa	592.918	672.685	827.829	868.972	882.044	892.870	902.494
Netto-schuld in % van vaste activa	87,1%	87,6%	90,3%	92,0%	92,0%	92,2%	92,2%

Betreft: Geprognostiseerde netto-schuld

7.3 EMU-saldo

Het EMU-saldo (Economische en Monetaire Unie) is het totaal van de inkomsten minus de uitgaven van de Rijksoverheid, sociale fondsen en decentrale overheden. In het zogenoemde Stabiliteits- en Groeipact is per EU-lidstaat een EMU-tekort afgesproken van maximaal 3% van het bruto binnenlands product. Uitzonderingen daargelaten publiceert het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in de week van Prinsjesdag de gegevens waarmee het Uniebureau de totale EMU-referentiewaarde voor de waterschappen kan verdelen over de individuele waterschappen.

Op Prinsjesdag (15 september 2026) heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de gegevens waarmee het Uniebureau de totale EMU-referentiewaarde 2027 voor de waterschappen kan verdelen over de individuele waterschappen gepubliceerd. Naast de berekening van de EMU-referentiewaarden 2027 van de waterschappen heeft het Uniebureau ook een raming van indicatieve referentiewaarden voor de periode 2028 t/m 2031 gemaakt.
De (indicatieve) referentiewaarden die in de tabel hieronder zijn weergegeven zijn berekend op basis van de volgende uitgangspunten:

1. De Wet houdbare overheidsfinanciën bepaalt dat een nieuw kabinet aan het begin van zijn regeerperiode na overleg met de koepels van de decentrale overheden de EMU-ruimte voor de gemeenten, provincies en waterschappen in deze periode vaststelt. Dit overleg moet uiteraard nog plaatsvinden. In de berekening van de EMU-referentiewaarden van de waterschappen is er vanuit gegaan dat de decentrale overheden de met het voorvorige kabinet voor de periode 2024 t/m 2026 afgesproken ruimte van 0,5% BBP t/m 2030 behouden en dat de ruimte van de waterschappen daarbinnen 0,06% BBP blijft.
2. Wat betreft de omvang van het BBP zijn de cijfers uit de Miljoenennota 2027 gehanteerd.

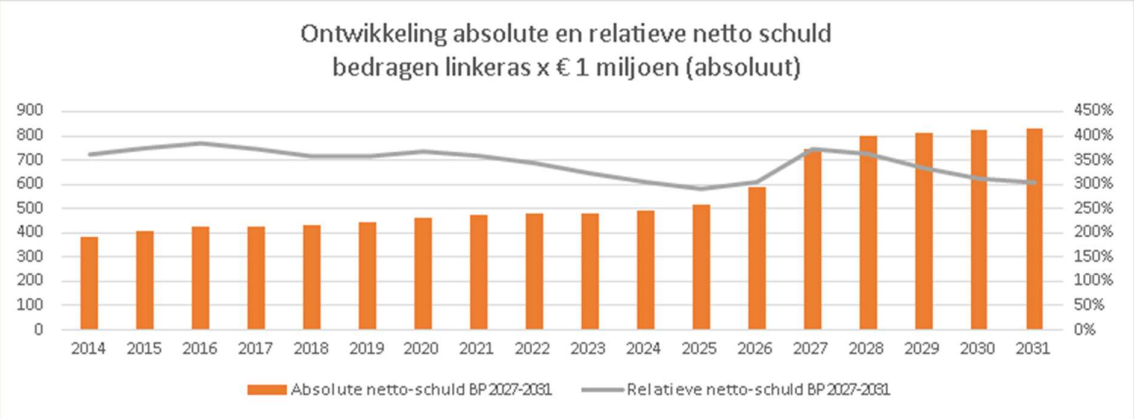
Voor Vechtstromen bedraagt de EMU referentiewaarde voor 2027 -/- € 32,9 miljoen (tekort). Uit de hiernavolgende tabel blijkt voor 2027 een EMU-tekort van € 159,4 miljoen. Hiermee wordt de indicatieve referentiewaarde van € 32,9 miljoen met € 126,5 miljoen overschreden. Vanwege de extra investeringsopgave, zoals besloten bij de MJV 2023-2032 en de MJV 2025-2034, zullen vanaf 2026 de EMU tekorten verder oplopen en de referentiewaarden in de jaren tot en met 2028 overschrijden. Hier zijn geen directe consequenties aan verbonden, buiten het feit dat de netto-schuld in absolute zin hierdoor verder oploopt. Het EMU-tekort is namelijk tevens de graadmeter voor de jaarlijkse mutatie van de absolute netto-schuld van het waterschap.

EMU-saldo *(bedragen in € x 1.000)*								
Omschrijving	**Jaarrekening 2025**	**Begroting 2026**	**BVR 2026**	**Begroting 2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
EMU-exploitatiesaldo								
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	12.209	-2.675	7.021	-3.445	-6.407	790	-1.020	110
Invloed investeringen								
Bruto-investeringsuitgaven	-89.810	-139.081	-127.828	-214.190	-108.513	-78.580	-77.095	-79.308
Mutaties strategische gronden	-398	-750	-890	-750	-750	-750	-750	-750
Investeringssubsidies	12.497	12.435	7.022	16.920	9.949	2.045	192	113
Verkoop materiële en immateriële vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	41.779	41.570	42.813	43.004	58.284	64.344	67.959	69.453
Invloed voorzieningen								
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	1.851	506	500	900	524	500	500	1.220
Onttrekkingen aan voorzieningen t.g.v. exploitatie	0	0	0	0	0	0	0	0
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-1.296	-587	-647	-849	-4.757	-200	-450	-200
Invloed reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Deelnemingen en aandelen	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-2.000	0
EMU-saldo	**-23.096**	**-89.582**	**-73.009**	**-159.410**	**-52.670**	**-12.851**	**-12.664**	**-9.362**
Referentiewaarde	-29.800	-31.700	-31.700	-32.900	-34.300	-35.600	-36.900	-38.100
Verschil EMU-saldo en Referentiewaarde	**6.704**	**-57.882**	**-41.309**	**-126.510**	**-18.370**	**22.749**	**24.236**	**28.738**

Betreft: EMU-saldo

Ontwikkeling absolute en relatieve netto schuld

Er is een sterk verband tussen het EMU-saldo en de verandering in de hoogte van de netto schuld (in absolute zin). Een structureel EMU-tekort leidt er toe dat de netto schuld in absolute zin oploopt. Een positief EMU-saldo kan helpen de netto schuld in absolute zin te verlagen. De netto schuld in relatieve zin ("netto schuldquote") is de netto schuld afgezet tegen de opbrengst van de waterschapsbelastingen. In verband met de grote investeringsopgaven zal de netto schuld in relatieve zin tot en met 2027 stijgen tot naar verwachting 373%. Na het piekjaar 2027 nemen de investeringen weer af en zal – mede vanwege de relatief sterker stijgende opbrengst van de waterschapsbelastingen - de netto schuld in relatieve zin weer dalen vanaf 2028.

Betreft: Ontwikkeling absolute en relatieve netto schuld

Bijlage 1 - Afkortingen

Afkorting	Volledige omschrijving
AB	Algemeen Bestuur
AllSolutions	Financieel informatie systeem
AM(P)	Assetmanagement(Plan)
AVA	Algemene vergadering van aandeelhouders
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBVW	Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BVR	Bestuurlijke Voortgangsrapportage
BW (1/2)	Begrotingswijziging 1/2
CRK	Centrale regiekamer
CSIR	CyberSecurity ImplementatieRichtlijn
DAEB	Dienst van algemeen economisch belang
DB	Dagelijks Bestuur
DIN	Doelen Inspanningen Netwerk
DMS	Document Management Systeem
DPRA	Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
E&PA	Electra- en Procesautomatisering
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbescherming
Fido	Wet Financiering decentrale overheden
GOK	Groot Onderhoud Kunstwerken
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater
IBG	Integraal beleidskader grondwater
IV/OT	Informatievoorziening / Operationele Techniek
KRW	Kaderrichtlijn Water
LTAP	Lange termijn assetplanning
MJV	Meerjarenverkenning
NAM	Nederlandse Aardolie Maatschappij
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NIS2	Network and Information Security Directive 2
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
OGT	Opdrachtgeverstafel
OHW	Onderhanden Werk
P&C	Planning & Control
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PBB	Persoonsgebonden Basis Budget
PFAS	Poly- en Perfluoralkylstoffen
PPLG	Provinciale Programma's Landelijk Gebied
RES	Regionale Energie Strategieën
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SAMP	Strategisch Asset Management Plan
SDE	Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie
SNB	NV Slibverwerking Noord Brabant
SPIN	Naam Zaaksysteem
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
TPI	Tijdelijke pompinstallatie
UvW	Vereniging Unie van Waterschappen
ve / ve's	Vervuilingseenheden
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VpB	Vennootschapsbelasting
VWvW	Vereniging Werken voor de Waterschappen
WBP	Waterbeheerprogramma
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
WNT	Wet Normering Topinkomens
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WVS	Waterschap Vechtstromen
Wwke	Wet weerbarheid kritieke entiteiten
ZON	Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (programma)
ZZS	Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

Bijlage 2 - Financiële ontwikkelingen in de exploitatiebegroting

Deze bijlage met de investeringsplanning geeft een overzicht van alle investeringen die gepland zijn voor de begrotingsperiode van 5 jaren. De investeringen worden per programma weergegeven, vervolgens per thema en tot slot per project/maatregel op hoofdlijnen.

Door verschillende omstandigheden (zoals verkrijgen van vergunningen, afstemming met omgeving/stakeholders, beschikbaarheid van grondstoffen, materialen of arbeid) kan vertraging optreden. Om te komen tot een meer realistische financiële omvang van de investeringen wordt daarom op het totaal van het investeringsbedrag per jaar een correctie doorgevoerd. In deze bijlage is dat per programma zichtbaar gemaakt. Het doorvoeren van deze correctie leidt ertoe dat we een meer realistische verwachting hebben van de uitgaven en daarmee ook een meer realistische basis voor financieringsbehoefte, kapitaallastontwikkelingen en de verwachte lastendrukontwikkeling. Daarmee wordt onder andere voorkomen dat belastingtarieven harder stijgen dan te verwachten op basis van de realisatie. De correctie die we toepassen is op programmaniveau zoals opgenomen in onderstaande tabel.

De toezichthouders (provincies Overijssel en Drenthe) hebben in hun toezichtbrief 2026 (d.d. 19 mei 2026, door het algemeen bestuur ontvangen, inclusief begeleidend schrijven, d.d. 25 juni 2026) aandacht gevraagd voor de gehanteerde korting op de investeringsbegroting. Zij verzoeken deze beter te onderbouwen aan de hand van onder meer een realistische planning, historische onderuitputting en beschikbare subsidies voor de belangrijkste investeringsclusters. Binnen Vechtstromen wordt momenteel gewerkt aan een herijking van deze onderbouwing en een beoordeling van de huidige werkwijze. Een eventuele aanpassing vraagt zorgvuldige afweging vanwege mogelijke financiële gevolgen. In deze begroting is daarom nog uitgegaan van de bestaande werkwijze. De geactualiseerde onderbouwing en een eventuele nieuwe methodiek worden naar verwachting betrokken bij de Kaderbrief 2028-2032.

Programma	Percentage afbreukrisico 2027
Watersysteem	20,0%
Waterketen	12,9%
Besturen en Organiseren	8,0%

Betreft: Percentage afbreukrisico 2027

Programma 1 Watersysteem			
Samenvatting investeringsplanning Programma watersysteem PB 2027-2031 Gevraagde ruimte in k€		2027-2031 PB kosten	waarvan in 2027 Jaarschijf kosten
Type werk			
Assets op orde	Baggeren	3.075	3.075
Assets op orde	Beschoeien	25.744	7.444
Assets op orde	Kunstwerken	46.535	13.623
Assets op orde	Kwantiteitsmeetnetten	761	261
Assets op orde	Procesautomatisering watersysteem	350	350
Assets op orde	Overige	3.402	1.142

Programma 1 Watersysteem			
KRW	KRW waterlichaam (bovenlopen) Loolee	9.731	7.130
KRW	KRW waterlichaam Azelerbeek	1.610	1.400
KRW	KRW waterlichaam Beneden en Midden Regge	0	0
KRW	KRW waterlichaam Beneden Midden en Boven Dinkel	10.006	6.035
KRW	KRW waterlichaam Drienerbeek	40	40
KRW	KRW waterlichaam Exosche Aa	200	200
KRW	KRW waterlichaam Geelebeek	7.700	3.700
KRW	KRW waterlichaam Geestersche Molenbeek	631	525
KRW	KRW waterlichaam Glanerbeek	0	0
KRW	KRW waterlichaam Hagmolenbeek	6.355	5.655
KRW	KRW waterlichaam Hoogelaarsleiding	287	120
KRW	KRW waterlichaam Loodiep	147	147
KRW	KRW waterlichaam Nieuwe Drostendiep	2.749	2.175
KRW	KRW waterlichaam overig	500	100
KRW	KRW waterlichaam Schoonebeekerdiep	20	20
KRW	KRW waterlichaam Tilligterbeek	2.300	0
KRW	KRW waterlichaam Vecht	2.421	648
KRW	Waterkwaliteit	18.750	100
KRW	Overig	750	150
Klimaat	Herinrichting Beken Hengelo	2.375	1.085
Klimaat	Klimaat	24.808	228
Klimaat	Kunstwerken	1.607	1.606
Klimaat	Landbouw op Peil Natuur op Peil en Haarvaten op Peil	3.775	2.825
Klimaat	Maatregelen Bargerveen	2.616	1.615
Klimaat	Waterparels	450	50
Klimaat	Overig	4.964	3.719
Duurzaamheid	Overig	2.137	218
	Subtotaal	186.796	65.386
	Subsidies	-25.611	-15.017
	Totaal inclusief subsidies	161.185	50.369
	Afbreukrisico	-32.237	-10.074
	Netto programmaruimte	**128.948**	**40.295**

Programma 2 Waterketen			
Samenvatting investeringsplanning Programma waterketen 2027-2031 **Gevraagde ruimte in k€**		**2027-2031** **PB kosten**	**waarvan in 2027** **jaarschijf kosten**
Type werk			
Assets op orde	E&PA	64.030	8.360
Assets op orde	Persleidingen	10.835	1.910
Assets op orde	Rioolgemalen	15.561	3.961
Assets op orde	RWZI's	106.719	17.071
Assets op orde	Vervangingsinvesteringen	37.800	8.750
Assets op orde	Overig	4.585	950
Waterkwaliteit	KRW	136.876	112.695
Waterkwaliteit	KRW PFAS	6.253	6.153
Waterkwaliteit	UPPWATER	8.472	2.440

Programma 1 Watersysteem			
Waterkwaliteit	Overig	1.240	75
Duurzaamheid	Overig	28.830	4.347
Krachtige organisatie	UPPWATER	4.874	1.825
	Subtotaal bruto	426.075	168.537
	Subsidies	-8.481	-4.522
	Subtotaal netto	417.594	164.015
	Afbreukrisico	-51.987	-20.389
	Netto programmaruimte	**365.607**	**143.626**

Programma 3 Besturen en Organiseren			
Samenvatting investeringsplanning Programmabegroting 2027-2031 **Gevraagde ruimte in k€**		**2027-2031** **PB kosten**	**waarvan in 2027** **jaarschijf kosten**
Type werk			
Assets op orde	Vervangingsinvesteringen facilitaire dienst/gebouwen	13.660	9.070
Assets op orde	Vervangingsinvesteringen ICT applicaties	2.075	1.155
Assets op orde	Vervangingsinvesteringen ICT infrastructuur	4.522	960
Assets op orde	Vervangingsinvesteringen ICT middelen	3.520	800
Duurzaamheid	Maatregelen duurzaamheid	4.585	360
Krachtige organisatie	Digitale en fysieke informatieveiligheid	8.756	3.120
Krachtige organisatie	Digitale transformatie en innovatie	1.000	200
Overig	Overig	400	0
	Subtotaal	38.518	15.665
	Subsidies	-1.655	-1.155
	Subtotaal netto	36.863	14.510
	Afbreukrisico	-2.969	-1.164
	Netto programmaruimte	**33.894**	**13.346**